

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

T 6734767

UNIVE

NT

Digitized by Google

HAN. 767.

H.N.767

DE LATINI S E T GRÆCIS

hominibus arborum, frūticum, herbarum, pīscium, & avium liber : ex Aristotele, Theophrasto, Dioscoride, Galeno, Aētio, Paulo Aēgneta, Actuario, Nicandro, Athenæo, Oppiano, Eliano, Plinio, Hermolao Barbaro, & Iohanne Ruellio : cum Gallica eorū nominum applicatione.

Q V A R T A AE D I T I O.

Ex Libr.
J. G. f.
L. L.

L V T E T I A E.

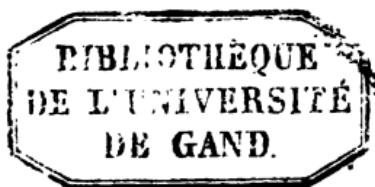
Apud Carolum Stephanum, Typographum
Regium.

M. D. L I I I I.

LECTORI S.

B E G O verò quod vobis nauare possum , quam
mediocre , & tenue sit intelligo , sed quod efficere
possum , non committam , in eo , ut diligentiam
meam requiratis . Conquerebantur multi , nomina
ignorari , quibus arbores , frutices , herbae , pisces ,
aues appellarentur , hancque vnam causam esse
afferebant , cur earum rerum natura nobis inco-
gnita esset , sine quarum cognitione , iucunda vita
esse non potest . Curauimus itaque totam eam rem
ex Græcis & Latinis authoribus vobis describi : ety-
mōnque , quod voces ipsæ habeant , ex Grammati-
corum commentariis adscribendum putauimus .

Valete , & his fruimini .

D E A R B O R V M , F R V T I C V M ,
herbarūmque nominibus, tam Latinis, quam
Græcis, ex variis & receptis authoribus, cum
Gallica eorum appellatione.

A

Abies, ἐλάτη, *Sapin*. Hæc arbor multis verbis de-
scribitur à Plinio lib. 16. cap. 10. Abies autem à
proceritate, quod in cælum abeat, dicta esse vi-
detur.

Abrotонū, vel, ut loquitur Theophrastus, Abro-
tanum mas, sarmenotsum, gracilibus ramis, ut Ab-
sinthium. *Auonne*.

Abrotонum fœmina, in arbusculam fruticans
& candicans. *petit Cypræ*. Scholia festes Nicandri in
Theriacis Abrotонum dictum scribit, θάνατον αἰρεῖσθαι
Ἐπικαλλὸν φάγεσθαι τελέσειν. id est, quod sit delica-
tum aspectu & tenerum.

Absinthium quum simpliciter profertur, à ve-
teribus Ponticum omnium præstantissimum in-
telligitur, quod *Mesues* Romanum appellat.

Absinthium marinum, siue Seriphium, *Barboti-
ne*, *Mort aux hers*.

Absinthium Santonicum in Aquitania *santoni-
que* appellatur.

Absinthiū vulgare, quod Galli *Aluynam* ab Aloës
amarore vocant, non videtur ab antiquis inter ab-
sinthia comprehensum, nisi id esse velimus, quod
Dioscorides βαρύπικρον vocatum fuisse scribit. Ab-
sinthium autem Grammatici à comicis αἴρεσθαι di-
ctum, id est, quod nemo bibere posset, scribunt:
vel λαπάθη αἴρεσθαι, per antiphrasim, quod nemo id
attingat.

Acacia, quod oquidem vera (qua ex spina *Egy-
pti* a. ii.

ptia siebat) deest, nunc apud nos succus pruni sylvestris dici potest. *Le jus des petits pruneaux écrits, qui croissent es hayes & buissons, mesme ene quand ils ne sont du tout meurs.*

Aconitum lycocotonum, Id est Occidens lupos, Luparia. *L'herbe au loup.* Aliud est Pardalianches, quod eo pardi necentur. Officinæ quædam unam simplicem vocant. Theophrastus lib. 9. de historia plantarum, & eum sequutus Nicandri interpres, Aconitū nomen habere ab Aconis Periædinorum pago, qui ad Heracleam Ponti est, vbi Hercule, ab inferis Cerberum abduxit, ex cuius spuma Aconitum natum est, scribunt. Ouidius *Δέντρον ακόνιτον, id est, à cautibus deductam esse sensit, 7. Metamor.* Quæ quia nascitur dura viuacia caute, Agrestes aconita vocant. Grammatici *ακόνιτον* dici putant, ὅπ παραπάλαισσον καὶ αἴσθητον εἶναι. Δέντρο μεταφορεῖς οἵδιον αἴθλητων, ὧν οἱ νικηταὶ αἴσθητοι ὄντες οὐ κονιορπωμέναι. Id est, Aconitum dictum est, quod vinci non possit: translatio sermone ab athletis, qui cum inuidi fuerint, puluere non insperguntur. Visa est hic herba, è montibus Burgundie aduecta, cui recte omnia à Dioscoride de Aconito scripta conueniunt: nisi quod nondum experimento probatum est, ea lupos aut canes interimi.

Acorus vel Acorum, Flambe bastarde, ou Glaveul de riwier & de mare, & le Galanga maior des apotiquaires. Quanquam periculosum est pro Acoro capere Iridem illam palustré, la Flambe de riwier: propter ea quod earum herbarum qualitates contrarie sunt. Acorus enim calidus est: itis vero illa aquatica frigida est.

Aete, Lazinc Sambucus, Sureau, Sen.

Acylon, fructus arboris phellodryos, id est ilicis,

quæ propriè Suber dicitur. Lefruit de l'arbre qui por
te le liege.

Acynos, herba vsque ad similiis Ocymo, ut à
multis putetur esse Ocymastrum. Herbe tamen sembla-
ble au Basilic, qu'aucuns disent que c'est Basilic saunage. In
quibusdam locis Galliæ appellatur Minutū Ocy-
mum, Basilic menu.

Adiantum album, est herba, quam Gaza apud
Theophrastum vertit Capillum Veneris, nomine
vulgo recepto.

Adiantum nigrum, vulgò Polytrichon dicitur.
alii species suo ordine exponentur. Adiantum
autem interpres Nicadri scribit dictum esse Ἀδιάντον
τὸν μὲν διάφανον, τὸ βρεχόν τὸν νένδη καὶ θρόσιν. Τις
φυλλοις γὰρ αὐτῷ πανίσκη εφίστει. Id est, quod non hu-
meatur, aut irrigetur à pluia & rore: foliis
enim eius aspergo non insidet.

Andrachne, Latinè Portulaca, Pourpier. Serenus
vocat Pulli pedem, quasi dieas Poulepied: quod ea
herba, præsertim quæ in vineis nascitur, pulli pe-
dem figura referat. Hæc herba ajuvat, id est, den-
tium stuporem, à rebus acidis, acerbis, & austerioris
sanat.

Ægilops, Auena sterilis, & frugum, ut Theo-
phrastus s. de causis plantarum scribit, pestis. Fe-
stucago à Columella dicitur, quam rura quædam
Gallica Folle auoine vocant: laquelle en aucuns p.uis est
appelee Hauron. Sic autem dicta creditur, quod ocu-
lorum fistulis (quas aγίλωπται Græci vocant) me-
deatur.

Ægirus, Populus nigra, Peuplier noir, que aucuns
nomment du Lasson. Ad hanc arborem refertur ea po-
puli species quæ Trembla dicitur. αγίρις αὐθη, id
est, flores, seu spicas, id est, pilulae primo partu fo-
a.iii. by Google

liorum enascentes: Oculi populi in officinis pharmacopolarum dicuntur.

Æra, Latinè *Lolium*, pectis est etiā *triticī* & *hordei*, quæ ab aliis *Yrraye*, ab aliis *Nielle* dicitur.

Agallochum, Est ce que les Apothicaires avecques *Aerius* & *Actuarius*, appellent *lignum Aloes*, duquel on fait des parfums merveilleusement odorans. Aucuns des Chevaliers de Rhodes ont des patenostres de ce bois, & les dames en Italie communement en ont, comme chose bien riche. Quod verò nūc ostenditur in officinis, est verius *Aspalathū* acre & austерum.

Agaricum, est fungus innascens arboribus glädiferis, *Ilicibus*, *Abietibus*, & *Laricibus*, vulgò *Agaric*. Quod olim mittebat *Agaria* Sarmatiæ regio, nunc suppeditant Alpes.

Agasillis, L'arbrinceau qui porte la gomme, que les Apothicaires appellent *Ammoniacum*.

Agrostis, Latinè *gramen*, vulgò *Dens canis* dicitur, quòd genicula & internodia huius herbæ, canis dentes figura & albore referant. Multiplex autem est. Aliud *Panici* more paniculas habet: aliud *Arundini* proximum est, aliud humi serpit, diciturque à quibusdam *Vigorōn*, quòd vigeat, & in agris immortale sit. *Agrostis* verò dicitur *agrostis in sanguine*, quòd in agro consistat.

Aeizoon maius, Latinè *Semperiuuum*. *Sedum maius*, vulgò *loubarbe*, quasi *Louis barba*.

Aeizoon minus, vulgò *Vermicularis*.

Aeizoon hortense, vulgò *Trique madame*.

Alcea, *Guimauve sauvage*: *Vngarica herba* ab Italies dicitur. *Alcea* autem *agrestis* *tauw alxw*, id est, à robe dicitur, quòd fortiter dysenteriis & ruptis medeatur.

Aliyum exponitur ab Actuario medico Turbith

album. Nominis autem ratio significat, ὡς μὴ ταχέστη
λύπη, id est, quod mœstitia vacat.

Alysson quibusdam putatur *Chenure sanguine*, aliis
Rubia minor, aliis *Syderitis terria*, aliis *Crucifera*, cui mul-
tum similis est. Sic autem dicitur (ut ait Galenus)
quod mirificè morsos à cane rabido curet. λύπη
enim rabiem significat. Multa de hac lege z. Anti-
dot. Galeni. Plutarchus *Sympos. lib. 3.* Alysson in-
ter herbas eas numerat, quæ solo contactu, habi-
tive, aut aspectu prodeesse homini possunt: nunc
tamen contra rabidi canis maleficium sumitur.

Allium, σκόροδον, *Aulx*. Est & herba, quæ quia olet
Allium, *Alliaris*, vel *Alliaria* dicitur.

Allium Vlpicum Columellæ, quasi dicas *Puni-
cū*. Dicitur *Græcis ἀφροσκόροδον*, quod ei trito mul-
ta spuma increscat.

Alnus, κλιθρη, Gallicè *Aulne*.

Aloë, quia viriditate psittacum refert, vulgo *Per-
roquer* dicitur.

Alopecurus, Latine *Cauda vulpina*, herba simi-
lis omnino tritico, nisi quod hirsutior sit, & foliū
ei latius sit, ut caudam vulpinam referat.

Al sine, Gallicè, *Mouron*, quod vocabulum fa-
ctum est à muris aure. Itali vocant *Pauernam*, quasi
dicas *gratam* & *iucundam* pullis anserum. Sic
autem dicta est, quod τὰ δέρνη, id est, loca vmbrosa &
opaca amet. Gaza vertit auriculam muris.

Althæa, *Guimauves*, quasi dicas *Malauiscū*: pro-
pterea quod eius radice paretur viscum. Theo-
phraustus lib. 9. de historia plantarum μαλάχιω
ἀγείας, id est, agrestem maluam esse dicit: Galenus
αἰαδέηρομαλάχιω, id est, maluam arborecentem
appellat. Virgilius & Palladius hanc herbam Ibi-
scum vocat. Dicitur δέρνη δέρνη, id est à medédo.

Alumē; *Alum:γυαληία,* ἥπε τὸ σύρι, id est, ab astrin-
gendo, Græcis dicitur.

Amaranthus, præsertim purpureus, *Passionvours,*
à priuatiua particula ᾱ, & verbo μάρανθος, quasi
non marcelcens.

Amarāthus luteus, vulgò *Stæchus cirtina.* Ea autē
planta frequens est apud Santonas, & in Gallia
Narbonensi. Quidam Amaranthum eundem cum
Heliocryso, alii cum Chrysocome faciunt.

Amaracus, *Dioscoridi* est nostra Maiorana, quā
Græci σάμιχος vocant. Amaracus autem Galenī,
est ea species Partenii, quæ folia habet Coriandri,
& dicitur Matricaria.

Ambrosia, vulgò *Ruta minacea*, & *Herba vini* dici-
tur: nam odore vinum imitatur, ut quidam, Linio
authore, βότρων appellariint.

Ambubeia, ea est cichorii sylvestris species, quā
Græci à multo amarore πικίδε dicunt: alii volunt
eam esse speciem, quæ vulgò *Dens leonis*, οὐ *Pisse en-*
lict dicitur.

Ammi, ea est planta quæ à vulgo pharmacopo-
larum *Ameos* appellatur.

Amygdalus, *Amandier.*

Amylum, *Amydon*, sic dictum, quod sine mola
fiat: nam factitium est, & ex medulla tritici præ-
sertim trimestris paratur.

Amomum, aliis dicitur herba Hierosolymitana,
aliis herba quæ fert rosam Hiericūtis. Amomi vua
ſæpe Galeno & Aetuario ob id dicitur, quod race-
matim velut in vua cohæret. Habemus Amomi
semen præstantissimum.

ἄμπελος λευκή, id est, *Vitis alba:* *Brionia, Coulonree;*
aliis *Feu ardens* dicitur, à vi baccarum eius rubentiū
vrente. Dicitur & *Psilothrumb*, quod ex eius acinis

coria dépilentur. describitur elegantissimè à Columella in horto suo.

ἄμπελος μέλαγα, **Vitis nigra:** Viburnum, viourne, espece de Couluree, qui ha les racines & fruit noir: neque alia re differt à vite alba, nisi quod hæc sit radice alba & fructu rubente: illa radice & fructu nigris sit. Qui putant vitem nigrati esse nostrum Hobelonum, falluntur: nam Lupus salictarius non fert racemos, sed semina foliacea.

Ampeloprason, Porrum vineale & agreste, simillimum ophioscorodo, folio porri, sed angustiore: vulgo Cepa canina.

Anagallis foemina, flore cæruleo est: mas verò puniceo. Vtraque planta dicitur petit Mourron, & Mourron quarré. Quidam hanc herbam per Corchorum à Nicandro in Theriacis significatam existimant.

Anagyris, frutex assurgens ad paruæ arboris altitudinem, folia agni casti habens, fructumque ferens in siliqua, ut faba. Quæ verò planta vulgo Lignum fætidum dicitur, ab Anagyri longissimè differt. Nomen ex eo inuenit, quod excitata tèrrimum odorem emitat.

Androsemum, species Hyperici, espece d'une herbe nommee Milleperius. Vox autem significat αἰδός αἴμα, id est, hominis sanguinem: nam hæc plâta trita hominis sanguinem refert.

Anchusa, Orchaneta vulgò dicitur. huius radice mulieres faciem inficiunt cum aqua & cerussa. Thomas Magister contendit dicendum esse more Attico ἐρχουσα, vnde verbum ἐρχονται, id est, fucare. ἐρχουσα autem deducunt ωδη τὸν την πίζην ερυθρὸν σχιν.

Anemone sativa flore est purpureo, & Corian-

dri folio, vulgò *Herba uenti*. flores à rusticis appellantur *Coquedourdes*.

Anemone sylvestris triplex est, flore purpureo, ceruleo, & albo: Rura eius flores *Rubis* & *Passefleurs* vocant. Plinius *Anemonem* dictam putat, quod flos nunquam, nisi flante vento, se aperiat. Gaza vertit *Fremium*.

Anethum, Anet.

Anisum, humilius Anetho, Anis. Nicáder in *Theiacis* αἴνον scribit per ἵ, nisi mendum sit: cuius radices venenatis resistere scribit: appellatur & *Fœniculum Romanum*.

Anonis, vel Ononis, vulgò Resta bouis, & Remora aratri, quod, si in eam incidat arator, boues remoretur. Quidam deducunt δότο τὸ ὄν, & ὄνης, quasi dicas Afini oblationem. Nam ex Græcis quidā affirmat asinos in ea se volutare, & dorsum suum aculeis eius herbæ libenter exterere: in quibusdam officinis dicitur *Acutella*, & in aliis locis Gallia, *Bugraues*.

Anthemis, χαμαιγύλον, Id est, *Terrenum* & humile malum, ob id, quod malum redoleat. *Camomille*.

Aparine, vulgò Rebulus, vel Rubia minor: Rieble & *Gratteron*. dicitur & φιλάδρωπος, quod hominum vestibus tenacissimè hæreat: Itali vocant *Grappellæ*.

Anthirrhinon, alii Oculum cæti appellat, alii Mourron violet. Nomen ex eo habet, quod (vt Theophrastus ait) καρπὸς ὁστερ μόχου πίνας ἐχει. Id est, quod semen vituli naribus simile sit.

Aphaca, vel Aphace, est *Vicia sylvestris*, *Vesse sanguage*. Si Græcum etymon respicias, a poterit esse priuatuum, & φακὴ lens, quasi non sit lens. Vel potius a in ea dictione similitudinem & coniu-

etionem quandam significat, ut in voce ἄρχος, ὃς
ἄντα αἰδηπὶ τῷ ἀντῷ λέγει χεωμέν. Id est, eodem cum
viro lecto utens. Aphaca ergo ex eo dicitur, quod
sit lenti similis.

Apium, Græcè Selinon, Du persil. Hoc & adūtor
Theocritus appellat, quod multam gratiam in iu-
ribus habeat.

Apium palustre, Græcè ἐλεοσίλινον, quasi dicas Pa-
ludapium: vulgò dicitur de la Berle. Alii volunt esse
de L'ache, alii verò id putant esse quod vulgò Aigrū
persil dicitur.

Apium petrosum, Græcè πετρόσιλινον: petendum
est ex Macedonia vel ex Epeiro.

Apium magnum, Græcè πετρόσιλινον: Gaza ad ver-
bum Equapium. Est id quod vulgò dicitur Petrose-
linum Macedonicum. Columella appellat Olus atrum,
quod Ruellius putat esse, quod Galli vocant de
L'ache. Conradus Gesnerus putat Petroselinum id
esse quod in Alpibus Ostrutium dicitur, quo nūc
Alpini ad omne morborum genus veluti Panacea
vtuntur. Hieronymus Tragus vulgarem Pimp-
nellam nostram veterum Petroselinum esse con-
tendit.

Apocynon dicitur ob id Cynocrambe, quod ca-
nes enecet. frequens est in Burgundia prope Ma-
tisconē, folio hæderaceo, flore candido, fructu fa-
bæ æmulo in siliqua. Ea planta dicitur à quibusdā
Hippomanes, quod si equi ederint, in furem (ut
scribit Hesiodus) agantur. Λόκυνος est etiam μάλα
μειαχέμ φαρμάκῳ τερψίς αὐτίρεστη κυνῶν. Id est, Est
panis ex veneno aliquo pistus, ad interficiendos
canes.

Apollinaris herba, Altercum Plinio, Græcè ὄρ-
σκύαμος, ad verbum, Faba suis, vulgò Hannebanne.

Cæterum quod ad nominis Apollinaris rationem attinet, quidam hoc nomine ab Apelline insignitam tradunt, quod doloribus mitigatis, quasi Dei alicuius beneficio vim habeat. Hyoscyamus autem dicitur (ut Aelianus refert) quod pastu eius conuelantur sues, praesenti mortis periculo, nisi copiosa aqua statim se foris & intus proluerint. Dicitur & à quibusdam θρονύμος, id est, Louis faba.

Aracus, Vefferon.

Arbutus, Græcè κόμδος, arbre portant fruit de la grâdeur d'une petite prune, que les tanneurs de cuir en Italie appellent Censis de dela la mer.

Arction, in officinis Bardana maior : vulgus Gallicum Glouteron appellat.

Argemone non habet aliud nomen, nisi quod Hieronymus Tragus putat eam esse plantam, quæ vulgo dicitur Rosa frumenti: nomen autem habet ab ἄργυρα & ὄνυμ, quod oculorum ἄργυρα, id est, albugines & nubeculas abstergat. ρυπίκην enim & ἀγαφορητικὴν (id est, abstorsoria & discussoria) teste Galeno, est.

Armoracia, ῥαφαική, id est, sylvestris raphanus: officinæ pharmacopolarum vocant Rapistrum.

Arthritica, vulgo Primula ueris, ruri appellatur Cuculi brachula.

Aristolochia, vulgo dicitur de la Sarrasine. Dicta est autem Aristolochia, quod sit ἀρίστη τεῆς λοχευόσης, id est, salubris parturientibus. Gaza Plinium imitatus vertit Málum terra: sed eo nomine rotundam Aristolochiam tantum appellandam omnes consentiunt.

Armeniaca mala putantur omnibus nostra Arbricota, nos Arbricots. Tamen Plinius & Columella numerant inter pruna.

Arnoglossum, *Plantago*, *Plantain*, ad verbum significat linguam agnинам, cui huius plantæ folia similia sunt.

Arnoglossum minus, *Plantago minor*, quæ videtur esse Lanceolata.

Arum & Arisarum, plantæ sunt simillimæ, nisi quòd Arisarū multò minus est Aro. In officinis dicitur *Iaru*, *Pes uituli*, *Serpentaria minor*. Vulgus verò plantas has, quòd pistillū promant exerti genitalis effigie, nunc *sacerdotus*, nunc *canus virile* nominat.

Artemisia, *Armoise*, *herbe de saint iehan*. Artemisiæ autem vocatam existimat ab Artemisia Mau-soli regis vxore, quæ eam adoptando sibi cognominé fecit. Alii à Diana, quæ Δρπιμις dicitur, quòd ea huius herbæ vires prima ostēderit: & quemadmodum Dea illa inuocata, parturientibus aedes solebat: sic herba hæc, Deæ huius beneficio, malis mulierum medeatur, menses, secundas, fœtusque trahendo, & matricis conclusiones & inflammations sanando.

Artemisia, πλατύφυλλος, id est, lata habens folia, simpliciter dicitur *Armoise*.

Artemisia, λεπίόφυλλος, id est, tenuia habens folia, *Matricaria vulgo*, & *Espargoume*.

Artemisia, μωρόκλεος, id est vñiramis: vulgo dicitur *Ashanasia*: aliis dicitur *Tanacetum*: aliis videatur esse herba ea, quæ florem *Oculum Indicum* dictum profert.

Arundo, *Roseau*.

Arundo gracilis, *Columellæ temporibus Canna* dicebatur.

Arundo vernacula, quæ Græcis dicitur οὐράζ, & Plinio Cypria arundo, fert pappos in summitate non inutiles ad culciras faciendas.

Arundo farcta & crassior Dioscoridis , ex qua siebant sagittæ , non est apud nos : adhuc in Græcia est.

Arundo *ovettias* , id est Fistularia , ex qua fiunt calami scriptorii.

Arundo *χαρενίας* , id est Vallaris , in sepibus & vallis frequens : ab Italorum vulgo nunc Græcica dicitur.

Arundo tibialis , siue musica , ex qua tibicines conficiunt ligulas , *Des anchez*.

Arundines illæ crebræ in nostris stagnis hoc solo differre videntur , quod altera mas , altera femina sit.

Afarum , seu Bacchar , literis transpositis , Gallicè *Cabares* dicitur . Afarum sic dictum Plinio videtur , quod in *σφέτις* , Id est , coronas textiles non veniat . Hesychius tamen *ἄσπορος* quasi *άστερων* , Id est , non purgatum , dictum esse putat .

Ascyron , simile est Hyperico , id est plantæ , quæ Gallicè dicitur *Millepertuis* , vulgo autem hæc herba *fenum durum* dicitur : cui Græci videntur à contrario nomen imposuisse : *σκύπος* enim illis significat asperitatem .

Aspalathus inuenitur in Gallia Narbonensi , spina ad paruam arborem assurgens , folio rutæ , sed deciduo , ubi *Argelier* à vulgo dicitur .

Asparag⁹ altilis , à Latinis regius dicitur . *Asparge* .

Asparagus sylvestris , Asparagis Iulio Polluci dicuntur . Corruda Latinæ . Attici scribunt *ἀσπάραγης* .

Asphodelus , *Hastula regia* . In officinis corruptè *Afrodilus* dicitur . Planta est folio porraceo , radicibus magnarum glandium effigie , multis simul agnatis , & porcorum cibus est . Quidam Latinæ Albucum dici putat , sed Albucus est propriè mas ,

Hastula regia verò est foemina.

Asplenium, Cererach à Pharmacopolis dicitur.
Ea autem herba nomen inuenit ab imminuendo
splene.

Aster atticus, vel acticus potius, quasi dicas littoralis, inuenitur in litore nostri maris flore intus luteo & circum purpureo, & foliis in stellam decussatis.

Astragalus, Rusticum vel montanum cicer, *Cerres saunages*. Sic dicta est ea herba, quòd radicē crassam & astragalo ossi similem habeat.

Attractylis mitior & caulem habens sine foliis, est *Cnicus sylvestris*. *Saffran bastard, sausage*. Latini fusum agrestem, aut colum rusticam vocāt, quòd eius caule rigido veteres mulieres pro colo uteretur: quod nominis Græci ratio indicat. ατρακτυλίς enim dicitur ἡπὸν τὰς αγερίκαν γυναικας ατράκτης ποιεῖ οὐτοὶς, Id est, ex eo, quòd rusticæ mulieres ex ea fusos comparent.

Attractylis cāule hirsutiore, *Carduus benedictus* quibusdam esse creditur.

Atriplex, ατράφαλξις, Arroche, Bonnedame. Atriplicem autem quidam ab atrore, quòd sanguinem atrum efficiat, dictum putant. vocatur & *Chrysolachanon*, id est, aureum oslus, quòd eius folia fluescant, quando festinat ad semen. Nostra spina-thia à quibusdam ad Atriplicem referuntur.

Auellana nux, quasi *Abellina*: ab *Abella* oppido vnde primū allata est, *Auelline, Noisette*. λεπιόκαρπη *Galen* & *Simeoni Sethi*.

Auena, βρόμος, Avoine.

Auricula muris, Myosotis, à quibusdam putatur esse eadem cum *Alsinē*, quæ vulgo dicitur *Coquille de prestre, os Morris*.

B

Baccharis, herba vulgò dicta *Les gans de nostre dame*. Virgilius fascinū hac herba depelli scribit. Galenus in Exegeſi vocum Hippocratis, dicit interdum accipi pro herba, interdum pro vnguento Lydio.

Balaustium, secundum Dioscoridem & Galenū, est flos mali granati sylvestris, vulgò *Des balaustres*.

Ballote, Marrubium foetidum, vel *Marrubiastrū*, Plinius scribit hanc herbam alio nomine à Græcis Melamprason vocari. Officinae vocant *Marrubium nigrum*.

Balsamum, *Baume*, arbuscula est, qua scarificata existit opobalsamum viribus præstantissimis ad glutinanda vulnera. Quod nunc ostenditur à principibus pro Balsamo, est factitium.

Balsamine, est arbuscula ferens poma mirabilia, *Pommes de merveilles*. Est autem ea frequēs in hortis D. Germani ad urbem.

Batis, alia dicitur Cretha marina, alia est hortensis, quæ Plinio dicitur Asparagus Gallicus: vulgus nostrum nunc *Basilis* quasi *Basiculus* appellare didicit.

Batrachium, Latinè *Ranunculus*, ab vrendi facultate *Flamula* dicitur. Batrachii species ea, quæ foliis apium refert, vulgò *Apium sylvestre*, & *Apium rīsus* nominatur. appellatur & Sardoa aut Sardinia herba. Strabo scribit Hispanos toxicī genus ex hac herba confecisse, quo hausto, citra dolorem mortem sibi consiccebant. Inuenitur hic Batrachii genus folio aliorum ranunculorum modo, & florē luteum Martio proferens, radice bulbosa, rotunda, nucis auellanæ magnitudine, qua pollici manus

& pedis admota, multi hoc anno à peste persanata sunt. est enim caustica herba adeo, ut pustulas excitet, venenumque trahat. Omnia alia genera Barachii sunt hic frequentissima in vincis, sylvis, & paludibus.

Bechion, Latinè *Tussilago*, vulgò *Vngula caballina*, & *Pas d'asne*, Farfarum etiam dicitur propter similitudinem cum populo alba. Bechion autem appellatum est, quod βῆχας, id est tufes & orthopœcas iuuet.

Bellis, vel *Bellius maior*, *Grande marguerite*. Officinali vocant *Consolidam medium*.

Beta, Græcè Βέτα. *De la poree*.

Betonica, *Rissoe*. *Beroine*.

Betonica erratica, *Des armories*.

Betonica altilis, *Oeiller*.

Betula, *Bouleau*.

Blitum, *Pore rouge*: herba est insulsa & inutilis; unde meretrix blitea, apud Plautum in *Truculento*. Galli vocem suam qua inutiles homines *Bliftres* appellant, hinc deduxisse videtur. Festus *Blitum* à Græca voce βλάχος deducit. In quibusdam locis Galliæ id olus dicitur *Hargos*.

Botrys frutex, *Pymare*. *Sabaudi* vocant *la Mairaine*.

Botrys herba, est ea quam vulgò *Herbam Hierosolimam* appellant.

Brassica des Choux.

Brassica Tritiana Columella, & *Lacuturris Plinii*, à vulgo *Gallorum Caulis capitatus* dicitur.

Brassica apiana, quam & *Cato Selinoeiden*, quod apium referat, appellat *Choux crepus*.

Brassica Sabellica, siue *Marucina Plinii*, *Choux songes*.

Brassica marina, & Olus marinum Plinii, vulgo soldanella.

Brassica sylvestris, lege Cynocrambe.

Bryonia, De la Couleuree, alii Du feu ardente. Vide ἄμπελος λύκη.

Britannica, aliis ea herba est, quæ ab Italis dicitur Piastanana: aliis ea quæ dicitur Bistorta: aliis putant esse Lapathum acutum. Eius autem herba et si origo ad Britannos refertur, circa Rhenum tamen in Germanici Cæsaris exercitu inuentam Plinius author est. Ad Ostia Rheni soldanella lapathi folio etiamnum inuenitur.

Bromus, Avoine.

Bucranium, Antirrhinon, vulgò Oculis cati, Monstrorum uoler. Quare autem Bucranium dicatur, iam expositum est.

Buceros, Fænum Græcum, Senegré: Columella simpliciter Siliquam appellat. Buceros dicitur, quod eius siliqua cornu bouis referat.

Buglossum lingua bouis, est nostra Borrago, quasi Corrago, Basillam courage. Nā Buglossum sanguinem melancholico contrarium gignit, vnde ἀφρόσιων à Græcis dicitur.

Buglossum, siue Buglossa nostra vulgaris, est Cirsion Dioscoridis.

Buglossum, est etiam nostra Solea, piscis.

Buphthalmus, videtur esse Cotula non foetida. Cæterum quod dixerit Dioscorides flore esse luteo, ad medium floris, quod luteum est, respexisse videtur. Sic dicitur, authore Galeno, quod bouis oculum referat.

Bulapathum, siue Hippolapathum, De la parelle.

Bulborum nomine terè intelligimus quas Eschalotes & Oignonnées, & Appetz dicimus. Nicander in-

Theriaceis scribit semen bulborum aduersari veneno. Veneri porrò mirè auxiliantur, ut Martialis in libro Xeniorum,

Cùm sit anus coniux, cùm sint tibi mortua mēbra,
Nil aliud bulbis quām satur esse potes.

Columella item de iisdem in Hort. ait,

- quāque viros acuunt, armantque puellas:
Iam Megaris veniant genitalia semina bulbi.

Ob id (ut Varro scribit) in legitimis noptiis olim apponabantur.

Bulbus etiam nomen commune esse potest omnibus, quæ radicem coagmentatam instar ceparū habent, pelliculis ac inuolucris intactam, ut bulbi Narcissi & bulbi Cánarum apud Columellam lib. 4. Ab hac autem similitudine, Paulus lib. 3. cap. 22. totum oculi corpus vñà cum tunicis ac humoribus bulbum appellat.

Bunias, Bunion, Napus, Nauet.

Buxus, Bonis.

Butomus, Ione de quoy on fait les cabas.

Bryon, significat Muscum arborum, De la mouffe: & Muscum eum, quo lapides in mari & fluuis (ut Columellæ verbo vtar) muscantur, quem Aëtius vocat Hypnum & Sphagnon. Est & Bryon, villoſa quædam cōgēries in plantis & earum floribus, ut ex Theophrasti libro 9. De histor. plātarū colligere licet.

C

Cancatum, in officinis Cæca dicitur: Actuarius vocat Laccam.

Calaminthæ Dioscoridi tria sunt genera, quorū primum nihil aliud, quām vulgare nostrum Calamentum: secundum Latinè Nepeta appellatur. tertium est nostra herba Cataria, L'herbe au char. Nicā-

der καλαμία γερ υδραντώ, id est, aquaticam Calamin-tham veneno resistere in Theriacis scribit.

Cactus à Siculis, Cinara à Græcis dicitur, Anti-chœdr. Vide Athenæū lib. 2. Dipnosophist. & Theophrastum lib. 6. De hist. plantar.

Calitrychon, est Adiantum album. plura in Potytrichon.

Caltha, Gallicè Soucie, quasi solsequie. Nam cum solis ortu aperitur, & cum occasu clauditur. hanc Virgilius luteolo colore tintam cecinit, & Columella flauentia lumina Calthæ scribit.

Cannabis, Du chassure. Cannabis erratica similis est Eupatorio.

Cacalia, officinis *Lilium connallium*. Gallicè Grand muguet. Quidam putant esse Cancamum Galeni: Paulus tamen non Cancamum, sed Cancamo similem Cacaliam scribit. alii dicunt semen esse Carni agrestis.

Capnos vel Capnios, Fumeterre. Sic dicitur, quod eius succus oculis infusus, eis noceat, fumi modo.

Capparis, Cappres.

Carus vel Carum, vel, vt recentiores quidam Græci, Carnabum vel Carnabodium, Des carottes: officinæ Carni vocant.

Cardamum, Cresson alewife. Vide Nasturtium.

Cardamine, Cresson qui uincet ruisseaulx. quæ herba nihil aliud est, quam Sisymbrium aquaticum.

Cardamomum, Graine de paradis. Itali vocant Mel-ligeram.

Caryon basilicum, Nux regia, Juglans persica, Vne noix.

Caryon myristicon, id est, Nux vnguentaria: vulgo Nux moschata.

Caryophyllon, Clou de Girofle.

Carduus, simpliciter est *Artichauts*. Et is duplex est, *Satiuus*, qui *Artichauts Gallicè* dicitur: hūc verò nonnulli, propterea quòd figura imitetur nucem pineam, *sphænor* appellat. Agrestis est *Chardonneau*. *Carduum autem aduersus venenata vim habere Nicander author est.*

Carpinus est inter genera *Aceris*, *Gallicè, Charme*.

Casia syrinx antiquorum, est nostrum *Cinnamomum*, id est, nostra *Canella*.

Casslutha, vulgò *Podagra lisi*, *Gouue de lin*, c'est une petite herbe qui croist parmi le lin, et le suffocque.

Catanance, *Pate de loup*, alii *Bistortam*: Catanance autem dicitur κανάνης οὐρανός, quòd cogat ad amorem.

Caucalis, *Perfil bastard*. In officinis quibusdam dicitur *Pimpinella hirsuta*.

Cenchron & Cenchros, *Milium*.

Centaurium maius visitur in hortis D. Vassei medici Parisiensis : vocatur perperam in officinis *Rhaponticum*: inuenta autem est hæc planta à Chirone Centauro Herculis sagitta vulnerato.

Centauri minus Plinio propter multā amaritudinē, *Fel terra* dicitur. Olim in Gallia ea planta Exacū dicebatur, quòd omnes corporis morbos per aluū abigeret, quasi θάλαιρος. vulgus adhuc ex eo vocat *Sacoris*. Nomen autē habet à Chirone Centauro.

Cepa, κρόμμιον, olim *Vnio* dicebatus, vnde Galli- cū nomen, *Oignos*. Ea capitata si sit, Marsica cepa di- citur. Athenaeus lib. 9. Dipnos scribit κρόμμιον dici κανάνης ταῖς κόρεσι μάτην, id est, à claudēdis oculis. Nā dū à nobis scinditur, oculos claudim', lachrymāsq; fundimus: vnde *Lachrymosa* cepa *Columellæ* di- citur. Ceparū autē discrimina ex nationib; lege apud Theophrastum, lib. 8. De hist. plantarum,

Cepa canina, est *Ampelopraffon*, id est, *Porrus vineale*.

Cepaea, *Pornulaca aquatica vulgo* dicitur.

Ceraitis, à quibusdam *Fesum Gracum*, id est, *Sene-gré*. Vide *Buceros*.

Cerasus, *Cersier*.

Cerasia, *Guisnes douces*.

Cerasia Actiana, *Guisnes noires*.

Cerasia Aproniana, *Guisnes fort rouges*.

Cerasia Cæciliiana, *Guisnes fort rondes*.

Cerasia acida, *Griotes*.

Ceratonia, arbor est cuius fructus Latinis siliqua vocantur.

Chamæaste, *humilis sambucus*, Latinè *Ebulus*, *Hieble*.

Chamæcerasus, authore Asclepiade quodā Myr-leano apud Athenæum lib. 2. *Dipnos*. in Bithynia nascitur, cuius fructus edentium caput temat non minus, quam vinum. Quod idem tribuitur mīmecylis, id est, fructui arbuti, quem Itali nunc *Cerises d'ouïre mer* appellant.

Chamæcuparissus, *Humilis cypressus vulgo Parus cypressus* dicitur, quæ nihil aliud est, quam *Abrotonum foemina*: quam plantam Gallicum vulgariter appellat *petit Cyprez*.

Chamæcissos, *Hædera terrestris*.

Chamædrys, *Quercus humilis*, & *Trixago*, *Chefnette, ou de la Germandree*.

Chamælea, est *Parua olea*: in officinis appellatur *Mezereon* tamen multis non placet esse *Mezereon* *Mesue*, sed id potius quod dicitur *Linum sylvestre*, quod in quibusdam locis Gallæ dicitur *Genetil bou*.

Chamæleon præsertim niger, est foliis similibus *Cinaræ*, sed spinosioribus : in officinis autem qui-

busdam dicitur *Cardopatium*, & *Cardus suarius*, quod
sues, si in polenta exhibeatur, interimat.

Chamæleon albus, non habet caulem, sed è me-
dio foliorum cōplexu statim à radice caput exe-
rit, breui pediculo fultum, & densioribus spinis
echinatum, in quo flores emicant purpurascētes,
& se in pappos dissoluentes: semen autem non est
dissimile Cnico: frequens est in neglectis agris, &
in montibus, ob id ὄπενος à Nicandro dicitur. In
quibusdam officinis dicitur *Carlina*, à vulgo ap-
pellatur *Chardouſſe*.

Chamæpitys, Humilis & terrestris pinus, Aiuga
Scribonio dicitur, vulgus iuam Muscariam appellat.

Chelidonium maius, *Chelidoine*, *Esclere*.

Chelidonium minus, vulgo *Scrofularia minor* di-
citur, quod strumis, quas Græcū verbum χοιρόδες
exprimentes *Scrofulas* appellant, medeatur. Qui-
dam è vulgo *Desbastis* appellant. *Chelidonium au-*
tem dictum est, vel quod ea planta in aduentu hi-
rundinis (vt Theophrastus lib. 8. De histor. plan-
tar. ait) floreat, vel quod pullis suis hac herba hi-
rundines oculos restituant.

Chondrilla, est illa Sereos species, quæ in segeti-
bus floribus luteis conspicitur, & est verum *Ta-*
raxacon.

Chrysanthemum à quibusdam putatur esse *Des*
marguerites blanches, sed non reūt: nam flos illi lu-
teus est. videtur autem ea planta in ripis *Gentil-*
liacis. Vel potius *Chrysanthemum* est ea *Anthe-*
midis species, quæ foliis per ambitum luteis con-
stat, vt *Leucanthemum albis*.

Chrysolachanon, *Atriplex*, *Bonnes dames*.

Cicer, ἐπέγνως, *Chiches*. *Cicerum* autem differen-
tiæ (vt vertit Plinius ex Theophrasto) plures sunt,

magnitudine, figura, colore & sapore. Nigrum cicer quod & κριός, id est arietinum, quodd in eo producta oscilla arietini rictus imaginē efficiant, vocatur: Galli id genus appellat Chiches. aliud genus dicitur Columbinum, quo per hyemem aues illae pascuntur: hoc & Venereum Plinius vocari ait, Columella Punicum gentili nomine appellat: id autem est candidum, rotundum, læue, arietino minus. Cicerculam etiam Columella Ciceris nomine cest, quod legumen vulgus Gallicū esse appellat.

Cichorium, est Seris sylvestris, quæ Picris dicitur, Cichoree sauvage. Vide Seris. Iulius Pollux scribit nomine Cichorii omnia sylvestria olera comprehensa ab antiquis, quæ gracilia & tenuia cognominabantur.

Cyclaminus alia, radice est rotunda, vnde nomen habet, folio hederæ infernè suppurruprascente & superne vitescente. Alia emitit radiculas sursum superuacuas & inutiles. Latini Cyclatinum Rapum & tuber terræ appellant, vulgo Paes porcini dicitur.

Cicuta, κορώνη, Cigne. Cicutæ famâ auxerunt Athenienses: nam succo eius ad mortem in publicis iudiciis vtebantur: venenata est enim potio, ut est apud Nicandrum in Alexipharmacis.

Cydonia malus, Vne coingnaciere. Dicta est autem Cydonia (authore Q. Sereno) quodd è Cydone Crete insula urbe aduetta sit.

Cinnamomū, vel ipsis indigentis quid sit ignoratur. Nostra enim Canella est vera Casia antiquorum.

Cinara, Artichauls: à puella quæ in eam plantam mutata est.

Cynosbatos, Rubus canis, Eglantier. De hoc dice-

tur in dictione Rubus.

Cynoglosson, Lingua canis, est planta similis Orchaneæ nostræ, sed est sine caule, non quidem Lingua canis herbariorum vulgarium: nam verū Cynoglosson folio est molli, venoso, latiusculo, lanugine molli: canescit, & in sabletis nascitur.

Cyparissus, Cypræ. Pilulæ cupressi dicuntur Coni, vnde Coniferæ cupressi apud Virgilium. Marcus Varro Galbulos vocat: Græci eas vocant ὄπαίεια κυπρεῖαν. Grammatici annotant dictam esse τοῦτο τὸ κύπερον τοῦτος τοῦ ἀκρεμόνας, id est, quod pariles fructus & ramos pariat. Lege Ruellium.

Cyperus: tota planta est Souchet. Sunt qui Galan-gam sylvestrem vocant. Cornelius Celsus Iuncum quadratum, Plinius Iuncum triangularem & angulosum appellat.

Cyperis, radix cyperi, præsertim ea quæ oblongæ oliuæ similis est, præcipui in medicina usus.

Cypirus, palustris planta, Gladiolus à Gaza vertitur, à cultellati folii figura.

Circæa, planta dodrantalis, Solani foliis, fruticosa, semine hirsuto, vulgari nomine caret. nomen autem à Circæ habere videtur.

Cirsion, Vide Buglossum.

Cisthus, frequentissima est in Gallia Narbonensi, vbi ea non assurgit supra hominis altitudinem: ex huius plantæ radice existit velut fungus Hypocistis dictus: ex quo contuso fit Hypocistis pharmacopolarum. Dicitur autem in ea regione planta hæc, & in montibus Senensibus & Licensibus, lingua canina, De la garine. In altero genere Cisthi est ros quidam pinguis, caprarum, hanc plantam depascentium, barbis inhærens, qui dicitur Ladanum.

Cytinos vocamus futura mora : quare prima germinatio vnde promittimus nobis malum Punicum, est Cytinus: alii volunt Cytinum florē mali Punicæ satiæ, Balaustium verò agrestis : vox autem hæc deduci videtur à nomine κύνης, quod captum & ambitum significat. nam Cytini in Punicis dicti sunt, quod suo ambitu & captu futurū iam pomum intra se contineant, & quasi conceptos acinorum fortus ad maturitatem complectantur.

Cytisus, caule est longo, crasso, vt brassica : folio trifolii pratensis. Quærendus est in alpibus : flos eius tam magnus est, vt satis sit capræ pascendæ in vnum diem. eius autem laudes lege apud Columellam lib. 7.

Clematis daphnoides, Vinca peruinca Plinio, vulgò *Du liseron*, *De la peruenche*.

Clinopodium, foliis est serpilli, floribus in geniculis imitantibus florem Marrubii, quidam vocat *Pulegium* montanum: vox ad verbum significat Pedem lecti, quem hæc planta figura imitatur.

Clymenum, vulgò *Saponaria*, & *herba Cypria* : Plinius scribit inuentum à rege Clymeno.

Cnicus, vel Cneucus, officinis *Carranum* vocatur, *Saffran sauge* & *bastard*.

Cocalus Hippocratis, *La pomme de l'artichaut*. Quidam ex Latinis vocauerunt echinum illum sive capitulum σπόριαν, quod nucem pineam referat. Columella totam plantam vocat Cinaram.

Coccus tinctoria, κόκκος βαφική, species est Ilicis humilis, quæ in Gallia Narbonensi frequentissima est, vbi *Vermeillon*: ab aliis *Escarlate* dicitur: Arabes vocant *Kermes*, vnde *Cramoisinus* color, quasi *Kermesinus*.

Colchicum, Morta cbien.

Colymbades oliuz, quæ puræ, id est, sine accer-
fita commendatione oleo suo innatant, & veluti
vrinabundæ fluitant. Dicit autem sunt ἄπο τῆς κο-
λυμβάζεων, id est vrinari. Diphilus quidam apud
Athenæum dicit ἐλαῖας ὀλυμβάζει φοιτέται, καὶ κιφαλα-
ρίας · τὰς δὲ κολυμβάδες καλεύμενας, θύσια χωλέες: id
est, Oliuas parum alere, & malum capiti inferre:
colymbadas autem stomacho magis conuenire.

Colocasiaz vel Colocasii nomine, totam plantam
fabæ Ægyptiæ Plinius: Diphilus verò apud Athe-
næum lib. 2. Dipnosophist. solam radicem intel-
ligit.

Colocynthis, colocynthidos, Conrye sausage, Coler-
quinte.

Colocyntha hortensis, Cucurbita, Conrge.

Colutea, vel Colytea, Baguenaudier.

Conferua, est herba villosæ densitatis atque fi-
stulosæ: ea autem inuenitur enatans fluminum va-
dis, spongiæ referens imaginem. vulgus Spongiam
flumalem vocat. Nomen ex eo inuenit, quod præ-
sentaneum sit (authore Plinio) remedium aduer-
sus fracta ossa, quæ cùm per poron glutinantur,
conferuere à Celso vocem Græcam Hippocratis
κραπτήθη exprimente, dicuntur.

Conyzæ utriusque folia sunt oliuz similia, hir-
suta, pinguia: in maiore, caulis duorum cubitorum
altitudine attollitur: in minore, pede æquat. Theo-
dorus Gaza apud Aristotelem lib. 5. De histor. ani-
malium, vertit Pulicariam. quo loco Aristoteles
polypum à saxis, nisi admota cunila, cuius odo-
rem sentiat, non posse auelli tradit. Quem locum
Plinius lib. 10. cap. 70, exprimens, Conyzam, Cu-
nilam interpretatur. Dicitur vulgo Herba pulicaris,

Herba contra pestem, & Herbe de saint Roch . Nicander in Theriacis & Alexipharmacis , veneno resistere scribit.

Consiligo Columellæ & Plinii, ea est planta, quæ nunc à vulgo Gallorum Pomeles, quasi Pulmonea dicatur, quod remedium sit præsens aduersus pulmonum vitia: hac enim vtuntur veterinarii medici in affectibus pulmonum. Quidam herbarii Patram leonis vocant.

Conuoluulus, ἐλξίν κιασάμπτελος, foliis est hedera longè minoribus , & in mucronem turbinatis , & herbas alias suo reptatu inuoluit: vulgus Campanulam, & du liser appellat: in officinis Volubilis dicitur: quidam & Liliastrum vocat. Nam (ut Plinius ait) Conuoluulus, est rudimentum naturæ lilia facere condiscientis . ἐλξίλω autem ἀπὸ τῆς ἔλος & ξέρος deducunt, quasi dicas paludum hospitem.

Coriandrum, κορίανον, vel κόρειον, Coriandre, Nicander reponit inter venenatas potiones.

Corylus, Coudre.

Coris, est genus Ericæ, Vne sorte de Bruyere.

Cornus, Cornouiller.

Coronopus , ab aliis dicitur Capreola , ab aliis Gramen, quod vulgus Dentem Canis vocat: aliis putatur herbula nascentis in syluis, folio nascentis coriandri: aliis videtur esse Cornu cerui. Quanvis autem etymon sit Pes corui, non est tamen ea planata, quæ pro Pede corui ostenditur.

Corruda, Vide Asparagus.

Costus , apud recentiores Græcos ea herba est, quæ vulgo dicitur Du cocq. Ruellius putat id esse quod Plinius Siliquastrum & Piperitum vocat, De la poynette. Sunt qui mentham Romanam vocant, alii mentham Sarracenicam . Veteres Græci per-

Costum, radicē tantūm intelligebant, quam etiamnum habemus admodum sc̄rem. **Costus** autem Arabum dulcis, Gr̄ecis indictus est, sed κόστος γλυκὺς; Aetuario; Arabas imitanti, in secundo Dialacham dicitur.

Cotyledon, **Vmbilicus Veneris**, nomen retinet. Sunt officinæ quæ **Cymbalaria** vocant: vulgus Italicum **Dinarellam** vocat. Nomen ex eo habet, quod folio sit rotunditatis circinata, in medio cauato, acetabuli more: nam **Cotyledon**, **acetabulum** significat.

Cotoneum malum, κυδώνιον, duplex est: aliud minus, rotundius, & acerbius, quod masculum vocamus: Gallicè, *Coing franc*: Aliud longius, maius, & minus acerbū, *Coingnasse*. Galenus autem, ea mala vocat **Struthia**: & libro 2. Alimentorum, **Struthiomela**, a cause qu'ils ressemblent à un œuf d'Antriche.

Cratægonum, *Carage* vocatur à Gallis, à multa acrimonia qua vrit. Nomen ex eo habet, quod viri & foeminæ semini dominetur.

Crategon, *Aquifolium*. Honx.

Crithmon siue **Crithamon**, **Batis** Plinio (vnde etiamnum **Baticulam** Ligures vocant) & **Olus cordum** **Columellæ** dicitur, *Creste marine*. Huius herbae conditaram lege apud Columellam lib. 13. cap. 13.

Crinon, Latinè **Lilium**, L.

Crocus, *Saffran*.

Crocodilium, nomen retinet. Ruellius omnino arbitratur esse eam herbam quam **Carlinam** appellant.

Croton est **Ricinus**, id est palma Christi. Sic autem dicitur, quod semen τὸν κρότωνα, id est, vermicu-

lum referat qui canibus hæret, quem vulgus Gallorum *Tiquam* appellat.

Cucurbita, Cource.

- *Cucurbita cameraria*, quæ facili & admodum flexibili ramorum curuitate testa, operit per gulas:

- *Cucurbita anguinalis*, crescens in multam longitudinem.

Cucurbita somphos Græcis dicta, coactæ breuitatis, digitali crassitudine, & in saxosis nascentes, à nobis *Barbara* & *marina* dicitur.

Cucurbita hortensis, καλοκύρη dicitur, quā Athénæus & σωκός à Nicandro in Georgicis appellari scribit. sed Grammatici hoc esse discriben inter καλοκύρην & σωκός esse volunt, quod καλοκύρη, cucurbitam rotundam & in globum tumentem significet: σωκός vero testem & in longitudinem extensam.

Cucumis satiuss, Concombre.

- *Cucumis sylvestris*, vulgo *Cucumis Asininus, Anguria*: cuius succus Elaterium dicitur.

Cucumis, Græcè σίκυων vel σίκυες, quāquam σίκυων nomine multa genera Græci veteres comprehendērunt, nempe quæ aut cartilagine aut cute foris obducta, in oleribus extra terram crescunt: posteriores tamen σίκυων, id est cucumerem simpliciter dixerunt, quem nos priuatim modò cucumerom vocamus: adiecta autem peponis voce, hūc quem nostra ætas priuatim peponem nominat σίκυην appellantes.

- *Cuminum, Commis.*

Cunila, Græcè Thymbra, est Satureia, Sarriette.

Cynosorchis, Latinè *testiculus canis*, quod nomen vulgus retinet. dicitur & *Serapias*, à Serap-

Ægyptiorum Deo, propter magnam lasciviam,
qua is Deus Canopi colebatur.

Cyphi, ferè respondet nostræ auiculae Cypræ,
c'est quasi un meſme perſon que l'oiselle de Cypre. Hoc ſu-
ſitu Ægyptii ſua numina ſibi placabant. Eius autē
compositio eft apud Dioscoridem, Galenum, &
Plutarchum, De Sacris Iſidis & Oſiridis.

D

Dacrydion, à recentioribus Græcis dicitur ea la-
chryma, quæ funditur à radice Scammonæ, vul-
gò Diagrydion corruptè dicitur.

Dactyli, Dactes, & Figues royales. Symeon Sethi
multa ex veteribus Græcis de Dactylorum natura
collegit : tu eum commentarium adito. Nicander
in Alexipharmacis tradit palmæ fructum cum la-
ete sumptum mederi hauſtæ bupresti.

Damasonium, Plinio Alismà, ab aliis vulgò Plan-
tago aquatica, ab aliis fistula postoralis dicitur.

Daphnoides, Laureola.

Daucus, vel Daucum, neutro genere, Carottes, ou
Panets sanguins : quod intelligendum eft de primo
genere Dauci nobis frequentissimum, quod eft fo-
lio fœniculi. Nam secundum apii, tertium verò co-
riandri folium habet, omnia tamen Dauci genera
ſunt odorata.

Dipsacus, vulgò Labrum Veneris, Virga pastoris, Char-
dos de bonnerie. Dictus eft autem Dipsacus, δίψας το
ἄκης τῆς θύης, id eft, à remedio fitis. Nam in fo-
liorum cauitatibus aquam habet, qua fitim ſedat.

Draba, alia vulgò vocatur Araba. Apud quosdā
herbarios dicitur Nasturtium Orientale, & Baby-
lonium: apud alios Cuminum sylvestre.

Dracunculus, Dracuncula, vulgò Serpentaria. Arum
& Dracunculus appellari existimat Theophrastus, Ma-

πὸ τὸν καυλὸν ἔχει τὸν ποικίλιον, id est, propterea quod eius caulis varius est.

Drupæ sunt baccæ oliuarum, maturitate nigrescentes, voce à Græcis deducta, qui eas *μύρτιν* appellant.

Dryopteris in veterum quercuum musco nascitur, vulgo *Osmunda regalis*, vel potius *Filicula*. Nam pro polypodio legitur.

Dios anthos, *Couleur des*.

E

Ebulus, *Chamæacte*, est humilis *Sambucus*, *Hieble*.

Echium, herba est similis Anchusæ & Buglosso, adeò ut nonnulli vocent Buglossum sylvestre, vulgò dicitur *herba Hircina*. Deducitur à nomine οἰχι, id est vipera, aduersus cuius letalem dictum (ut Nicander in Theriacis scribit) valet. quo loco hæc planta multis verbis ab eo authore describitur. Plinius tamen sic dictum putat, quod eius semina viperinis capitibus simillima sint.

Elaphoboscum, Latinè *Pabulum cerui*. Quidam Galli vocat *de la Falouze*. Apud quosdam herbarios dicitur *Gratia Dei*. Dicitur & hæc planta *Ophionon*, quod ea cerui se arment aduersus serpentes.

Elatine, foliis helxines, nisi quod sunt minutiora & scabriora: campestre *Rapistrum*: *Rane sanguine*. Quidam putant esse gramen *Parnasiū*, sed falso.

Elaterium, *Vide Cucumis sylvestris*.

Eleisphacos, *Salvia*, quam αἱμενία, id est, mendendi viribus præstantem, vocat Nicander in Theriacis.

Elichryson, vel *Heliochryson* *Dioscoridis*, est Galeni & Pauli *Amaráthus luteus*, qui in officinis.

dicitur *Stachys viri*: planta frequens est in Gallia Narbonensi dicitur autem *Heliochryson*, quod ad solis repercussum, comantibus in orbem florum foliis fulgorem auri praese ferat.

Elleborus albus à flore & radice alba, *Niger* cōtrà: Latine *Veratrum*, *Verare* & *Ellebore*, *Niger* innocenter sumitur.

Empetrum, vel *Epipetrum*, ut Aëtius, folio est rorismarini, sed crassiore & latiore, nascens in ru-
pibus & saxis ad mare, ut promontoriorum cre-
pidines ferè hac herba vestiantur: *Perce pierre vul-
gò* dicitur quod saxa penetrare videatur. Ea herba
in hortos iam transalata est, expetiturque in aceta-
riis, quod sapore salso sit.

Ephemerum illud non *duantemor*, secundum Ga-
lenum est *Iris sylvestris*, quod ab aliis putatur esse
Hemerocalles, ab aliis *Lilium conuallium*, ab aliis
Grand magne dicitur.

Ephemerum aliud *Colchicum*, quo die sumptū
fuerit (ut nominis ipsa ratio ostendit) interimit.
Colchicum autem à *Colchide* solo natali dictum
est, cuius antidota extant apud *Nicandrum* in
Alexipharmacis.

Epimelis, est vera *Mespilus nostra*, ut ait Musa.
Hippocrates *χωρανίων* a. i. primo de morbis mu-
lierum, fructum huius arboris *άμεινίδαι* vocat,
ut Galenus in glossis eiusdem exponit.

Epiroticis malis putantur respōdere nostra *Or-
bicularia poma*, *Pommes de carpends*.

Epithymum secundū *Dioscoridem* & *Græcos*,
est flos è thymo duriore, & Satureiæ simili. Secū-
dum *Arabas* est *Cuscuta thymo innata*, & veluti
capillus quidam ruber circa herbas innascens, ut
circa linū nascitur *Cuscuta*, quæ dicitur *Linobá-*

che, quasi linum suffocans . Eadem nascitur circa Orobum, & dicitur Orobanche. Innascitur & Satureiaz seu Thymbræ : & dicitur ab Actuario Epithymbrum . Cæterum vox Epithymum significat aliquid in Thymo nascens.

Equisetum, Vide Hippuris.

Erica, ἐρική, *Bryere*.

Eryngium, vel (ut Plinius loquitur) *Erynge*, est ex genere aculeatorum, Græci quidam ἐργανέφαλον dixerunt , quod nomen vulgus retinuit, *Centrum capite* eam plantam appellans, quod infinita capita in stellas ducta habeat . Nicander in Theriacis *Eryngium venenis resistere* affirmat.

Erysimum Latinè *Irio* vel *Trio* (ut quædam Plinii exemplaria habent) vel *Trionum* (ut *Gaza* vertit apud Theophrastum) herba est quæ à quibusdā herbariis dicitur *Sinapi sylvestre*. In locis quibusdam Galliæ dicitur *Tortella*. Itali vocant *Ericam nobilis*. frequens autem est in vallis urbis. Est & fruges, quam vulgus *Ble Sarrasin* appellat.

Eruca, ἐρύκη, *Roquette*. *Ερύκη* autem dicitur, quod multa eius suavitas sit (ut Plinius ait) in coadiendis opsoniis.

Eriothrostanum vulgo Rubia tinctorum. *Gérance*. *Gaza* vertit *Rubiam*.

Eruum, Græcè *Orobus*, *Desers*. *Santones* legumē quoddam appellant *Garrobe*, nomine (ut arbitror) ab *Orebo* deducto : sed id non omnino simile est *Orobo* *Dioscoridis*. ὄροβος ἐφθῆς βοΐς λητήν (authore *Dioscoride*) id est, *Orobus* coctus boves saginat. quod innuisse *Virgilius* videatur hoc versu,
Eheu quam pingui macer est mihi taurus in eruo.

Euonymos siue *Anonymos* putatur ea arbor esse, quæ dicitur vulgo *Fusaria*, *Dufusain*, quod fusaria

ad nendum ex ea arbore comparentur. Coqui etiā verucula transfigendis lardo carnibus ex ea conficiunt. Eius siliquæ vulgò vocantur Scrota sacerdotum. Sunt qui eam arborem anagyrim esse contendant.

Eupatorium, Agrimoine : nomen habet (ut author est Cicero) ab Eupatore rege. Dicitur & Hepato-riū & Hepatitis, quod hepatis præcipue medeatur.

Euphorosynum, Vide Buglossum.

F

Fagus, φηγός, Foureau, ou Fayant. Sunt qui vocant Du bestre. Eius glandes nucleis haud absimiles, cute triangula inclusæ, Gallicè dicuntur Desfannes,

Far rutili coloris, fortasse illud est quod à Columella Vermiculum dicitur. Vulgò Frumentum rubrum dicitur. Blé de Poule.

Far candidius, quod putatur esse Clusinum Columellæ, rura nostra vocant Blance. Vtrunque vulgò vocatur Blé barbe.

Farrago, mistura ex secali & tritico, Mesture.

Ficus, Fignier.

Ficus Ægyptia, Idæa, Pelagica & Alexandrina, quia non visuntur apud nos, ideo nomen eis inditum non est. De Sycomoro dicemus suo loco.

Filix, Fongiere.

Filicula, polypodium quercinum præsertim.

Fœniculum, Fenoil, μαρεχθον.

Fœniculum sylvestre, in officinis Fœniculum agresti: & quia satiuo lögè maior est, Hippomarathron dicitur.

Fœnum Græcum, Vide Buceros.

Fragum, Fraize. Nescitur adhuc quo nomine arbor hunc fructum ferens Græcis dicta sit, nisi Rubus Idæus humilis sit.

Fraxinus, Presne, μυλίκ Græcè : hæc arbōr apud Homerum celebratur , quòd materia sit maximè idonea conficiendis hastis.

Frumentum, quicquid aristas mittit, & per hymen in herba est.

Fumaria, Græcè καπνὸς, Fumeterre.

Fungi, μύκητες, Champignōs. Fungi autem omnes, præter βωλίτας, id est boletos, & quos αμαρίτας Pauli Æginetæ etas vocabat, damnantur à medicis.

G

Galeopsis, quæ vulgò Herba cataria pingitur, videtur esse Vrtica mortua , Labeo : alii putant esse Agripalmam : In officinis dicitur Scrofulana maior, Ficaria , Mellemorbia . Nomen habet à Mustelæ aspectu.

Galbanum, χαλκάθ, succus est ferulae nascentis in Syria: nomen retinet. Suo odore serpētes fugat, vt Nicander & Maro cecinerunt.

Galion, herba tenui radice, longa, rubente, caulinibus gracilibus, floribus luteis, paruis, suaue olenibus, decussatis, vt sit similis Aparinæ, vnde dicitur vulgò Aparine persa, Asperula minor , vulgò etiā dicitur Florata. Sic nominatur, quòd (vt ait Dioscorides) in contrahendo lacte coaguli vicem habeat.

Gallicentrum Ruellii , videtur esse Horminum Græcorum.

Genista, Genes, γενίσπιον.

Gentiana, Gentiane , nascitur plurima in quibusdam locis Galliæ . Sic autem nominata est à Gentio Illyriorum rege. Dicitur & Aloë Gallica, ob radicem multum amaram. frequens est in Alpibus ad montem D. Bernardi.

Geranii prima species vulgò dicitur Acis pastoris: secunda, Persicinus . Nomen habet Ἀπό τῆς Κέρκυρας, id

est, à grue. Nā gruini capitī similitudo in summo eius plantæ capitulo videtur.

Gerontopogon, id est, Barba senis, vulgò **Barba aeternitatis**, vel **Barba Dei**.

Gethy়um, **Cepa non capitata**, **Ciboule**.

Geum, siue **Gethys**, **Mordet a diable**. In aliquibus locis Gallæ dicitur **Salmonde**: ac si Sanamudam dicas.

Gith, **Græcè Melanthium**, vulgò **Nigella Romana**, **Nicelle**, **Poisnere**, à piperis sapore.

Gingidium, **Cerefolium**, **Cerfueil**, quasi χαρέφυλλος, quod foliis luxuriet.

Gladiolus, **Græcè ξιφίον**, **Glæsel**: folio est minore quam Iris: Theophrastus ex eo nominatum putat, quod eius folia ensem referant. **Gaza** apud Theophrastum interdum pugionem vertit. **Columella** **Gladiolum Narcissi**, vocat narcissi folium, gladioli formam habens.

Glaustum, **Græcè Isatis**, **Gnede ou Pastel**.

Glaux, ostenditur folio simili **Glycyrrhiza**. videatur vero omnino esse planta ea, quæ vulgò **Mala domus** dicitur, nisi quod Glaux est herba maritima.

Glycyrrhiza, **Latinè Dulcis radix**, **Ragalisse**.

Gnaphalium, vulgò **Cotonaria**: alit volunt esse Herbam cruciatam. Dicitur autem Gnaphalium (authore Galeno) ex eo quod αὐτὴν τὴν γαφάλων, id est, pro tomentis vti liceat. Nam eius folia multa lanugine obducta sunt. Officinae voçant **Centoculum**.

Gongylis vel **Gongyle**, **Latinè Rapum** vel **Rapa**, **Rabe**. quæ in immēsam crassitudinē in quibusdam locis crescit, vt rectè olim γογύλιδης Lacedæmonii γαστερες (vt scribit Apollas apud Athenæū) vocarint.

Gramen, vulgò **Dent de chien**, quod genicula ra-

dicis eius figura & alboare caninum dentem referrant. Vide Agrostis.

Gossipium & Xylon Plinii, *Arbre portant le Coton.*

H

Halicacabus, Vesicaria Halicacabus à Plinio,
Alquequengi ab Arabibus dicitur, Galli Baguenades.
Vide Solanum.

Halimus, Aureo Plinio, quibusdam putatur ea
arbuscula quæ in sepibus crescit, *Blanche pucain vul-*
gus appellat: sed eos falli ex hoc coniicimus, quod
Halimus salso (vt Plinius ait) sapore sit, vnde no-
men inuenit.

Hastula regia, Vide Asphodelus.

Hebenus, Hebene.

Hedera, ~~μαρτίς~~, Lierre, siue ea muris, siue arboribus
hæreat, siue humi nascatur.

Hedyosmos, videtur esse ea Mentha hortensis,
quæ caule est satis crasso: ea enim odoratissima
est. Nam odor plantæ (vt ait Plinius) fecit, vt eam
herbam, quæ μύρη prius dicebatur, ήδυσμον̄ Græci
vocarent.

Hedysarum, Securidaca, Cornuette. quibusdam di-
citur Cepa marina.

Helenium, Enula campana. Nomen ex eo inue-
nit, quod (vt ait Homerus) ex Helenes lachrymis
in Helena insula nata sit, cuius radicē si quis com-
ederit, omnium dolorum obliuiscitur.

Helxine, Celso herba muralis dicitur, vulgo *Pari-*
etaria, quod muris adnascatur: dicitur etiam *Vrceo-*
laris, quod vrcei ea extergeantur. *Parietaire*. Nicander in Theriacis Parthenii primū, mox Helxi-
nes facta mentione, utranque contra venenata
laudauit. Quidam affirmant nomen deduci ἡλίξ
, eò quod asperitate sua, tenaci nexu uestes,

quibus hæserit, ad se trahat: quanquam aliud vocis huius etymon scripsimus in voce Cissampelos.

Helxine cissampelos, id est, *Hædera vinealis*, vulgo *Volubilis vinealis*.

Helioscopius, Species tithymali, folio portulacæ, nascens in ruderibus ac vineis, & comas suas cum sole circumagens.

Heliotropium præsertim maius, vulgo *Herba cætri*, quod flores in caudæ cancri similitudinem infleantur, putatur à quibusdam esse *Cichorium agreste*, cuius flores cærulei sunt. neque ea est herba, quam vulgo *Soucie* dicimus. Nomen ex eo habet, quod folia eius solem ab Ortu in Occasum sequantur. *Celsus* ob id herbam solarem appellat.

Hemerocallis, vulgo *Lilium sylvestre*, vel *marinum*.

Hemionitis, *vulgaris Scolopendria*: Lingua autem ceruina videtur esse magis *Phillitis*. Sic dicta est *Hemionitis*, quod muli ea delectentur.

Hesperis, vulgo *Herba Gallica*: Sunt qui vocant *Giroflee*: quod *Caryophyllum oleat*.

Hyacinth', *Oignon de bou*, ou *Vaſier*. *Hyacinthi* duplices sunt, albi & cærulei, ut ex hoc carmine *Columellæ colligere licet*,

Necnon vel niueos vel cæruleos hyacinthos. Sed albi ita intelligendi sunt, ut pallescere incipient cum adolescunt. Cærulei ab eodē *Columella* dicuntur, & *hyacinthi cælestis numintis*, id est cærulei, & Iridem numen cælestis colore referentes. Nicander in *Theriacis* scribit *Hyacinthum puerum*, quū *Apollini* colluderet, ab eo, disco ex imprudentia imperfectum, atque ex pueri cruento, *Apollinis cōmiseratione*, herbam enatam esse. Alii dicunt hunc florem ex *Aiacis* sanguine natum, interpretanturque de eo *Virgilianum illud*,

Dic quibus in terris nascantur nomina regum
Inscripti flores. De hac re vide librum 13. Metamorphoseos Ouidii. Pausanias florem qui natus
sit extincto Aiace apud Salamina, credi refert editum pimum non hyacinthum, sed literis hyacin-
tho similem videri, ex candido rubentem, & lilio
minorem.

Hydropiper, *Piper aquaticum*, planta est geniculata, flore spicato, in quo est semen *Piperi* simile: aliis videtur *Persicaria* illa acris: aliis ea planta, quæ pro *Eupatoria* usurpatur.

Hieracium præsertim maius, Espece de *Cichoree sanguine*. Quidam herbarii *Cichoream luteam* aut *croceam* vocant. Nomen ex eo inuenit, quod si exæxet, id est accipitres, Gallicè *sacres*, succo huius herbae (ut Plinius ait) oculorum obscuritatem discutiat. Apuleius scribit aquilam se in altum alis tollentem, ut rerum naturam certius compleatetur, sylvestrem lactucam euellere, eiisque succo, oculo magnam claritatem comparare.

Hieracium minus, in quibusdam officinis dicitur *Dens leonis*: in aliis *Barbuta*, *Taraxacum*, & *Altarea*.

Heptaphyllum, *Tormentilla*,

Hyoscyamus, *Vido Altercum*.

Hypericum, *Millepertuis*.

Hippoglosson, putatur à Ruellio Bonifacia Italorum. Quidam affirmant esse eandem plantam cum Lauro Alexandrina. In quibusdam locis Gallæ dicitur *Lingua pagana*: significat ad verbum Lingua equi.

Hippolapathum, *La parelle*, *La patience*. In qua voce, *la* auget, quasi dicas magnum Lapathum: vt etiam in sequenti dictione.

Hippomarathrum, *Magnum foeniculum* sylue-

stre & Erraticum.

Holostium, vel (vt alii scribunt) Holosteon, Molle gramen, vel Déticulus canis. Nominata est hæc planta κατ' αἰνίφερον, quod sit sine duritie.

Horminum, *Toue bonne*, *Hornala*. Planta autem hæc duplex est, sativa & agrestis.

Hyssopus, Isope.

I

Iasminum, Iasmis: ea herba nuper ex Italia aduenita est: ab Aetuario autem Zambacus dicitur. unde oleum Zambacium dictum est.

Ilex glandifera, quæ gerit glandem vulgari similem, sed multò efficaciorem glandibus querqus. Ea autem Ilex rara est in Gallia.

Ilex conifera, duplex est: alia Quisquiliū dicta est, gerens coccū baphicum, id est, granū tinctoriū, Escarlate, quæ frequēs est in Gallia Narbonēsi. Alia dicitur Aquifolia, Gallicè Du boux. Sunt qui referunt *Quercus*, id est, subiferam arborem, ad ilicem.

Intybus vel Intubus, vel ὄτεις, est nōmē cōmune quo Scariolas, Ambubaias, Cichoria, Endiuiam intelligimus. Virgilius per amaris intuba fibris, intellexit, authore Hermolao, genus illud intubi, quod πυκῆς dicitur.

Inula, vide Helenium.

Iouis barba, Vide Aezoon.

Iouis glans, putatur esse castanæa, quæ à Galeno dicitur τὸ κάστων.

Irio, Vide Erisimum.

Iris, Flambe: sic dicitur à multiplici colore qui spectatur in uno flore. Flambe autem Gallicè appellatur, quod maximè excalefaciat.

Isatis (vt Cæsar ait) à Barbaris sua corpora ea herba tinctibus Glastum dicebatur. Vitruvius lib.

7. videtur luteam vocasse. Antiquiores Græci & Latini inter sylvestres lactucas eam numerarunt. Plinius lōgissimè de ea egit cap. 7. lib. 20. Tinctores nunc habent crassiorem farinam Isatidis, quā vocant Guedam, & nobiliorem, quam pastellum appellant.

Isopyrum, est genus Phæcolorum, folio aniso simili, semine gustu referente Melanthium.

Iuglans nux, *Noix commune*. Dicitur nux Indica ab Actuario in Diasatyrio.

Iuncus, *χοῦνος*, quod ex eo funes fiant: multiplex autem est, unus crassitudine & magnitudine insigni, fungosaque medulla, in aquis viuens, Holo-schœnos, Plinio Mariscus à magnitudine, ut ficus Mariscæ, dicitur. alius ex quo fiunt ellychnia, quæ scirpum appellamus. Alius est Melancranis, id est, capitulum nigrum habens, gerens fructum racemorum coherentium modo. Additur his Oxy-chœnos, id est acutus iuncus, qui nihil aliud est quam iuncus marinus.

Iuniperus, *Γενερέ*, *Δρύευθος*, vel *Δρύευθής*, Gummi juniperi. ab Hermolao Barbaro dicitur Vernigo; Galli Vernix appellant, quod in vsu multo est scriptoribus & pictoribus.

L

Labrum Veneris, *αφροδίτης λαπρόν*: vide Dipsacus. Duplex est hæc planta: Satiua, qui est le Chardon de bonnetier: *Sylvestris*, vulgo *Virga pastoris*.

Lactuca sativa, Græcè *Σπιδαξ*, vel *Σπιδακών*: à recentioribus Græcis μαζούλιον, *Lactue*. Theophtastus lactucarum tria genera scribit, πλατύκαυλον, καὶ στρογγυλόκαυλον, καὶ τείνον, πλακωνικόν: id est, unum lati caulis (ως ἔνιοις καὶ θεοὶ) πλακωνικόν, id est, adeò ut hortorum ostiola ex his fiant) alterum rotun-

di caulis: tertium Laconicum. Hæc herba est multum salubris, quod his versibus Columella confirmat,

Iamque salutari properet lactuca sapore,
Tristia quæ releuet longi fastidia morbi.

Ibicus Pythagoræus apud Athenæū hanc plantam à Pythagoræis θύρων vocatam scribit, quod frigiditate sua homines ἀφέται τὴν αὐτοδόσιαν ὄχλους efficeret. Cui non dissimile est quod Callimachus apud eundem authorem de Venere scr̄psit, quæ Adonin mortuum lactucæ folio texit.

Lactuca sessilis, capitata, Laconia, Lactuca pomacea. Sunt aliae lactucarum tum à colore, tum à genere apud Columellam differentiæ, quas ex autore ipso petito.

Lactuca sylvestris, sponte nascens, vulgo dicitur Taraxacum: alii, meo quidem iudicio rectè, pro sylvestri lactuca, eam herbam accipiunt, quæ Endiuia vera dicitur. Alii Chondryllam lactucæ sylvestris etiam speciem eam volunt esse, quam Gallicè Lacteron nominamus. Lactuca autem, authore Palladio, ex eo dicta est, quod lacte, bono eo quidem, & ad multa utili, præsertim si ex sylvestri eductum fuerit, abundet.

Ladanum nomen retinet in officinis. Est autem is succus, quo capræ, dum Cistum fruticem depascuntur, barbas ac villos imbuunt: vnde postea homines depectunt, quod Ladanum dicitur.

Lampsana, *sauvage*. Hoc olere (vt Plinius ait) Cæsariani milites ad Dirrhachiū vixere, eique in triūpho iocularibus carminibus exprobauere.

Lanaria herba, Græcè Struthion, vulgò Herba fullossen: & in officinis Saponaria. hac planta sic utrebatur antiqui ad lanas oesypo repurgandas, vt quæ

eo sudore repurgatz non sint, à Græcis αἴσθησε dicantur.

Lappa maior, *περσονάτης*, Personata : quod ex ea personæ fierent in theatris, *Glonteron*, vulgo *Bardana*.

Lappa minor, *Vide Arction*. Habet ea herba echinosa inherentes vestibus. *Des graterons*.

Lapathi primum genus videtur id esse, quod vulgo *De la patience* dicimus. Secundum genus est *Lapathum rotundum* vulgo dictum, magnitudine medium inter Oxalidem & Hippolaphthū. & id videtur esse Rhabarbarum Cartusianorum. Tertium genus est *Oxalis Turonica*, *De l'Ozeille de Tours*. Quartum est *vulgaris nostra Oxalis*, *nostre Ozeille commune*. Lapathum autem dicitur λαπάθη λαπαθέν, id est, inanire & vacuare. Omnium siquidem generū Lapathi foliis decoctis aliis mollitur. *Rumex Latine* dicitur quo nomine propriè nostra *Oxalis appellanda* est.

Lasor & Laserpitiū, σίλφιον, Benionin, quod ex Cyrenaica prouincia olim præstantissimum aduehebatur, unde Catullus Cyrenas laserpiciferas appellauit. Et Palladius lasor, opon Cyrenaicum vocat, quanquam ὅνδρος nomine lasor κατ' ἀρχὴν intelligimus. Hodie è Taprobana maris Indici insula omnium maxima (ut ait Ludouicus Romanus patricius) optimum conuehitur.

Lathyris, vulgo *Cataputia minor*, *Espurge*. Sunt qui putent esse Tithymali speciem, tum quod similem ei succum habeat, tum quod eodem modo purget.

Lauer, Græcè *Sion*, Berle: Homerus cum apio in aquis nasci canit, Αὐτὸι δὲ λειμῶνες μαλακοὶ σίου, οὐδὲ στέλνου.

Lens, species leguminis, Græcis, quia edendo est, φακός εὐθύμημος dicitur, *Lentille*.

Lens palustris, etiam Gallico nomine *Lensille* dicatur.

Leontopetalon, vulgo *Pappa leonis*: Gallice *De la pomme lee*; Itali *Papaverulum* vocant.

Leontopodium Ruellio putatur esse Cruciata nostra, aliis *Calendula*: frequens est in hortis tritum autem olet sinapi, & illius ac piperis acrimoniam habet.

Lepidium, vulgus Gallorū, *Passe rage* vocat. Paulus *Egineta* *Lepidium*, Iberidem, & *αγειοκάρδαμον* eandem plantam facit. Cæterum *Lepidium* dictū est, quod cuti impositum, tam validē exulceret, ut à cute, *λεπίδης*, id est, squamæ pellantur, quod *Columella* in carmine suo cecinuit:

Diecūtura quidem fronti data signa fucorum,
Vimque suam iccirco profitetur nomine Graio.

Vtebatur eodē antiquitas, quod etiamnum tota *Egyptus* & *Syria* seruat ad adiiciendum lacti acorem, conficiendūmque id quod *Oxygala*, id est, lac acidum Græci vocant. lege Columellam lib. 12. cap. 8.

Leucantha, species *cardui*, folia lactucea habentis, maculis albis conspersa, appellatur vulgo *Carduus beatae Marie*.

Leucoion *Dioscoridis*, est nostra *Caryophyllata*, noſtre *Giroflee*. Officinæ autem *Mauritana* voce *Kiri* appellant: quanquam luteum tantum hoc nomine appellandum quibusdam placet. *Leucoion* *Theophrasti Massario* est, quod circa Natalem. c h r i s t i, etiam summis frigoribus floret paſſim in sylvis, nunc etiam in hortis. Cæterūm quanquam vox *Leucoion* albam violam tantum significat, tamen hoc nomine omnes alij colores indicantur.

Libanotis, Rosmaris: sic dicitur quòd *Λευκός*, id est thuris, odorem habeat.

Liguisticum, quibusdam placet eam esse herbam, quæ vulgo *De la lenseche* dicitur, sed rectius dicemus *Liguisticum* ignorari. Nam Smyrnium nostræ Leueschiae magis conuenit. *λιγυστικόν*, vel cum Galeno *λιγυστικόν*, Leonicenus & Musa vocant Radicem imperatoriam. nomen autem à Liguria inuenit, quæ ea planta sic olim abundabat, ut eius semine pro pipere viceretur.

Liguistrum, Du troefne. In Hetruria nunc corruptè *Luuisticum*.

Lilium, Lili, Iunonia rosa.

Liliastrum, Lilium sylvestre, Hemerocalles, vulgo Lilium marinum.

Limonium, Beta sylvestris, Bere de pré, & sauvage: proximè accedit ad Elleborum.

Linozostis, vulgo Mercurialis: M. Cato hac herba in deincienda aluo vti præcipit. Græci eam *έπωος* *πώας* ex eo appellasse creduntur, quòd numinis cuiusdam vi, fœmina tum trita, tum pota, aut post purgationes fœminarum genitalibus apposita, ut fœminæ concipientur, faciat: mascula verò contrâmares.

Linum, Lin.

Lysimachia, vulgo vocatur in quibusdam locis *Corneola*, in aliis *Falsa aquatica*. in aliis locis *Gallia* dicitur *Chasse bosse*, quòd multùm efficax esse aduersus pestem credatur: frequens est in Cenomanensi agro. In aliquibus locis etiam dicitur *Salicaria*. Appellatam autem à *Lysimacho* rege aliī scribunt, aliī verò ex eo nomen inuenisse putant, quòd discordantibus iumentis, iugo ab antiquis imposita, eorum asperitatem coerceret.

Lithospermon, vulgus herbariorum *Milium solis*.
Gallicè *Grenil*, vox ad verbum significat *Lapidosum semen*.

Lolium, vide *Aera*.

Lonchitis, à vulgo herbariorum dicitur *Lanceolata*, quod etiam Græcum nomen indicat.

Lotus arbor, *Alisier*: Itali vocant *Amarennum Pongivranum*. huius fructus describitur ab Homero libro 9. Odyss.

Lotus herba, putatur esse *Trifoliū minus* quod nascitur in pratis. Describitur alia *Lotus* ab Atheneo libro 14. *Dipnosophist*.

Lupinus, Λύπης, *Lupin*, amarissimus est: ob id tristes *Lupinos* Virgilius appellat.

Lupus salictarius, *Lupulus*, *Hombelon*.

Lychnis sativa præsertim, *Rosa Græca* vel *Græcula* Plinii. à Gaza apud Theophrastum, *Lucerna* conuertitur. In quibusdam locis Galliæ appellatur *Caryophyllata sylvestris*, *Giroflee sauvage*. Alia rura vocant *Chandelle de nostre dame*. Lychnidem autem ex eo argumento appellauerunt Græci, quo nauis in mari sœpe visum pescem *Lucernam* veteres Romani vocauerunt, ignea per os exerta lingua tranquillis noctibus reluentem. Nam noctibus hic flos fulgere videtur, & ignis quodam fulgore videntium oculos in se conuertit.

Lycopsis quibusdam placet esse *Cynoglosson* herbariorum. herba est ex *Anchusarum* genere, quamquam Plinius seorsum à reliquis anchusis de *Lycopsis* egit, quod antè & Nicander fecit.

Lygos, Latinè *Vitex*, *Agnus castus*, Gaza vertit Amerinam. *Lygos* autem ex eo dicitur, quod maximè lenta & flexilis sit: quamquam nomen *lygos* Græcis communè est omnibus, quibus in opere

rustico ad vincula utimur. Agnum autem appellarunt, quoniam in Thesmophoriis, Cereris sacro, quod Athenis à mulieribus fuit, castitatem custodiens mulieres foliis eius cubitus sibi sternebat, expertae, aut à peritioribus doctae viticem calore suo inflationes soluere, ideoque Veneris impetus facile inhibere.

M

Malobathrum, folium simpliciter olim à Græcis dictum est, vt ex Plutarchi commentario, quod bruta ratione vntuntur, colligere licet, à qua appellatione Malobathrinum vnguentum, foliatum Martiali dictum est: nunc folium Indicum dicitur. Lingua verò Mauritanorum Tembul dicitur.

Malicorium, Testa mali granati.

Malua, μαλάχη, vel μολόχη, quod nomen Columnella in horto retinuit, Maulue. Nomen autem à mollienda alio habet, vnde molles maluae. Martiali dicuntur. Hæc herba folia ad solem circumagit, vnde Helios trophos ab Apuleio dicitur.

Malua sativa, Rose d'oultre mer: διερπομαλάχη, id est, arborescens malua, dici potest.

Malus serotina, Pommier tardif.

Malus præcox, Pommier hastif, qualis est quæ Persica Trecanica fert, Pesches de Troye, & Ananpesches.

Malus agrestis, Pommier sauvage.

Malus generosa, Pommier franc.

Malus insita, Pommier enté.

Malus bifera, Pommier de deux portees.

Malus Cydonea, un Coignier.

Malus Armeniaca, un Arbricotier.

Malus Persica, un Peschier.

Malus Punica, un Grenadier.

Malus Medica, un Orangier.

Malus citrea, un Citronnier.

Mandragoras, Gallicè *Mandragore*, Mandegloire. Qui *Mandragoram* quotidie circumferunt Argytæ, iactantque tanto periculo effodi humana forma, ignaræ plebi eam ostendentes, ex uno à Pythagora nomine anthropomorphos ei indito, medacii sui occasionem arripuerunt. Neque enim vox illa aliud, quam humanæ formæ plantam significat. Nam duas aut tres radices inuicem complicatas in modum crurum humanorum habet. Accessit & Pythagoræ Columella, qui in carmine suo ita cecinit:

Quanuis semihominis vesano gramine foeta

Mandragoræ pariat flores, moestamque cicutam.

Non defuerunt illis etiam in iactanda, cum fodiatur *Mandragoras*, religione Theophrastus in Græcis, Plinius vero in Latinis, quorum commentarios adito.

Mandragoras, mas, dicitur μόειον: *fœmina*, Σπιδημας: Hermolaus Barbarus refert Mala insana, Pommes d'amours, ad *Mandragoram*.

Marathrum, Fenouil.

Marrubium, μέργαρον: nomen retinet in officinis, & apud vulgus. quanquam in locis quibusdam *Marrouche* appellatur.

Marum à quibusdam putatur esse herba similis *Origano*: quibusdam placet esse herbam, quæ vulgo *Mastic* dicitur.

Meconium, Papaver, Panor.

Melanthium, *Nigella Romana*, Vide *Gith*. Nielle, ou Poivre, à sapore piperis. Nomen habet à nigro flore, quum tamen caruleum habeat, semen vero nigrum: vnde rectius μαρούσιον diceretur.

Melanthium sylvestre, *Nigellastrum*, *Githago*,

Des aliesnes.

Melissophyllum, *De la melisse*: dicitur & *Citrage* quibusdam, quod trita citri odorem referat.

Melilotos, *Serta campanica* Catonis, *Sertula Campana* Celsi, & Plinii *Melilotus*.

Mentha, μένθη, *De la menthe*. Vide *Hedyosmos*. Dicitur & *Balsamum*.

Menthastrum est foliis lanuginosioribus, & simile est *Sisymbrio*, id est *Mentha aquaticæ*.

Mespilus, secundum *Dioscoridem*, arbor est aculeata, ferens tricoccum fructum, qualis est quæ fructum *Azarolum* Neapolitanis dictum profert. *Mespilus* autem nostra est vera *Epimedis Dioscoridis*.

Myagrum, μελάγρυμα, *De la Cameline*. *Blé frisé*. Frequens est in Campania.

Myosotis descripta à *Dioscoride* longè differt ab *Alfine nostra*, quam *vulgaris Mourron* & *Coquille de prestre* appellat. Nam quæ descriptio est *Myosotidos* apud *Dioscoridem*, *Bipinellam nostrâ* propedium exprimit.

Myrica, *Tamarix*, *Tamaris*: officinis, *Tamariscus*.

Myriophyllum, *Millefolium*. *Hetruria* hoc nomine appellat herbam in pratis tenuem, à lateribus capillamenti modo foliosam, eximii usus ad vulnera. Boum enim neruos vomere abscisso ea herba, addita axungia, solidari affirmat. *Millefeuille*. Aliud est *Millefolium Græcis* χλόφυλον inter *Sideritidas*. Est & σπειρώντος χλόφυλος, quem docti quidam *Cuminum sylvestre*, quod eius folia *Cuminis* foliis similia sint, esse putant.

Myrtidanum aliis dicitur *Soboles* adnata trunko myrti, quæ alio nomine dicitur μωρός. aliis significat fila quæ inuoluunt *Myrtum*.

Myrtus, μύρτον, vel μύρπιν, Mureta. Murta Catoni
Myrta Varroni, sunt bacca Myrti, Græcè μύρτη,
officinæ Myrtilla vocant.

Myrrhis, secundum Manardum, est nostrum Cerfolium, sed id non est verisimile. Plinius facit speciem Geranii: aliis placet esse Pedem columbinū. Officinis dicitur Cicutaria: vulgus Gallicum vocat Persil d'asne. Nomen ex eo habet, quod tota Myrrham oleat.

Morus, μορέα, Morier.

Moschocaryon, Noix muscade.

Muscus arborum, Vide Bryon.

N

Napus, βουνίας, Naset.

Narcissus qui hic ostenditur, à Plinio refertur ad Lilium. Visus est hic Narcissus violaceo flore, qui verus Narcissus Theophrasti putatur esse. Quidam etiam Petilium florem ad narcissum referunt. Narcissus autem, authore Plinio, non à fabuloso puerō, sed à torpore, qui Græcè ράρκη dicitur, appellatus est. Dolores enim capitī & grauitates suo odore efficit. Quod ipsum Plutarchus scribit Sym pos. 3. ob id Sophocles deorum subterraneorum coronamentum facit.

Nardus Indica, Aspic d'oultre mer : quanquam hæc simpliciter Nardus interdum dicitur. appellant quidam & Nardi spicam, vel uno nomine ραρδόσαχω, quod sit admodum humilis, & nihil nisi spica cum radice. Quæ hic ostenditur in officinis, nihil aliud est, quam inanis quedam festuca.

Nardus Celtica, Aspic, Lanande.

Nasturtium, καρδαμων, Cresson aleoïs. Nasturtium, authore Plinio & Varrone, dicitur à torquendis mariibus: καρδαμων autem λατ. τῆς καρδίας, quod mul-

tum valeat in syncope cardiaca, vel quasi *xæp'ndæ-*
pior, quod vi sua & acrimonia caput tentet.

Nepeta, L'herbe au char. Vide Calamintha.

Nymphæa, Cacabæ Veneris, & Papauer palustre
Plinii: Nenuphar verò Arabi. nascitur in stagnis.
& paludibus gerens semen in calyce simili lucer-
næ ærez. Creditur sic quondam dicta fuisse, quod
aquosa amet loca.

Nux auellana, Corylus, un Couldre.

Nux iuglans, un Noyer.

Nux Græca, Amandier.

O

Ocymum, recentioribus Græcis βασιλικὸν, quod
nomen retinuimus, Baselic eam herbam vocantes.
Sic autem quibusdam dicitur à nascendi celerita-
te: siquidem tertio à satu die emicat. Quod tamen
verius Ocymo pabuli & farraginis generi, Dragee
aux cheaulx vulgò vocato cōuenire videtur. proin-
de sunt qui Columellam sequentes Ozimum scri-
bunt, οζίμον, quod redolere significat: quoniam
herba tota suauissimum spirat odorem, à quo ba-
silica vtique & regia domo dignum Basilicum
appellatur.

Ocymastrum, Ocymoeides, vulgò Potularia, Iasme
alba, Baselic sauvage.

Œnanthe in officinis dicitur Filipendula, & Saxi-
fraga rubea. dicta est Œnanthe, quod cum vino flo-
reat.

Alia est Œnanthe, Flos vitis sylvestris.

Olea, Olivier.

Olusatrum, Vide Hippocelinum.

Onobrychis nomen retinet. significat ad verbū
Asini delicium.

Ononis, Vide Anonis.

Oneſma eſt ea Anchusæ ſpecies, quæ eſt ſine fo-
liis & caule, & cuius radix rubet.

Ophioscorodon eſt Allium ſylvestre, vt quod
oſtenditur ex vitibus & pratis. Ad verbum ſigni-
ficiat Anguinum allium: in quibusdam officinis
dicitur *Vrſinum allium*. Lege Scorodon.

Orchis, Vide Satyrium.

Origanum, *Mariolaine d'Angleterre*, alii *Mariolaine*
bastarde. Sunt qui Satureiam ſemper virentem re-
ferunt ad Origanum. Plinius vocat Cunilam capi-
tam.

Orbiculata mala Varronis videntur eſſe noſtra
poma Capenduta.

Oryza, *Riz.*

Ornus nomen Gallicum non habet: à quibusdā
dicitur *Fresne champêtre*.

Orobanche Erui angina à rusticis dicitur, *Tigne*.
Quidam Cuscutam vocant, vide Epithymum.

Orobus, *Eruum*, *Desers* in Gallia Narbonensi.
Vide Eruum.

Oſyris, vulgò *Linaria maior* & *minor*.

Othonna, videtur eſſe Memincha Pharmocopo-
larum.

Oxalis, Vide Laphatum.

Oxyacantha vel **Oxyacanthus**, vt Theophra-
ſtus: in officinis *Berberis*: & vulgò, *Eſpine uinette*. ad ver-
bum ſignificat Acutam spinam. Frutex *Ribes Ara-
bibus* dictus, & Gallico ſermone *Grozelier rouge* ap-
pellatus, huic eſt congener.

Oxytriphylon, vulgò dicitur *Panis cuculi*: in of-
ficinis *Acerosum triphyllum*, & *Alleluja* dicitur.

P

Paliurus putatur à Ruellio *Aulbeſpine*, ſed falſo.
Nam translatus eſt huic ex Italia Paliurus acutis
d.iii. Google

ad eō spinis, ut verum esse comperieramus quod dū
eo à Virgilio & Columella scriptum est. hic frutex
in Narbonensi Gallia dicitur Aruagas.

Palma, Palme, φοίνιξ, quæ vox Græca arborem &
fructum, quem Suetonius in Claudio Palmulam
vocat, significat. nomen autem habet à colore po-
mi: φοινική enim & φοινίξ έθνη, puniceo colore ru-
ber est. de Daetyleis vide suo loco.

Panaces, ad verbum significat valens aduersus
omnes morbos: quod nomen, quanquā commune
est Centaurio, Ligustico, Tithymallo, Origano, ta-
men propriè tribuitur Panaci. Non est verisimile,
plantam, quam Gallicè Panæz dicimus, esse Pana-
ces: tamen Panaces Asclepium magnam habet si-
militudinem cum nostris Panacibus.

Panaces Chironium ab Apuleio dicitur Enula
campana.

Panicū, Δαρπάνι, δέλυμας, vel ὁ μάλπιος, Theophra-
sto. Latini ei nomen à paniculis, in quibus semen
est, indiderunt.

Papauer sativum, μίκης ἡμέρος, Δαρπάνος. Ferunt
Cererem non ad cibum, sed ad leuandum somno
pro amissa filia dolorem, papauere usum fuisse, &
in luctus fortunæque suæ memoriam mortalibus
id ostendisse. quod frugis maleficium sensit Vir-
gilius, ita canens,

Vrunt lethæo perfusa papauera somno.

Papauer erraticum, μίκης ρότας. Rura vocant Co-
quelicoz, ou Ponceau. Papauer rhoëas à Græcis dicitur,
quod flos vel lenissima aura agitatus fluat.

Papauer corniculatum, μίκης κεραῖτης, nomen
retinet in officinis.

Papauer spumatum, μίκης αφράδης, videtur esse
humillimum genus papaueris. Spumatum autem

dicitur, authore Galeno, quod totum album sit & *Plumbum*.

Pardalianches, in quibusdam officinis dicitur *Vua inversa* & *Vulpina*: aliis videtur vulgo dicta *Leparia*. vide *Lycoctonum*.

Parietaria, Vide *Helxine*.

Paronychia putatur esse quibusdam ea, quam Itali à foliis noctu lucentibus, *Lunaria* appellant.

Parthenium est ambiguum apud Græcos: aliquando enim, ut placet Hieronymo Trago, est *Anthemis*, *Canomille*: aliquando Mercurialis: aliquando *Parietaria*, ut Celso & Gazzæ, qui muralem Parthenion interpretantur: quibusdam placet esse *Matricariam*, *Espargoune*: aliis dicitur *Cotula foetida*. hic accipimus Parthenium pro *Matricaria* & *Espargoune*.

Pastinaca hortensis, σαφυλήνος κιτπάῖος, *Carotte*.

Pastinaca sylvestris, σαφυλήνος ἄχειος, nihil aliud est, quam *Daucus*, *Pastenade*. Cæterum obseruandum σεφυλήν vel ασαφυλήν simpliciter, Græcis significare satiuam *Pastinacam*, quomodo Columella cecinit:

Lætetur, mollēaque sinū staphylinus inumbret.
Sylvestrem autem significant adiectione nominis
ἄχειος, vel nomine Δάκου exprimunt.

Pentaphylon putatur *Laoniceno*, *Manardo*, & *Ruellio* ea planta, quæ nunc à nobis *Tormesilla* dicitur, cui *Pentaphylli* descriptio conuenit.

Pæonia, *Pivoine*, *Rose nostre dame*. Multum valet mas præsertim aduersus epilepsiam.

Peplos, vulgo *Reneille marin des vignes*. In quibusdam officinis dicitur *Escale rotunda*.

Pepo est vox communis, qua intelliguntur fructus qui maturitate sua mites sunt, & amissa soli-

ditate sua flaccescunt & tenerescunt, à verbo πάγκησθαι, id est, maturescere: tamen propriè est quæ vocamus *Pepon* & *Surpepon*. Sunt & *Melopeones* à mali rotunditate, *Columellæ dicti*, quos *Melones* & *Sucrinos* vulgò vocamus.

Periclimenum, vulgò *Caprifolium*, *Marrisylua*, & *Vinciboscum*, *Volucrum maius*.

Personata, Vide *Lappa*.

Petasites à *Petafo* dicitur, quòd eius folio caput operiri non secus ac galero possit. *Nomen retinet in officinis*.

• *Petilius flos* potest esse nostrum *Oeillet d'Inde*.

Peucedanum, vulgò *Foeniculum porcinum*. Appellatum est autem à *Pinu*, quæ Græcis πίνη dicitur, cui folio par est, vnde Latini posteriores *Pinasteklum* vocauerunt.

Phace, Vide *Lenticula*.

Phalangium à nobis ignoratur, nisi sit herbula, quæ passim ostenditur albo flore, folio *Alsinæ*, sed lanuginoso. *Nomen ex eo inuenit*, quòd *Phalangiorum morsibus medeatur*.

Phasiolus, Vide *Similax*.

Phœnicobalanus, *Dactylus maturatus* in sole: nam nomine βαλανός, id est glandis, Græci palmæ fructum etiam comprehendunt.

Philanthropos, Vide *Aparine*.

Phillitis aliis vocatur *Rumex muralis*, aliis *Os-munda*: verisimilius est esse *linguam ceruinam*.

Phu, *Valeriana maior*.

Picea, πικέ, *Pis* communément moins que le *Pin qui croît par les jardins*. Vulgò *Pinasse*.

Phlomus, *Verbascum*, in officinis *Tapsus barbas-tus*. Sunt qui *Candelam regis*, *Candalaria*, *Lana-riamque nominent*. vulgus *Gallicum appellat*.

Bosillon blanc. Græci ex eo ei nomē indiderunt, quod
plata pro Ellychniis vti possimus: nā caules pin
aliquo illiti pro luceñis nobis esse possunt.
Phlomis, Lychnis, Thryallis, vulgò *Candalaria*,
quòd ex ea fiant ellychnia.

Pinus, πίνυς, Pin.

Pityides sunt nuclei qui sunt in nucibus pini, &
piceæ arboris.

Pinaster, πινάστερος, πινάκη, Pin sauvage.

Piper, πίπερον, Poivre.

Piperitis aliis Piper Indicum dicitur: aliis Car-
damomi genus putatur.

Pyrethrum, vulgò Pes Alexandrinus. Nomen ab
ignea & caustica vi habet, quia mansu saliuam po-
tentius, quam pro caloris modo elicit, vnde Sal-
uaris quoque Latinis dicitur.

Pyrus, Poirier, αἴμος : fructus, αἴπιον, ὄχυρον, vel ὄχυρον :
quæ duo vocabula postrema significant potius syl-
uestre pyrum, οὐδέ τὸ αἴπιον, à strangulando.

Non habemus nomina Ceritiis, Calculosis, Lo-
lianis, Lauiniis, Milesiis, Myreteis, Orbiculatis, &
aliis innumeris quæ apud Columellā sunt, respō-
dentia pyra: sed coacti sumus nomina à figura, sa-
pore, & interdum à loco fingere, Bonchrestiana, Ma-
riana, Muscata, Bicipitia, Turbinatoria, Martiniana, Fino-
ra, Bergamotia, Strangulanea.

Piromela, Pommes poires.

*Pistacia à Pharmacopolis vocantur Phistici. Ni-
cander in Theriacis vocat Psittacia, quæ aduersus
serpentes valere dicit. Visitur Pistacium in hortis
D. Cardinalis Bellaii.*

*Pityusa Actuarii videtur esse Turbith, vel Turpe-
tū Mesua. Turbith autē Serapionis & Mesiae videtur Tri-
polium Dioscoridis. Turbith verò illud, quod est in-*

officinalis Pharmacopolarum, videtur esse radix Tithymalli myrtitæ.

Plantago, *Apresia*, Lingua agni, Plantain.

Plantago minor, vulgo Lanceolata, Arnoglossum officinarum est plantago ea, quæ habet folia rotundiora & hirsutiora.

Platanus, *Vn plat*, *De la plane*. Sic appellata videatur à foliorum latitudine. Visitur nunc pulcherrima Platanus prope zdem D. Hilarii apud Pictavos. Summa huius arboris olim commendatio fuit, solem æstatibus arcere, per hyemes admittere.

Polemonia vel Polemonium, à quibusdam putatur esse Ambrosia vulgaris, id est Salvia sylvestris, *Sauge de bois*. In quibusdam officinalis dicitur, *Beben album*. Hæc herba cognita est Cenomanis, pestifugam eam putantibus. Quibusdam placet dicere eam esse hanc herbam à certamine, quod reges eius inuentione inieruntur aliis ex eo, quod pugnet aduersus venena.

Polygonon foemina crescit in aquis, foliis est pini, & geniculis caudæ equinæ.

Polygonatum mas, vulgo *Sigillum Salomonis*. Nomen ex eo habet, quod radix frequentibus geniculorum nodis tumicat. Inueniuntur duo genera: alterum foliis latioribus, alterum multò angustioribus. Itali vocant *Fraxinellam*.

Polygonon mas, *Sanguinaria*: In officinalis *Centnodia* & *Corrigiola* appellatur. Dicitur & hinc herba *Sancti Innocentii*: appellata autem ita est à multis geniculis, quibus nodosa est.

Polypodium, folium habet Filicis. Dicitur autem Polypodium, quod in radice multos cirros polypodium modo habeat.

Polium à canicie dictum est. Herbula enim est in summo canicie quandam habens. Vocabatus autem à Romanis, authore Scribonio Largo, Tinearia. Nam, ut ait Theophrastus, οὐ πάντα τοις ἵπασις αἴγαδος: id est, bonum est aduersus tineas quæ in vestibus sunt. amarum enim usqueadè est, ut cum Græci scriptores maioris amaritudinis indicatione aliqua vti vellent, à Polio exemplum sumerent, sempérque id βαρύοσμεν, id est, grauiter olens appellarent. Nicander in Theriacis aduersus venenata laudat. Affertur nunc è Gallia Narbonensi Polium, canos hominis in summo pendentes præsenti quadam imagine ostendens.

Polytrichon est Adianti ea species, quæ similis Filici folia lenticula habet. Nomen retinet quod ex eo inditum est ei, quod capillos multos & densos faciat, eorumque desfluua expleat. Vide Adiantum.

Pomus, Pommier.

Poma Serica, siue Sirica Columellæ, & Galeni Zizipha, in Gallia Narbonensi Gundola vocantur, Pharmacopolæ in iubus vocant.

Poma petisia, possunt esse nostra poma Paradisiaca.

Poma purpurea Columellæ, possunt esse nostra poma De ronneau.

Poma illa Mariana, Mariana, Claudiana, Melappia, Appiana, Picena, Tiburtina, Amerina, Corinthiaca vix sibi nunc respondentia nomina habent.

Poma nostra sunt Capenduta, Racelliana, Renetia, Passipoma, Paradisiaca, Franekerura, &c similia.

Populus duplex: alba quæ Græcè λευκὴ dicitur; nigra quæ αἴγυπος, ut Dioscoridi: vel αἴγαρος, ut Galeno, de qua iam dictum est in dictione Ægirus. utraque Gallica nomine dicitur Peuplier. Sunt qui &

Tremulam dictam arborem, id est *Tremble*, specie^e
populi esse velint. Ex populo alba fluit, ut quibus-
dam placet, lachryma, οὐλεύει^γ Græcis dicta, Latinis
Succinum, Gallis Ambra.

Portulaca, αὐδράχη, *Poerpié*, quasi dicas Ponle pied.
Nam Serenus hanc plantam Pulli pedem appelle-
lat, quod ea præsertim, quæ in vineis nascitur, fi-
gura pedem pulli gallinacei referat. Vide An-
drachne.

Poterium, ut descriptum est à Dioscoride, vide-
tur esse nostre Grozelier.

Prassium, Vide Marrubium.

Prunus, *Prunier*, κοκκινημέλαι: fructus, Prunum, κοκ-
κινηλον. Nicander apud Athenæum appellat μῆλον
κοκκινῆς. Quidam κοκκινηλα per barbaralexion di-
cta putant, quasi coquimala, propterea quod vis
principia deiiciendi eis insit.

Prunus sylvestris, *Vn prunelier*. Hanc arbore Vir-
gilius spinum vocasse videtur,

-spinos iam pruna ferentes. quam arborem
in Asia ἡράκου vocatam Galenus scribit.

Pruna hordeacia antiquorum esse possunt quæ
nunc cerea dicimus.

Pruna Afinina nunc dicuntur, *Des poirons*, ou *Des
daunes*.

Pruna Armeniaca, *Arbricos*.

Pruna Damascena, *Prunes de Damas*.

Prunorum aliud est genus minus, quod Græci
recentiores Myxon & Myxarion dixerunt Λυπτὸς
μύζης, à muco & lentore, qui multus inhæret his
prunis. vulgus Pharmacopolarum nunc Sebestas.
Cæterum hi acini Sebasti ab Augusti honore ap-
pellabantur in Syria, ut Hermolaus scribit.

Pruna Iberica possunt esse quæ *Perrigosa vulgà*

dicimus. Sunt alia nomina prunorum vulgariū,
Prunidactyla, Noberdiana & Iuliana.

Psyllion, Latinè Pulicaris herba, quòd eius se-
men pulici simile sit: vulgus vocat, Herbes à pulces.

Ptarmice, Latinè Sternutamentaria, à quibusdā
putatur Pyrethrum sylvestre: alii contrā omnes
notas reclamare affirmant. Ea herba sic dicta est,
quòd eius folia trita sternutamenta moueant.

Pulegiū, γλυχών, Pouliot. huius herbæ cibus quoti-
dianus in ysu sanitatis olim erat, ut ex Aristopha-
ne coniicere licet. Cicero pro suauitate sermonis
μεταφορεις hac voce vtitur. Cæterum id nomen
ei inditum est, quòd excitet oues ad balandum:
γλυχᾶν enim balare est.

Puniça malus, ποιά, Grenadier.

Punicum malum, ποιά, Grenade.

Q

Quercus, ορύζη, Vn chesne. Existimatur etiam vete-
ribus dicta Hemeris, id est placida. Glandes autem
producit, gallas item & viscum, quod Galli Du guy
appellant, Græcis autem ιξός dicitur.

Quercula χαμαήδρις, petit chesne, Germanree.

Quinquefolium, in officinis Pentaphyllum, quod
non est aliud, quam *Tomentilla nostra*. Hoc nomine
censetur & planta ea, quæ septem folia habet, ut
placet Ruellio, Leoniceno, & Manardo. Galenus
lib. 5. Compos. Medicament. part. Eupatorium etiā
quinquefolia habere scribit.

R

Raphanis Dioscoridis, & Raphanus Galeni ean-
dem plantam significant, quam Celsus Radiculam
dicit, & vulgus Gallicum Rane appellat. Nomen
autem à citò apprendo habet: nam tertio à satu-
die appetit. Cæterum ῥάφανος apud antiquiores

Græces pro Brassica etiam accipiebatur.

Raphanis agrestis sapore est acriore, folio latissimo, & siliquas non habet.

Radix dulcis, Glycyrrhiza, Ragalisse: Theophrastus lib. 9. de hist. plantar. eam radicem Scythicam vocat, quo loco eam ἀστύφορον dici scribit, non tam quod sitim arceat, quam quod Scythæ ea, & Hippocrate decem & aliquando duodecim diebus sine alio cibo durarent. Veteres vocabant Argalicum, unde in quibusdam locis nomen Gallicum manuit, Argalice. Galenus lib. 7. Medicament. part. γλυκύς simpliciter appellat. Actuarius interdum γλυκύρριζον.

Rhaponticum vel Rheuponticum, Radix Pontica à Celso dicitur. Galenus lib. 7. Compos. Medicament. part. vocat πέρων πόνησθαι. Actuarius nunc πέρων πόνησθαι, nunc πέρων βαρβαρικῶν, nunc πέρων ινδικῶν appellat.

Radicula, Struthion, vulgo herba fullonum, Saponaria. fuit olim ita nota, ut non describatur à Diodoride. Marcellus Struthion putat dici à foliis, quibus imitatur passeris & minores alias aues. Vide Lanaria.

Ranūculi (βατράχειον Græci dicunt) multa illa genera nomen apud vulgus non habent, nisi quod primum genus hinc à vulgo Desbagines dicitur. Secundum genus est herba Sardoa à Sallustio dicta, & in officinis Apium risus, de quo vide Aptum. Tertiū ἄδυοσμον, & flore aureo, nascens in sylvis, apud vulgus nomen non habet. Quartum genus flore lateo, etiam officinis est incognitum. Quintū hortense ob pulchritudinem in coronamenta venies, à quibusdam Gallis Bacilles doubles dicitur. Est & genus aliquod Batrachii globosæ rotunditatis, &

gustus omnium acerrimi, quod quidam Lanceolatum vocant. Vide *Batrachium*.

Rapum, *Rabe*: vide *Gongylis*. Græci huic radici à rotunditate nomen indiderunt: γύριον enim γύριον significat.

Rapum sylvestre putatur Ruellio, quod vulgo *Responses* appellamus.

Rhus, *ροῦς*, alius *μαχαίριος*, id est, culinarius à Galeno dicitur, quòd multùm ad condenda opsonia valeat. Nam cius succus etiamnum in Narbonensi Gallia vice omphacii est. Alius appellatur *βυρσότυλος*, quòd densandis coriis propter magnam vim adstringendi aptissimus sit. Utique *sumach* ab Arabibus dicitur.

Ricinus, *κίνη*, vel *κρότων*: à vulgo *Gallorum Palma Christi* dicitur, in officinis *Kerua*, *Mannus Christi*, *Cataputia maior*. Cæterum ex eo *κρότων* dicitur, quòd eius semen Ricino (quem Græci *κρότων* dicunt) simile sit. Oleum ex semine elicetur, quod *κάπων* Græcè, Latinè *Ricinum* dicitur: officinæ verò *Oleum de Kerua* vocant.

Rhododendron, *Neriū*, & (vt Plinio placet) *Rhododaphne*: officinis & barbaris *Oleander*: vulgo *Rosago*. quòd florem rosa similem habeat.

Rosmarinus, *Romarin*. Eius semen dicitur *Cachrys*.

Rubus, *ῥόξ*, *βάτης*, cuius hæ sunt species: *Cynobatos*, id est, *Rubus canin'* Palladii: sic dictus, quòd eius flores canum rabie percitorū morsibus medeantur, vnde nomen accepit: est autem spinis hamatis, & altus: fructū fert longum, rubrum, similem oliuæ nucleo: intus verò lanuginosa habet semina: *Sentis* Latinè dicitur, & *Sentis canis* à *Columella*, *Eglantier sans odore* à Gallis appellatur, quòd

elius rosæ sine odore sint.

Rubus humilis, Chamæbatus, interdum ~~βαρε~~
simpliciter à Galeno dictus : fert mora racematum
nascentia, per maturitatem nigerrima. Cánva Gale-
no dicta, Latinis autem Vaticana.

Rubus Idæus, ~~domesticus~~ præsertim, Framboisier.
Sylvestris vero fert parua mora, melle aërio vesti-
ta, quod non colligunt mora Chamæbathi : ex his
moris sit diamoron. Est & Cynosrodos, id est, Ro-
sa canina nunc alba, nunc purpurea & odora: Gal-
licè Eglantier de bon odour appellatur. & Rosæ Da-
mascenæ dicuntur, Rosæ de Damas. Rubus ille hu-
millimus ferens fraga ad Rubum Idæum à qui-
busdam refertur.

Rumex, Vide Lapathum.

Ruscus, μυρόν αἰεία, vel (vt Theophrastus) μυ-
ρούμηριον, id est, sylvestris & cuspidata myrtus,
qua quibusdam dicitur Oxymyrsine: ex qua faci-
mus scopas illas, Houssouers vulgo dictas. Scribo-
nius Largus vocat hanc Scopam regiam.

Ruta, ρήγαρον, vel (vt Theocritus) ρύτη, Rue. Plu-
tarachus lib. 3. Symposii sui scribit ρήγαρον δὲ τῆς
διωάμεως ἀνομάδαι. ρήγαρον γέ ξηρότητα διὰ θρύμοντα
ποτέρμα, καὶ ὅλως πλέμον δὲ ταῦς κυρουσαῖς. id est, Pe-
ganum à viribus nominatum est. Cōcretum enim
siccitatem propter calorem semen efficit, atque om-
nino vterum gerentibus aduersatur.

S

Sabina, βερβι, Saviniere. Nomen Sabinæ à regio-
ne in qua multa est, habet.

Sambucus, vide Acte.

Sagapenum à pharmacopolis dicitur Sérapinū.
Galenus in Antidotis ὁπλαγαννον vocat. Frutex
ferulaceus, ex quo is succus fluit, describitur à Ga-

Ieno lib. 8. Simplicium.

Saxix, σάξις, du Saulx.

*Saluja, ἐλεισφαχος, Sauge. Nicander in Theriacis
Saluiam δῑ θηρα, id est, medicam appellat.*

Sampsucus, Maiorana, Mariolaine.

Sanguinaria, vide Polygonum.

Satyrium, vide Cynosorchis.

Satureia, Σύμπερι, Cunila, Latiné. Sarriette.

*Scabiosa, non est Stoebe antiquorum : sed quidā
volunt Scabiosam esse Pforam Aetii. Sed eos fallit
ex eo coniicere licet, quod huius fumo arborum
erucæ non moriantur: quam tamen facultatē Pfor-
ra Aetius tribuit.*

*Scammonia, vide Dacrydion. Cæterum Scam-
monia videtur dicta ψῆφῳ σκάμνειν, id est, à fodien-
da & cauanda radice. Nam (vt ait Dioscorides) li-
quor colligitur de septo radicis capite, tum in pro-
fundo tholi modo excavata radice, vt liquor in
cauum confluat, qui deinde conchulis excipitur.
Cicero dicit etiam Scammonea.*

*Scandix, herba ea est, quæ toties Athénis in thea-
tro plausum & risum excitauit, cum in Comœdia
lepidissimi poëta, Dicæopolis ex agro in urbem
profectus rudis homo, ab Euripide eam peteret,
σκανδίξα μοι δός μηδέδιν δεδημένος. Nouerant enim
omnes vulgare illud olus, meminerantque matrē
poëta illius quotidie in urbem venientem, vendi-
to eo olere, filium in summa paupertate theatro
& spectaculo educasse. Nec antiquæ hominis pau-
pertati illudebant, sed virtutem in angustissima re
admirantes exultabant. Nunc à vulgo Acicula, &
Pecten Veneris dicitur.*

*Scilla, vulgo Sciponille, ou Charpentaire, & Oignon ma-
rin. Pharmacopolæ Squillam vocant.*

Scolymos Carduus, Artichault.. Paulus Aeginetæ tamen & Aëtius scribunt Cinaram esse carduum domesticum: Scolymon verò agrestem.

Scordion, Latinè Trixago, seu Chamædrys pa-lustris, vulgò dicitur Chamara. Herbula est virgu-las mittens quadratas, rectas, oblongas, folia ad-stringentia, florem suppurratascētem. Scordium dictum est ab odore & acrimonia Scorodi, id est Allii.

Scorodon, Allium, *Aux.* Sylvestre Allium dicitur ὄφιοσκόροδον: quanquā (ut rectè conieciſſe Mar-cellus videtur) legendum est apud Dioscoridem ἄφροσκόροδον, non ὄφιοσκόροδον. Quod ipsum confirmant Columellæ verba dicentis, Vlpicum, quod quidam allium punicum vocant, Græci autem ἄφροσκόροδον appellant, longè majoris est incre-menti, quam allium. Plinius conuertens verba il-la Theophrasti de allio Cyprio, ποτέ τὸ δύκανον ἀπθυματικόν, dicit Allio Cyprio in oleo & aceto trito, spumam multūm increscere, adeò ut aphro-scordon, à spuma, pro ophioscorodo legendum sit: cùm etiam ophioscorodi nulla sit apud autho-res mentio.

Scorodoprasum, quasi dicas, Allium porrinum. Nam Porrum & Allium simul est.

Secale, secalis, Seigle.

Sedum, Vide Aezoon.

Seris cichoreum, Vide Cichoreum & Intybus.

Serpillum, οἴρπιλλος, Serpoules. Nicander ἐρπιλλον μάγον appellat, quod per pascua sese continuè ex-pandat. & φιλόζωον, quod seipsum noua continuè sobole & propagatione radicet. Serpit enim, à quo nomen habet.

Sesamon, σήσαμον, planta est similis Milio, & ha-

bet semen simile Oryzae. Italia olim erat foecunda Sesamo, sed desitum est feri, quia emaciabat agros: vel, quod verius est, quia ex quo ex oliuetis olei copia habita est, & homines cœperunt melle & saccharo ad dulciaria vti, negligi etiā cœpit. Vulgo dicitur *Ingiolina*.

Seseli Massiliense habet folia fœniculi, sed crassiora, & umbellam Anethi, Siler montanum dicitur. Allobroges vocant *Sermonain*: herbarii quidam vocant *Saxifragiam maiorem*.

Seseli Æthiopicum est vulgaris nostra *Terebinthus*, quæ visitur in hortis D. Cardinatis Bellaii.

Sitanion species tritici trimestris, quod satum Martio mense, tertio plerunque mense absolvitur. huius farina (quoniam magis emplastica est) vtitur Hippocrates in vulneribus. Lege illius librum de Fracturis.

Sycaminus, ή μορέα, Morus arbor, *Mentier*: συκάμινος, Morum, Meure.

Sycomorum Galenus ait se vidisse in Alexandria, cuius fructus similis erat paruæ ficui albæ, ita ut in medio mororum & ficuum locari posset: unde nomen inuenit, non (ut Dioscorides scribit) ηλίας τὸ εἶδος τῆς γεύσεως, id est, propter inefficacem gustum, quasi fatuam ficum. Celsus vocat hanc arborem distinctionibus inuersis Morosycon.

Sideritis, herba India vulgo, & Tetraic. videtur sic appellata, quod vulnera ferro facta glutinet. οἰδηπός enim ferrum significat.

Siligo, σιλιγχη, sub tritico comprehenditur, ut ex Dioscoride facile est coniicere. quod Celsus confirmat his verbis, Firmius est triticum, quam milium, id ipsum quam hordeum, & ex tritico firmissima siligo. Plinius vocat etiam Siliginem tri-

tici delicias : vnde Paulus *Aegineta* Εργον της Δραवης στλιγίτω dixit. hæc fruges etiamnum videtur in Gallia Narbonensi, vbi Tonzella appellatur.

Siliqua, arbor, usque pīnus, Carrubier: fructus autem *Carrubes* in Gallia Narbonensi. Nomen à cornu (cuius figuram exprimit Siliqua) factum est. Vide Ceratonia.

Siliquastrum, Piperitis, quæ quibusdam dicitur Piper Indicum: aliis placet esse Cardamomi genus.

Silphium, Benjoniæ. Vide Laser.

Symphytum petræum vulgare, folio est organi, & capitulo thymi, sed cætera non respondent, tamen pro eo Bugla uti possumus. Nomen autem à glutinandis his, quæ discissa sunt, habet.

Symphytum minus, Belides, Marguerites.

Symphytum maius à posterioribus Latinis Solidago dictum est. In officinis Consolida maior. In quibusdam Galliæ locis Auricula Asini dicitur.

Sinapi, σινητη, Seneue. Mustarde.

Sion, Lauer, vulgò Berula, De la berle.

Sisymbrium aliud dicitur Mentha aquatica, quæ planata mitescit, & dicitur Balsamina: aliud est nostra Cardamine, Cresson des ruisseau. Vide Cardamine.

Smilax, Taxus, if: hanc abieti similem scribit Nicäder in Theriacis, odore admodum veneno.

Smilax aspera, foliorum ambitu spinoso in Gallia Narbonensi visitur. Nihil pro cognoscenda hac planta Theophrasti historia certius est.

Smilax lœvis, Liseret & Liseron, à ligandis plantis, quibus adnascitur, ut Cissampelon esse verisimile sit. Quibusdam placet esse eam plantam quæ à Paduanis Liguribus Balsamina dicitur, & quæ pomum Hierosolymitanum Hetruscis dictum fert.

Smilax hortensis, frutex ferens phaeolos & fabas pīctas: fructus dicuntur à posterioribus Græcis λόσια.

Smirnium, *Leuesche*, dictum est Σμύρνης σμύρνης, id est, à Myrrha, quam olet.

Solanum, σούχος, *De la morelle*.

Solanum Manicum, συρίγχος μανικός, vide eius descriptionem apud Theophrastū. Sic dicitur, quod furorem & insaniam exciteret.

Solanum somniferum, σούχος ψυχνωπός. Pharmacopolæ & herbarii *solarrum dormitorium* vocant. Noxiā hanc herbam menti omnes tradūt, adeò, ut si quis ultra duodecim corymbos hauserit, mentis ecstasi sentiat. De Solano halicacabo diximus suo loco.

Sonchus alter candicans est & ἐδώδιμος, à Venetis *Lactucinus* dictus: Alter verò niger est, καὶ τραχύς. Utique à vulgo Gallorum *Lacteron*, quo cuniculi aluntur, dicitur. Apuleius *Lactucam leporinam* appellat.

Sorbus, ὁν vel ὄν, *Cormier*. *Sorbum* est ipse fructus, *La corme*.

Sparganium ostenditur, quod licet quidam *Torrentillam* vocet, tamen non est *vulgaris* *Torrentilla*. Dictum est autem *Sparganium*, quod habeat folium simile his cingulis, quibus in cunis infantes ligamus: τὰ αντίρρα ενī sunt fasciæ.

Sphondyljum vel *Spondylium* ostenditur simile *Pastinacæ*. Meminit huius herbae Nicander in generali Theriacæ, quam aduersus venenata omnia conficit. Nomen habet à vertebris vel verticillis fusorum, qui spondyli μεθοεικῶς dicuntur.

Stachis, *Salvia mollis*, *Salvia montana*, *Salvia rusticæ* vulgo dicitur: vox significat Spicam. Nam ubi hæc

herba ad florem festinat, toto habitu est spicato.

Staphis agria nomen retinet. In officinis quibusdam dicitur *Pimicaria*, quod eius semen manus sum pituitam ex capite in os deducat. Illitum porrè ex oleo capiti puerorum, pediculos enecat, unde Pedicularis herba à Latinis dicta est. vox significat vuam paissam agrestem. Nam folia huius herbae rugosam vuam magis, quam integros acinos exprimunt.

Stoechas, dicitur Stoechas citri à pharmacopœlia: dicta est autem à Stoechadibus insulis in mari Iberico. Multa est Stoechas præsertim Citrina in Gallia Narbonensi.

Stratiotes nascitur in aquis, nomen significat militarem.

T

Tamarix, vide Myrica: fiunt ex Tamarice cymbia, ex quibus potant, qui ex splene laborant. In hunc quoque usum in Germania, vina Tamari-scina nunc fiunt, vulgus hanc arborem infelicius vocat, quod nihil ferat, quanquam Plinius contra Dioscoridem & Galenum fructum ferre affirmit.

Thapsia nomen retinet: ab antiquis Latinis Ferulago dicebatur. Nomen id habet, quod in Thapsio insula primùm inuenta sit. nascitur in Apennino, ubi Crassegnana dicitur.

Taxus, Smilax, &c. Vide Smilax.

Teda, pinguior ramus Piceæ: Græcè Δέας, & Δέλτον, aliquando tamen pro arboris specie accipitur.

Telephium, vulgo Faba inversa, Orpinum: aliis Crassula maior dicitur, & Portulaca agrestis. videtur sic dictum, quod vulneribus, quibus rex Mysæ Telephus consenuit (quæ etiam ob eam rem Telephia

appellantur) vulneratus ab Achille, auxiliatur.

Terebinthus, Τέρημας ea arbor est, ex qua fluit resina, quæ Terebinthina Veneta dicitur, pro qua nostri pharmacopolæ Resina laricea utuntur.

Teucrium nomen retinet, & ostenditur ab herbariis. Nomen autem accepit à Teucro Aiacis fratre inuentore, ut Plinius author est, apud quem lege quomodo planta hæc inuenta fuerit. A quibusdam dicitur Chamædrys, quod ei plantæ similis sit: hæc herba etiam vulneraria est, vino concocta. Hieronymus Tragus herbam, officinis & herbariis Veronicam dictam Teucru Diocoridis esse credit.

Thalictrum, θαλίκριτον, ab herbariis putatur ea esse, quæ super muros nascitur, vulgo Argentaria dicitur. Itali vocant Brisaculo, à foedo eius odore.

Thymelæa, Olinella quibusdam, & Linum sylvestre dicitur. Sunt qui credant Thymelæam Diocoridis verum Μεζερεων Μεσυξ. Nam utrique fructus Myrti baccæ æmulus est: folia etiam utrique olæ similia.

Thymbra, Satureia, Sarriente. Vide Satureia.

Thymum, θύμος vel θύμον, ut Theophrastus, dicitur Thyn. Totam huius plantæ naturam longiore descriptione initio lib. 6. de histor. platar. Theophrastus complexus est.

Thlaspi, θλάσπι, vel (ut Galenus scribit) θλάσπη: vulgo Nasturtium rectorum, & Sinapi rusticorum. Nomen habet à θλάσσῃ, quod est frangere, quod semen Nasturtii simile, disci figura, & velut cuncta omnia, id est infractum, habeat.

Thryallis, est tertia species Phlomidis, id est parui Verbasci, quæ dicitur Thryallis & Lychnis, quod eius folia crassa & pinguia, ad lucernas sint

spta. Vide *Lychnis*.

Tilia, dicitur *Tiller*.

Typha à vulgo *Gallorum* *Messæ* dicitur, à similitudine insignis illius clavæ argenteæ vel aureæ, quæ ante magistratus gestatur. Nam hæc herba in paludibus & stagnantibus aquis erumpit, folio Cyperidi simili, caule alto, lœui, enodi, in cuius capitulo lanugo densa est, quæ in pappum tandem euanescit. Sunt qui scribendum putent Υφλω, ut unus literæ mutatione differat à cereali *Typha*, de qua multa à Galeno lib. i. de Aliment. scripta sunt.

Tithymallus à Celsῳ dicitur *Laetula marina*, à vulgo *Lactuca capraria*. Galli Herbe a laict. Primus *Tithymallus* *Dioscoridis* est χαρακίας, quod vallis munientis aptus sit, qui etiam *Amygdalocides* dicitur. Secundus *Myrtites*, à foliis *Myrti*, vel *Rusci*. Tertius *Paralius*, id est, nascens in locis maritimis. Quartus *Helioscopius*, quod eius coma ad solis cursum circumagatur. Quintus *Cyparissias* à foliis *Cupressi*, vel potius *Piceæ* recens natæ. Sextus *Dendrocidès*, id est arborescens, à ramorum copia. Septimus *Platyphyllos*, à foliorum latitudine, quem Galenus φλόμω περσικῶ dicit, id est, Verbasco similem. Omnes herbae, quæ lac purgatorium habent, sunt in genere *Tithymallorum*. *Turbith* *Messæ* quibusdam videtur secunda species *Tithymalli*. Nicander hanc herbam θυμαλῆ vocat, quam θύλαγία, id est, lacte abundantem, appellat.

Tragopogon, Latinè *Barba hirci*: est autem ea planta, quæ ab Italīs *Herba di prete* dicitur. Quæ vero ostenditur pro *Tragopogone*, est verius *Geron-topogon*. *Theophrastus* describit aliū *Tragopo-*

gona. Tu cum legit.

Tragoriganum Ruellius eam herbam putat esse, quæ vulgo Mastic dicitur: herba est folio Sampuci, flore paruo, odorato, è cuius umbella propè dent veluti villi, similes incanis hircorum villis, vnde nomen habere creditur: nam τράγος, hircus est: odore Sampuco non cedit.

Τράγος οπώδης, id est frumentaceus, quibusdam putatur esse Triticum barbatum. In quibusdam locis appellatur Blé turquer. Significat & confectionem ex zea & tritico, cuius meminit Hippocrates in libro de ratione viætus in morbis acutis.

Τράγος πόα, id est, Tragus herba, nascitur in muris & petris Maio & Iunio, in officinis quibusdam dicitur vermicularis.

Tribulus, τρίβολος, aquaticus præsertim, vulgo vocatur Chausse trape, apud Pictonas dicitur Macre. In Campania Saligos. Herba est nascens in stagnis & paludibus, folio vlni, semine nucis magnitudine, duro & multùm aculeato, cuius nucleus non minus quam castanea esculentus est. Nomen à triplici cuspide habet, ad cuius formam factæ sunt machinulæ ferreæ tetragona forma, quæ quancunque in partem incubuerint, vnum aut duos aculeos semper protendunt, murices à Latinis dicuntur.

Trichomanes, species Adianti, foliis Lentis pa- lustris, à vulgo pharmacopolarum Politrichos dicitur. Vide Adiantum. Nomen habet à multa capillorum luxuria.

Τριφυλλον, Latinè Trifolium odoratum, frutex est cubito altior, virgas tenues habens, nigris iuncisque adnascentiis præditas, in quibus folia sunt

Loto arbore similia terna in singulis germinatio-
nibus, quibus recens natis ruta odor ineft, auctis
verò Bituminis . in officinis Trifolium simpliciter
dicitur.

Trifolium pratense album, Trenfle blanc.

Trifolium pratense purpureum, Trenfle incarnat.

Trifolium pratense luteum, Trenfle jaune.

Trifolium acutum , quod Oxytriphylon dici-
tur (vt Scribonius Largus scriptū reliquit) naſci-
tur in Sicilia. Quod verò apud nos Oxy, siue Oxy
triphylon dicitur, officinæ & herbarii Panem cuncti
& Alleluja vocant.

Tripolium, sunt qui putant esse Tarbitb Serapio-
nis. Tripolium autem ex eo dictum est, quod eius
folia (teste Dioscoride) ter die mutentur, Candida
mane, Purpurea meridie, Punicea in occasu. Vide
Pityusa.

Trisago, vulgò Serratula, Quercula, Quercus terre di-
citur. Vide Chamædrys.

Triticum in quibusdā locis dicitur Blé , in aliis
Fournement. Eius species & differētias lege apud Dio-
scoridem & Columellam.

Tuber, Trenfle, ὄνθος Græcè dicitur, vel οἰδήρων, vt lo-
quitur Theophrastus, à verbo οἰδήρων, id est tumeo.
Simeon Zetus scribit eorum vſu frequenti Epile-
pſiam & Apoplexiā effici. Credidit antiquitas il-
li affinitatem esse cum cælo, nec nisi tonante Ioue
naſci, vt Iuuenalis scribit,

-& facient optata tonitrua coenas.

Tuffilago, θυμός, à Paulo Ægineta appellatur &
Chamæleuce. Vide Bechion.

V

Valeriana, Græcè Phu, Valeriane. Quidam Latini
vocauerunt Nardum sylvestrem.

Veratrum, Vide *Elleborus*.

Verbascum, Vide *Phlomus*.

Verbenaca, Græcè *Peristereon*, quòd columbae circa hanc lubenter versari soleant. *Vernaine*. Duplex est *Verbena*, recta & supina. Recta est vulgi *Vernena*. Supina, ἡρόσοταιη, id est sacra herba, est *Verbena communis*.

Viburnum, Vide ἄμπελος μέλαγη.

Vicia, *Vesse*. Varro eam dictam putat à vinciendo, quòd capreolos similiter viti habeat.

Vicia sylvestris, est ea quæ dicitur *Aphace*, *Vesse* *sauvage*, *Vesseron*. Vide *Aphace*.

Vetonica, vel *Betonica*, κέπον, duplex : *Erratica* quæ *Armoiries* à Gallis dicitur : *Altilis* quæ *Oeillers* vocatur. Nomen habet (ut ait Plinius) à *Vetribus* in Hispania populis, qui eam herbam inuenierūt, quæ in Gallia *Betonica* dicitur. quāquam *Betonica* est & herba ea, quæ nobis *Betoina* dicitur. Vide *Betonica*.

Vinca peruinca, *Clematis daphnoides*, *Pernanche*.

Viola est propriè ea quam vulgus *Giroflee* appellat. Vide *Leuceion*.

Viscum, ξός, du *Gny*.

Vitex, Vide *Agnus castus*.

Vmbilicus Veneris, Græcè κωνικόν. Prima spe ciei huius plantæ frequenti vsu marem concipi, quemadmodum secundæ speciei fœminam, Hippocrates scribit. Vide *Cotyledon*.

Vimus, *Orme*, πίελέα.

Vnedo, *Arbutus*, arbor est & fructus, quem *Cerasum marinum coriarij* in Italia appellant. Dicitur autem *Vnedo*, quòd vnum tantum comedere licet : magnum enim dolorem capiti infert. Vide

Chamæcerasus.

Vniq; antiquis Cepa erat, vnde Gallicum nōmē,
Dīgnos.

Vrtica, ἄκαλήφη, Ortie.

Vrtica mortua, quæ non pungit, Plinio Lamiū dicitur.

Vrticarum sylvestrium acrior dicitur Cania.

Vrtica, quæ dicitur Griesbe, nomen accepit à voce Græca ἄγειος. Vrtica autem Latinis ab vrendo dicta est: ἄκαλήφη verò Græcè καὶ ἀπίφεστη appellata est, quasi μὴ ἔχουσα καλὺν ἄφιλον, quam non sit tutum attingere: excitat enim κινημούς. vnde à quibusdam κρίνη dicta est.

X

Xanthium, Lappa, φίλαδέρφων: herba quæ fert des Gratterone renans aux robes. Sic Græcis dicitur ὁν ξαρδας τείχας ποιεῖ, id est, quod flauum capillum faciat. Vide Lappa.

Xiphion, Latinè Gladiolus, cultellato folio herba, vulgo spatha segetalis, L'espée de bléds. Plinius confundit aliquando Xiphion cum Cypero.

Z

Zea tritico similis est (vt Theophrastus ait) Spelta, Peaultre: laudatur multum ab Homero qui aruum ζειδωπον passim appellat.

Zytho antiquorum respondet nostra Biria. Columella Zythi in suo carmine meminit, Ægypti inuentum, & eius usum ostendens,
Iam Siser, Assyrioque vénit quæ semine radix,
Sectaque præbetur madido sociata Lupino,
Vt Pelusiaci prorit et pocula Zythi.

DE NOMINIBVS PISCIVM, BX
Latinis & Græcis authoribus, cum Gallica eo-
rum appellatione: quibus in postrema hac
editione multa accesserunt.

A

Aīcēpūs, Bremē.

Asellus maior, Græccè ὄνος: *minor*, ὄνισκος dicitur,
Merlus, *Aigrefius*. Varro hunc piscem ab asini colore
sic dictum scribit. Hic piscis febri laborantibus nō
minus saluber est, vt Galenus ait, quām quilibet
alius saxatilis piscis.

Anguilla, Ἀγχελίς, *Anguille*. Anguillam Varro di-
ctam putat, quod angui similis sit.

Aucus, ή θελόνη, vel ή ράφις, *Aiguille*: collum habet
gruis vel ciconiæ similitudine, colorem verò ar-
genteum.

Aurata, vel *Orata*, ἡ χρυσοφρυς: in Aquitania, *Dau-*
rade. Sic autē dicta est, quod (vt ait Ouidius in Ha-
licuticis) auri decus imitetur. Nam & Græcum no-
men supercilia aurea significat. Inter Auratas ven-
ditur nunc *Zaphirus* piscis, à colore cyaneo dictus,
sapidissimus, qui fortasse fuit *Scarus* antiquorum.

Alosa vel *Alausa*, *Aloſe*: hoc nomine *Gaza* τίω
Spirans piscem apud Aristotelem exprimit: Latini
Clupeam vocant, quod nomen Veneti retinuerūt:
Chieppa enim ab eis dicitur. Hic piscis in Aquita-
nia tam frequens est, vt re&tē plebis opsoniū Au-
fonius dixerit. In ea autē regione præsertim ma-
ior, *Coulac* vulgo dicitur: *Pisces* autem, quos hīc
puellas *des Pucelles*, & in Aquitania *Gathes* vulgus
vocat, de alosarum genere sunt. *viri docti* etiam
eos pisces, qui vulgo *Harens* & *Sardes* dicuntur, pu-
tant ad hoc genus referendos.

Alburnus videtur *piscis*, quem vulgo *Able* dicimus, qui, ut Ausonius ait, *præda* est puerilibus hamis: vel potius *is* *piscis* est, qui etiamnum apud Santonas, *Aubonne* nomine à Latino facto, dicitur.

Λύρα Romæ & Neapoli *Lampaga* dicitur. *Piscis* est scombri magnitudine, rictu magno & luteo, dente uno in inferioris gingivæ mucrone, qui superius labrum & nares perforat, cæteris dentibus introrsus hamatis, & ingredienti estæ cedentibus, exenti renitentibus: colore albo est, liuidis maculis veluti argenteis guttis distinctus. *Ἄγλων* autem, id est, boni succi, Hicesius apud Athenæum scribit. *Λύραι* autem dicuntur ἐπει οὐ μία φέρεται, δημοσθέν. id est, quod non solæ, sed gregatim vivant.

Apua, αὐφύη, Anchovæ. Sic dictus est pisciculus hic, quod ex pluuiâ nascatur. Latinè etiâ lupus, quod immani rictu pro portione reliqui corporis sit præditus. Græcis etiam ἄκρασίχολος dicitur, quod caput bilioso quodam humore & amaro imbutū habeat. Itaque dum ex ea falsamentum fit, caput ei adimitur, ob id inutilis appellatur. Ex eo fit muria. lege Plinium libro 31. cap. 8.

B

Balena, ή φάλαρα, Balene: fistulam in fronte habet.

C

Cyprinus, κύπρινος, vel (ut est apud Athenæum) κυπριανός, Carpe. Dorion autem apud eum authorem, λεπιδωτή, id est squamosum, appellat.

Congrus, vel Conger, γέρρος, Congre. Galenus hunc piscem duræ carnis esse scribit, & que vix confici possit.

Cuculus, κόκκωξ, Coem: à Massiliensibus Gallina di-

citur: à Neapolitanis, *Cæchus*: à Siculis, *Cochus*. Piscis
is irretitus vocem Cuculi avis similem edit, vnde
nomen inuenit. Numenius apud Athenæum hūc
ερυθρὸν appellat, id est rubrum: quæ appellatio co-
uenit pisci, qui pro cuculo ostenditur.

Crocodilus, ὁ κροκόδηλος, *Crocodile*. κροκόδηλος au-
tem dicitur ἀπὸ τὸ δέλτα, καὶ τὸ κρόκος: nam Croco-
dilus, præsertim terrestris, crocum refugit. Ob id
mellis confectiones dum timent alueis à Crocodi-
lis, crocum illinunt. vel ἀπὸ τὸ δέλτανεθει τοὺς κρο-
κόλους, id est, à timendis littoribus maris. Nam
marinus Crocodilus in litore maximè meticulo-
sus est.

Citharus Massiliæ appellatur *Troye*, à grunnitu:
vnde apud Græcos nomen habet, quod citharæ so-
nū referat. Hispanis Gallus dicitur, Romæ *Pesce di-
sancto Petro*: cui videlicet Gallus cantauit. Piscis hic
setis hirtus est in dorso. Cæterum, quod is piscis
Rhombo similis dicatur, id ad carnē potius, quam
ad formam referendum est.

Capito, ὁ κέφαλος, piscis è *Mugilum* genere; Te-
stare. Romæ *Cephalo* dicitur. Galenus optimum es-
se scribit, qui in purissimo mari versatur. Plura de
hoc pisce Hicesius apud Athenæum lib. 9. *Dipno-
sophist*.

Cancer, ὁ κερκῖνος, Plinio est commune nomen,
quo ὄσπαχόδερμα comprehenduntur. Aristoteles ta-
men eos cancros tantum vocat, quibus corpus est
rotundum. Cancer est etiam species ὄσπαχοδέρμου.
Galli vocant des *Crabes*. Galenus scribit Astacos, Pa-
guros, Cancros, Locustas, Caridas & Gammaros
dura carne constare, atque ob id difficillimè con-
fici, sed firmi alimenti esse.

Cetera, τὰ κύρτη, apud Aristotelem sunt omnes pisces

maximi, viuipari. Paulus *Aegineta* tamen *Thunnum* ouiparum inter cete numerat.

Cochlea terrestris, ὁ κοχλίας, *Limasson*, *Escarbor*. Cochlea aquatilis alio nomine dicitur *Turbo*, ὁ τρόμες, *Lima de mer*. Dicitur autem *Turbo*, quod ex ampio in tenue desinat, in vertiginem tortus. Hesiodus κοχλίας φερίσικος, id est, *Domiportam* vocat. Plinius scribit *Hirpinum* instituisse viuaria cochlearum, cochleasque altiles ad eam magnitudinem perductas, ut singularum calyces octoginta quadrantes caperent. Carne, ut Galenus ait, dura sunt, & ob id concoctu difficulti.

Colias, *Maquereau*, maculis liuidis, obliquis in lorum in tergo. *Scombrus* duplo minor, maculis fle xuosis, transuersis toto dorso.

D

Delphinus, vel *Delphin*, ὁ δελφῖς, *Dolphin*: numeratur inter cete, ut qui animal pariat. hunc pissem maximè φιλαΐθρωπον esse Aristoteles & *Ælian*us scribunt: Simonisque appellatione ita gaudere, ut hoc tanquam illicio ductus, appellantes sequatur, à piscatoribus fide dignis auditum est.

Digiti, ὁ δάκτυλος, ex genere testa obduktorum, ab Adriatici sinus incolis *Cappa longa* dicuntur. Ex eo autem *Digiti* appellantur, quod speciem humani digitii gerant. Vngues etiam dicuntur, quod eorum testa vnguis sit similis. Appuli hos pisces *Imbrices* appellant, quod eorum testae imbricibus similes sint. Appellantur alio nomine à Galeno & Athenæo φλιῶες, αὐλοὶ, & σύνακες. lege Athenæum libro 2. *Dipnosophist*. Galenus scribit dura carne esse, & ob id διξηπήσοις.

Draco, ὁ δράκων, à multis creditur is pisces, qui viua vulgo dicitur: hunc Galenus, *Philotimi* sen-

tentiam probans , inter eos qui sunt duræ carnis reponit. Sed reuera piscis nostræ vīne multò maior videtur apud Santonas in litore Oceani Aquitanici, Draconi haud longè diffimilis.

E

Echinus, ὁ ἔχος, orbiculatus, ex generè testa obductorum : vndique aculeis armatur, quibus propedibus ad ingrediendum vtitur. Ericius autem à Massiliensibus dicitur.

G

Gobio, Gobius, Cobio, ὁ καθίστης, Gonion, Loches, concoctu facilis , & optimi succi est . Hicesius tamen apud Athenæum ὁ λεγέθεις κακοχύμως esse scribit : quod, meo quidem iudicio, intelligendum est de his, qui in ostiis fluminum versantur. Vide huius piscis descriptionem apud Ausonium in Mocella.

Gammarus, αἰγάλος, Escrenisse de mer. Omar Massiliæ adhuc Græcum nomen retinet. Locustæ forma est, quæ αἰγάλος Græcè dicitur.

Gladius, ὁ ξιφίας, à Massiliensibus piscis Imperator dicitur, quod rostro sit mucronato (ut Plinius lib. 32. cap. 2. scribit) & gladium similiter Imperatori gerere videatur.

H

Hippocampus pisciculus à Liguribus & Massiliensibus Cabalus marinus dicitur. Capite est oblongo & collo equino , rostroque oblongo , à cuius fronte tanquam iuba quædam propendet . flexu caudæ etiam equum refert.

Hirundo, χελιδὼν, Harondelle, à piscatoribus Massiliæ Lendola dicitur . Visus est hic piscis à viris fide dignis quaatuor cubitis extra summam aquam ad lapidis iactum volare.

Icthyocolla piscis, cuius corium glutinosum est, quod ipsa nominis ratio ostendit, Morne.

Iecorarius, Ἰεκόριος, rarissimus piscis, Abramidis. speciem referens. Hunc Galenus inter molli carne pisces, & δύσηθεος reponit.

L

Lampetra eadem est cum Mustela, quæ Græcè γάλαξις dicitur. Est autem piscis longus, tenuis, & lubricus, sine pinnis, murenæ similis, colore nigricans, branchiis dentatis instar foraminum, quæ septem utrinque habet, Lamproye. Docti viri παντοφάγοι, & quæ ab Oppiano ξενίς dicitur, huc referunt.

Λάντη, la Megre, habet in capite duos lapides. De hoc pisce lege multa apud Athenæum lib. 7.

Loligo, οὐ νοήσις, similis est Sepia, nisi quod aliquanto longior est, quam Sepia, & quod illa rubrum, hæc nigrum in timore liquorem fundat. Dicitur hodie Calamarium, & à Massiliensibus Græcam vocem retinentibus Tarente appellatur. Calamarium autem dicitur, vel quod scriptorii calamis similitudinem gerat, vel quod atramentum habeat. Hic piscis, et si tangenti molles est, carne tamen (ut Galenus ait) dura est, & ad conficiendum difficulter.

Lucius, Ausonio dictus Glanis vel Glanius, ab incolis Ligeris & Sequanæ Brocher dicitur. Piscis est omnium medicorum iudicio δύσηθεος, & optimi succi.

Lupus, οὐ λαύρεξ, un. Lasp, un. Varol Italis. Spigole Romæ. Francis un. Bar. Huius piscis descriptionem lege apud Plinium, Ausonium, Ionium, & Massarium. λαύρεξ autem διπλὸς τῆς λαύρεττης, id est, ab impietu & voracitate dicitur. Nam aliorum piscium

maxima vorago est. Aristophanes apud Athenæū hunc pīscem ὁφάνη appellat, quòd (vt ego qui-dem arbitror) mira arte ex hamo elaboratur.

Lutra, vel Lutris, οὐδοῖς, non Loure.

M

Mugil, Μυλετ. Multa sunt eorum genera.

Mytuli, μύτες, Moules. Celsus vocat Musculos, quo-rum iure alius citari commode potest. Diphilus apud Athenæū paruos Mytulos omnium optimos & saluberrimos esse scribit.

Mulus, Rōget barba, Barbehaults Burdigalæ, ή Βίγλα: à colore mulcorum calceorum apud Latinos dīctus est, quibus purpurei coloris primò reges Al-bani, pōst Patricii usi sunt. Docti quidam homines ad mulum etiam referunt, quem vulgo Rōget di-cimus, vel potius Surmeillet. Nobilitatus est autem hic pīscis à Cicerone, qui cum Barbatulum voca-uit. Gemina enim barba inferius eius labrum or-natur. Dicitur autem hic pīscis etiamnum in Græcia Trigla. Ligures & Massilienses corruptè Trigā vocant. Qui Niceam incolunt, Strilham. Caro hu-ius pīscis durissima est, & maximè friabilis, nutrit-que copiosissimè, quum bene cōcocta fuerit. Cel-sus tamen inter duros & teneros pīsces medium facit. Ceterum Triglæ dicuntur, quòd (vt ait Op-pianus) τριγλαί επάνυμοι εἰσὶ γερᾶν. Id est (Lippio interprete) Accipiunt Triglæ trino cognomina partu. Nam, vt ait Aristoteles libro 5. de historia animalium, ter anno pariunt. Alii ex eo Triglas dictas credunt, quòd triformi Diana dicatae sint.

Menæ, αἱ μαγγίδες: Mendole Massiliæ, Meurtæ Ven-tis, Massario putantur haleculæ: qualis fortasse est noster Celerinus.

Muræna, μύρανα, vel Dorico more, σμύρανα, Mu-

rene : alia colore subnigro, luteis maculis distincto est : alia albo, nigris maculis vario, oris rectu, non aliter quam anseres , largissimo : foraminibusque his caret, quibus Lampetra praedita est : nullaque habet neque branchias, neque pinnas. Integra flexuoso corporis impulsu natat : in arido etiam similiter atque serpentes serpit. Carnuora est, dentibusque malefica . Proinde Vedi⁹ Pollio eques Romanus, nou⁹ huius saeuitia perscrutator, seruos ad morte damnatos, non ad feras, sed in murenarum viuaria proiciebat. Optim⁹ ex hoc genere sunt, quae Flut⁹, à Græcis θλωται, quasi nauigabiles dicuntur, quod in summa aqua fluitates mergi non possint . Piscis hic in viuariis Romæ altilis fuit. Crassus enim altilem murenā adamauit . Antonia Drusi etiam sic in deliciis murenam habuit, ut gematas inaures ei addiderit.

Murena fluviatilis omnino nostræ Lampetrae similis est, & à quibusdam Galeos dicitur . Athenæus Andreæ cuiusdam autoritate affirmat falsum esse Murenas cum viperis coire. Murenarum porro carnes non minus nutriunt, quam anguililarum & congorum, ut Hicesius affirmat : verum propter duritiam quandam innatam, & humorem tenacem difficillime concoquuntur. Earum laetes multum commendantur, quibus Heliogabalus (ut Lampridius refert) omnem aulam & rusticos aliquando pavuit.

N

Natex, *n meēm*, Nacre. Natrix Theodoro, cochlea marina, magnitudine exigua, turbinati generis, lævi testa, ampla & rotunda: ab incolis sinus Adriatici etiam nunc Nerite dicitur. Hispani vocant Carragolum, petit Limasson de mer.

O

Orata, Vide Aurata.

Ostrea, ostreæ; vel Ostreum, ὄστρα, Osteres, concharum generis nobilissima, testam scabram habent, inter lautissimos cibos recepta. Ea, quum Romana res magnitudinis & luxuriae fastigium teneret, Brundusio in Lucrinum lacum transferebantur, ubi mirificè pinguescebat. Vnde Martialis,
Ostrea tu sumis stagno saturata Lucrino.

Fueruntque adeò in honore ipsis gulæ proceribus, ut in remotissimas à mari regiones ligneis lacibus apportarentur. Galenus Ostrea inter alia testacea carnem habere mollissimam scribit, aliuumque valentius subducere, & corpus imbecillius nutrire. Plura de his Mnësitheus apud Athenæum libro tertio Dipnosophistarum.

P

Paguri, πάγοι, ex cancerorum genere, dorso aliquanto læuiore, quam cæteri cancri, forcipibus ita magnis sunt, ut quicquid corripuerint, vchementer constringant. hi dum coquuntur, partim rufescunt, partim nigrescunt. Veneti eos Pores vocant, Massilienses Canabos.

Passer, πάσσα, Græcis nomen est commune, quo comprehendunt omnes hos pisces, qui vulgo soles, Poles, Plies, Quarlets, Limandes, Flex, Barbues, Turbots dicuntur. Rhombus autem (quem Gallico nomine Turbos appellamus) & passer solo corporis sitù differunt. Si enim Rhombum sic in latus componas, ut oculi cælum suspiciant, & mentum deorsum versus spectet, pars supina erit dextra: sed si similiiter Passerē constituas, supina pars erit læua. Rhombus igitur est Passeri similis, sed amplior. Passer vero doctis quibusdam hominibus nostra Flexa

f.iii.

est. Nam hic piscis supina parte candidus, & prona nigricans, similiter passeri cui est. Aliis putatur esse *Barbus nostra*, quam Rhombi foeminam quidam coqui appellant. Piscis hic mollem carnem habet, & quæ confici facile potest.

Pastinaca, η παστινάκη, Planus & cartilagineus pisces. à Liguribus Ferrasa, à Massiliensibus & Mons-pessulanis Glorieuse, Crapau de mer, à Siculis Bastonaca dicitur. Gerit hic piscis in cauda aliquid, quo nihil pestilentius mare generat. Carnē habet mollem ac iucundam, nec concoctu difficilem.

Pectines, οἱ κλέρες, Coquilles de Saint Iacques, binis auribus sunt ex genere testaceorum, quæ sanguine carent, nomenque ex eo habent, quod striati, pectinatimque, & rugis quibusdam diuisi sint. Quod autem ab Aristotele pisces hi volare dicuntur, id ita accipiendum scribit Massarius, ut intellegas eos velociter se mouere, & veluti se ejaculati. Eorum ius, ut omnium ferè concharum, ad mouendam aluum confert. Tu plura de hac re apud Athenæum lib. 3. Dipnosophist. lege.

Pectunculi, *Pectuncles*, altera aurium mutili.

Pelamides, αἱ πηλαμίδες, parui Thunni. Des petri thuni. Nam à sexto mense ad annum Thunni Pelamides dicuntur. Dictæ autem sunt Pelamides, quod in luto versentur. Pisces hos non esse tam dura carne, quam maiores Thunnos Galenus ait: &, si sale condiantur, laudatissimis non cedere. Quod ipsum scribit Athenæus libro octavo Dipnosophist.

Perca, η πέρκη, Perche. Alia marina est, alia fluviatilis. Marinam tertio loco inter saxatiles Galenus reponit, Chana, Perca, Phycis, seu Fuca similes sunt.

Phoca, φάρκη, Vitulus marinus, Best de mer, ex ge-

in cere cetaceorum, ob id carnem durā habet, & excrementitiam.

Polypus, ὁ πολύπος, Pōsp̄e, à multitudine pedum nomen inuenit: ex mollium genere est, pedibus octonis constās, per quos acetabula quādam dispersa habet, quibus quod apprehenderit, ita retinet, ut diuelli nequeat, adeò ut hominem in terrā deiiciat. Describitur hic pīscis diligentissimē ab Aristotele libro quarto de Historia animalium, qui locus citatur ab Athenaeo libro 7. Dipnosophist. vbi de Polypi natura multa scribit. Ceterum et si ex mollibus est pīscibus, tamen (ut Galenus ait) duram carnem habet, & concoctū difficilem.

R

Raia mas, ὁ βάνς, vel ἡ βάνη, sine Raye. Dicitur autem βάνς, quod caudam spinis horrentem habeat. βάνς enim sentem significat. Inuenitur tamen huius generis pīscis cute lœvi, quem Græci λαδόναν dicunt: & aliis maculis distinctus, & ob id βάνς αἰγείας dicitur. Pīscis hic, ut cartilaginea omnia, carnem mollem & concoctū facilem habet.

Rhombus, ὁ Rhombos, nomine Passeris ab Aristotele comprehenditur: Rhombus autem vox Græca est, significans propriè figuram quadratam, solidam, cuius latera sunt æqualia, anguli verò omnes obliqui. ad quam figuram pīscis hic effictus est. Ceterum mulieres veneficas ad lunam deducendam Rhombo usas esse ex Martiale conicere licet,

Quæ nunc Theffalico Lunam deducere Rhombo, &c.

S

Salar Ausonii sine dubitatione est vulgaris nostra Terra. Prima autem Salar purpureis guttis f. iiii.

distinguitur, ienisse: Media maculis atris, grande
Truncus, deinde Salmo.

Salmo, Salmon, piscis fluuiatilis, squamosus, car-
ne interius rubra.

Salpa, ἡ σάλπη, Salpe, Vergadelle apud Montem Pes-
sulanum. Piscis est obsecnus sectans stercore, de
cuius natura lege librum quintum de historia ani-
malium Aristotelis, & Athenaeum lib. 7. Dipnosof-
phistarum.

Sardas & Sardinias ex hoc dictas Galenus pu-
tat, quod ex Sardinia importentur. Theodorus his
vocibus Graeca nomina, τερχίδες & τερχίας, apud
Aristotelem exprimit. τερχίδες autem appellantur
à minutis ossiculis, pilorum subtilitatem emulá-
tibus. Nos vulgo Sardines, Anchous, & Sardes appel-
lamus.

Scombrus, ὁ σκόμπρος, ex genere lacertorum, à Li-
guribus & Neapolitanis dicitur Lacernus, à Massi-
liensibus Antiolus. Hicesius apud Athenaeum piscē
hunc Λύχνων, id est, boni succi, plurimumque alere
scribit. Vide Colias.

Sepia, οὐσία, Seche. De huius piscis natura multa
iara dicta sunt in dictione Loligo.

Solea, θύλασσων, Lingulaca à Varrone, Sole: piscis
planus similis Passeri, carnem mollem & confe-
cta facillimam habet.

Sturio, vox est à vulgo excogitata ad significan-
dum magnum illum pescem, quem Galli Esturgio-
num, omnium lautissimum vocant: Atilus Latinè
dicitur, ab Aristotele φωκῆρα, à Pliniò Turzio: qui-
dam exossem, alii entacum & Oxyrhinchon esse
putat. Piscis hic Burdigalæ frequetissimus est, ubi
Cresc dicitur, quod (ut ego quidē arbitrör) eius caro
quadrupedis carnem vorius referat, quam piscis.

Paulus Ionius putat esse antiquorū Silurū, qui reclamat Massilius. Tu eorum commentarios lege.

T

Testudo, ἡ χελώνη, Torene, ex eorum genere, quæ ὄροπες dicuntur, & oua pariunt.

Testudo aquatilis, Mus marin' à Plinio dicitur.

Testudo terrestris, Mus terrestris dicitur. Aristoteles testudines in aqua versantes appellat ὄμωδας. Marinæ testudines in mari Indico, seu Taprobana insula ad tantam magnitudinē perueniunt, ut singularum testa habitabiles casæ tegantur.

Thūnus, ἡ θύνη, la Thunnine. Caro huius piscis cetaceorū omniū, dura est, & multū excrementi habens, nisi sale conditatur, quæ tūc est nostra vulgaris Thunnina: optima quidē, si (ut scribit Aristotelles) ex anno Thunno fiat. Dicitur autē Thunnus θύνη, id est ὄπισθ, hoc est, moueri multo impezu. Nam hic piscis & Gladius agitantur cœstro Canis exortu. habet enim uterque piscis per id tēpus sub pinna tanquam vermiculum, quem asilum vocat, effigie scorpionis, magnitudine aranei: unde sit, ut eo permotus Thunnus in nauigia exiliat.

Tinca, Merulae marinæ simillima, Tanche: hunc piscem vulgi solatiū vocat Ausonius in Mosella, quod pauperioribus tantū apponatur.

Torpedo, ἡ τρόπη, vulgo Gramphus ab effectu dicitur, quod efficiat Gramham grampham, La gonne grampe. Nam leuem quendam torporem tangentī inducit. Dicitur etiā Torpis: Massilienses Miraillet à masculis, Ligures Tremorizam vocat. Piscis hic ex genere cartilagineorū est, carnemque mollem, iucundam (ut Galenus ait) & coctu haud difficile habet. Athenæus tamen libro septimo Dipnosophistarū huius piscis caput tantū, & huic propinquas

partes conſectu faciles eſſe ſcribit. Comeditur Veneris & Januæ.

Trigla, Vide Mulus.

Tructa, vel Trocta, Trutte. Vide Amia & Salar.

V

Vertebra, ἡ κονδύλος, vel σφόρδυλος, Columellæ inter conchas eſt. Conſtat autem duabus conchis, atque ex posteriori parte vertebris quibusdam co- tinetur, vnde nomen inuenit.

Vmbra, ἡ σκιάρα, vulgo Vmbrina, frequens eſt piſcis in Ligeri. Dicta eſt Vmbra à colore. Dicitur & ab Epicharmo apud Athenæum, σκιάρα:

Vnguis, Vide Digitus.

Vrtica, ἡ ακαλύφη, à Plinio numeratur inter ζω- φυτα, id eſt, quæ nec animalium, nec fruticum, ſed ex vtroque temperatam naturam habent. Totus carneus iſ pifcis eſt, nullaque teſta clauditur. Tantus eius, vt terrenæ vrticæ dolorem immittit. Li- gures & Massilienses adhuc Vrnicam vocant.

N O M I N A A V I V M G R A E C A E T
Latina, cum Gallica eorum appellatione.

A

Acanthis vertitur à Gaza apud Aristotelem Spinus & Ligurinus. Quidam putant eam esse auem, quæ Chardonneretus dicitur. Dicitur autem Acanthis, ἄπο τῆς ἀκανθῶν, id est, à spinis, in quibus pascitur.

Accipiter, ἁίρετος, Sacer ales à Virgilio Græca vocis vim exprimente dicitur, quo loco, Sacer pro magno, meo quidem iudicio, accipiēdum est: nam Accipiter aquilam magnitudine æquat.

Acredula, ὁλουγάν, avis canora, à quibusdam vulgo dictus Ranatinus esse creditur, aliis noster Tarinus, aliis Luscinia. Ex earum genere est, ex quibus futura tempestas prædicti potest, ut scribit Aratus, οἱ τεῖχει ὡρῶν ἐρμαίην ὁλουγάν. Quem versum sic interpretatur Cicero lib. 1. de Diuinatione, Et matutinis Acredula vocibus instat. Describitur hæc avis ab Arati interprete. tu eum legito.

Ægithus, ὁ αἴγιθος, avis est minima, dissidens cum asino: hic enim se spinis africans, nidos eius dissipat: quod adeò pauet, ut voce omnino rudentis audita, oua deificiat. Vide Aristotelem lib. 9. de Histor. animal. & Plinium lib. 10. cap. 75.

Alauda, Latinè Cassita, ἡ κόρις, κόρυδος, & κορυδαλλος, Alouette. Quæ habet cristam, ἡλιφεραστηρος, ἡ κόρις τὸν λόφον ἔχουσα dicitur, quam Latini uno nomine Galeritam, Varro Galericulum appellat. Gallicè, Cocheus.

Anas, ἡ ἄνα, une Canne, ou Canard. Alexander Myn-dius apud Athenæum dicit marem maiorem esse, & magis versicolorem, & id quod cæsium est in

oculis, paulò minus habere, quam fœminam. **Caro** huius avis dura est.

Anser, ὁ χλω, une Oye. Avis nota, cuius caro difficultè concoquitur, alæ tamen ad coquendum faciles creduntur. Athenæus scribit Anserum præser-tim οὐτοῦ, id est (ut vertit Plinius) fartilium, hepata apud antiquos παλυπλανη, & Romæ olim αε-ανύδασα, id est, magno studio parari solita. De qua re lege Plinium lib. 10. cap. 22.

Apes, apedis, ἄπις, quibusdam putatur esse avis, quam vulgo Martinetum vocant. Caret pedibus, ex quo nomen habet: hirundini vsque adeò similis est, ut vix discerni possit.

Apiaster, ὁ μέρος, Auicula est apibus nocens, vt scribit Aristoteles lib. 9. de Histor. animal. **Mesange** vulgo dicitur. Hæc avis simulatque volare didicit, parentes (vt Ælianus scribit) alit, pietateque omnibus auibus ob id præstat.

Aquila, ἀετός, Aigle. Animal est violentum, neque modo in assequendis ad victimum necessariis rapi-nas facit, sed etiam vsu carnium delectatur. Nam ad se explendum lepores, hinnulos, anseres ex cohorte, & alia pleraque rapit. Ex auibus maximè acres oculos habet, adeò ut si felle eius ex melle At-tico illinatur hebetes oculi, acutiores fiant. De eius natura lege Ælianum lib. 14. de histor. animal. De aquilarum generibus lege Plinium lib. 10. cap. 3.

Ardea, Ardeola, ἐρωθός. Heron. Hanc auem pullis volandi imperitis ducem se præstare ferunt.

Attagen vel Attagena, ὁ αἴλαχλω vel αἴλαχας apud Aristophanem. Depingitur ab Alexandro Myndio apud Athenæū lib. 9. Dipnosoph. Est (inquit) per-dice paulò maior, cuius dorsum versicoloribus ma-culis distinctus est, testæque sigulinæ coloris specie

gerit, nisi quod magis rufum est. Graui est corposo & brevibus aliis, ut à canibus facile capiatur. pulueratione gaudet, & sicut gallinacei, grano vritur. Caro huius avis ad coquendū facilis est. Laurētius Vallæ in Raudēsem ab Italib vulgo *Francolinum* vocari scribit. Aristophanis interpres seruos, quibus frequētia stigmata facie deformarēt, à poëtis dorsi huius avis similitudine, attagas dictos fuisse scribit.

B

Bubo, ὁ βύας, Hibou. Avis similis noctuꝝ, sed non minor Aquila, ut Aristoteles refert.

Buteo, ὁ τειρόχης, Avis ex accipitrū genere. Buzzard. Sic autem Græcē dicitur à testiculorum numero.

C

Caprimulgus, αἴγοθήλας, avis montana, paulò maior quam merula, minor verò quam cuculus, in caprarum stabula aduolans, earum vbera fugit, qua iniuria vber extinguitur, & capræ cæcitas oportet. Grand merle qui teste les cheures.

Carduelis vel Carduelus, ὁ Σπανῆς, Chardonneret. Aristoteles lib. 8. de Histor. animal. refert ex his esse, quæ spinam appetunt: in quibus etiam Spinus siue Ligurinus est, quem Græci ἀκαργίδα vocant: vnde factum arbitror, ut omnes eas aues Chardonneretos Gallico sermone appellemus, quæ spinas & carduos appetant, et si inter se differunt.

Cassita, Alouette. Extat elegans apologus de Cassita apud Gellium lib. 2.

Ciconia, ἡ πέλαργος: parentes xstate exacta, magna cura alit, vnde αἱ πέλαργοι, verbum factum est: & πέλαργος νόμος, lex ab Aristophane dicitur, qua liberi parentes alere iubentur. πέλαργος autem dicitur διὰ τὸ ἔχει πέλεσθαι γάρ τε εἰς, ἢ λθυκεῖ: πέλων enim nigrum, & λευκὸν, album significat.

Cinclus, ἡ κύκλως, putatur à quibusdam, quæ vulgo dicitur *Bauemare*. Ex his aibus est, quæ semper caudam mouent, & ob id à quibusdam cœnoujides vocari Suidas scribit: quod verbum exprimere volentes Latini quidam, *Motacillam* audacter vocauerunt. Avis est infirma, & quæ per se nidum cœstruere non potest, vnde pauperes, rusticorum proverbio, *Cincli* vocantur.

Circus, ἡ κύρκος, tertia species accipitris, quam vulgo appellamus *Quercerelle*.

Columbus, vel *Columba*, οὐρανόπτερος, vel οὐρανοπτέρη, nomen est, quo species omnes τῆς οὐρανοπτέρων ab Aristotele lib. 5. de Hist. animal. descriptas complectimur: quanquam & οὐρανοπτέρη, species est minor *P. columbo*, & major *V. inagine*, de quibus suo loco dicitur. *Ælianu*s scribit *Columbum* exclusis pullis terram salsuginosam in os eis indere, ut ea gustata, deinde facillimè reliquis cibis vesci queane. huius avis caro (ut scribit *Galenus*) ad coquendum facilis est. Cæterum quod vulgus putat hanc auem felle carere, id falsum est: nam intestino in ea aue fel iunctum est.

Cornix, ἡ κορνίς, *Corneille*. Hæc avis (ut refert Aristoteles lib. 5. de histor. animal.) castissima, & conjugis amoris seruantissima, ad vitæ extremum vidua permanet, vnde in nuptiis olim veteres, post *Hymenæum* cornicem inuocabant, hocque concordia symbolum his dabant, qui liberorum gratia conuenissent.

Coturnix, ἡ ὄπηξ, *Caille*. *Phanodemus* apud Atheneum dicit Delum ab Achæis idcirco *Ortygiam* nuncupatam, quod eiusmodi volucres ex mari profiscuntur in eam insulam portuosam. Dicta est autem *Coturnix* (ut *Festus* ait) à voce, à qua

multis autibus nomina indita sunt.

Cornus, ὁ κέρας, Corbeau. De huius avis intelligētia lege mira apud Plinium lib. 10. cap. 43.

Cuculus, ὁ κακωξ, Cocos. Sapiens est avis, cui (vt Aelianus ait) cūm excludendi pullos facultas non sit, propter frigidam corporis temperationem, in alaudæ & luteolæ nido parit, quod non ignoret ab his oua suis persimilia pari solere. Si autem earum auium nidos vacuos repererit, in alios diuertit, ubi oua sunt, hisq; sua immiscet: quæ si plura fuerint, ex his quedam perdit, ac in eorum locum sua supponit, quæ non ab illarum ouis ob similitudinem internosci possint, atque ea postea ab alauda vel luteola excluduntur.

Curuca, ἡ ἐπαλαῖς, vel ἡ παλαῖς, avis est, quæ Cuculi oua fouet & excludit: à quibusdam in Gallia dicitur Verdon.

Cypsellus, ὁ κύψημος, avis est hirundini similis, eadem cum Apode: quam auem vulgo Martinetum appellari diximus.

F

Ficedula, ἡ οὐραλίς, avis cui nomen à fico, quæ, vt Varro ait, hæc avis saginatur & pingue scit: vel quod ficum tempore (vt Alexander Myndius apud Athenæum refert) capiatur. appellatur vulgo Bequefigue. De huius avis natura lege plura apud Aristotelem libro 9. de Histor. animalium, quo loco eam aliquando μελαγχόρυφον, id est, atricapillam fieri ait.

Frigilla, ἡ ανθία, hæc avis apud Latinos (vt Festus ait) ex eo dicta est, quod frigore cantet & vigeat: vulgo dicitur Beree.

Fulica, vel **Fulix**, ὁ κάτφος, vulgo Foulique. A quibusdam etiam dicitur **Diabolus**, quod furua sit.

viuit in mari vel stagnis: ob id vulgo Pouille d'esse dicitur: ex ea venti prognosticon Aratus sumit, cuius interpres multa de ea scribit.

G

Galerita, Vide Alauda.

Gallina, ἀγέλης, une Pouille ou Geline. Thomas Mägister annosat vocem ἀγέλης significare marem & foeminae, ἀγέλης autem esse vocē planē poēticam, ἀγέλης verò vocabulum esse αἰδόμυον: verūm is fallitur: nam Aristoteles lib. 6. de Histor. animal. voce ἀγέλης, & Aristophanes in Nubibus vocabulo ἀγέλης utitur.

Gallinago, ὁ σκαλάπτης, vel σκαλάπτης, Bequasse, Vi decoq: Attageni (vt Aristoteles ait) similibus pennis est, magnitudine Gallinulae, rostro longa, cursu celeri. Nemesianus poëta eam versibus pulcherrimè depingit,

Cum nemus omne suo viridi spoliatur honore,
Fultus equi niueis sylvas pete protinus altas
Exuuiis: præda est facilis, & amœna Scolopax,
Corpore non Paphiis avibus maiore videbis.
Illa sub aggeribus primis, qui proluit humor
Pascitur, exiguos sectans obsonia vermes.
At non illa oculis, quibus est obtusior, et si
Sint nimium grandes, sed acutis naribus instat,
Impresso in terram rostri mucrone, sequaces
Vermiculos trahit, & vili dat præmia linguae.

Gallus, ἀγέλης, ἀγέλης, tanquam ἄπολέκτης, id est, à lecto reuocans, un Cœq.

Graculus, ὁ κοράκις, primum genus Monedula-
rum, une Graille emmaneelee.

Grus, ὁ γέρος, une Grue. Cicero scribit Grues, cum loca calidiora petentes maria transmittunt, trianguli formam efficere.

H

Mirundo, χελδὼν, Harosdelle, quis est nota, veris nuntia: cui à natura summum donum tributum est, ut si acu earum oculi puncti fuerint, atque excentur, visum recipient.

L

Liuia, πτλαγχίς, Columba species, unum Biçet.

Luscinia, ἀνδὼν, ab aīt & ἄδω, quasi perpetuò canens ubi semel incœperit, Rosignol. Multa de huius quis natura lege apud Aristotelem lib. 4. & 9. de Histor. animal. & Plinium lib. 16. cap. 29.

Lutea, η χλωείς, videtur esse foemina Vireonis, La femelle du Lorion. Sic autem dicta est, quod inferiorem partem pallidam habeat.

M

Meleagris, Geline d'Aphrique: parit oua rubro interpuncta, ut Phasiana. Descriptionem huius quis habes apud Ælianum.

Mergus, η αἴθυα, quis ex qua tempestatem prænoscimus: de qua lege Aratum & Virgilium, unum Plonger. Mergus autem ideo dicitur (ut scribit Varro) quod cibum captans, se subinde in aquam immergat.

Merops, lege Apia ster.

Merula, ο κόπιφος, Merle, huius quis caro durior, quam perdicis aut attagenis.

Miluus, ικπίνος, Milan, quis est nota, quā Ælianus vsque adeò rapacē esse scribit, ut carnes ē macello auferat, tamen ex Olympiæ aris nunquā attingit.

Monedula, ο κολεοίς, Chouette, furatur aurum, unde illud est Ciceronis in Oratione pro Flacco, Nō plus aurum tibi, quam monedulæ committebāt. Grammatici deducunt κλὼν à verbo κλῶ, quod clamo significat, & pleonasmo τῆς & οἱ fit κολεοίς.

Nam clamosa suis est.

N

Nisus, quibusdam videtur esse nostre expriſer. De mutatione Nisi in hanc auem lege Seruum grāmat. in i. Georg.

Noctua, νύχται, Hibou, Charchus. à Latinis sic dicta est, quod noctu volet & cantet.

O

Olor, ωύρος, Cygne. Huic avi tanta est in extremo vite spiritu tranquillitas, ut sibi tamquam nūniam cantet, quanquā Alexander Myndius apud Athenæum dicit se morientes Cygnos assestatum fuisse, eorum tamen cantum non audiuisse.

Onocrotalus, Butor, similitudinem ororis habet, & quum collum in aquam mergit, velut asini ruditum edit, vnde Onocrotalus dicitur, quasi Asini clamor.

Ortygometra, ὄρτυγομέτρα, Le roy & mere des Caillles. Avis est (vt Alexander Myndius apud Athenæū refert) Turturis magnitudine, longis cruribus, colore inter croceum & viridem medio.

P

Palumbus, Palumba, vel Palumbes, palumbis, φάλα, Ransier, ex columborum genere, maior quam Vinago. Columborum autem species apud Aristotelem lib. 8. sunt quinque, φάλη, φάλα, οὐραῖς, περυγῶν (nam lib. 5. φάλα omittit) id est Palumbes, columbus, vinago, turtur, ve Gaza interpretatur, qui duas primas voces Græcas una dictione, Latini sermonis paupertate exprimere coactus est. Aquitani vero, vt distinctæ aues sunt, ita diuersis nominibus eas appellant. φάλη enim ab eis, sermonis Græci vestigia adhuc retinentibus, Phanier dicitur.

Paffer, ὁ πρόσθιος, νυν μοίνεαν. Huic autem propter facilitatem, breuissimam vitam esse ferunt. Est & alius Paffer alaudæ magnitudine, de quo Aetuanus medicus lib.1. Regaliū sermonū, ἐστὶ οὐδὲ μὴ πρόσθιος ὁ μέγας ὄπιζας θεός θεοῖς, εἰ μήτε ἡ δύνασθαις, μήτε αἰκηματίοις οἰκεῖ, καθηγάνει οὐδὲ ταλλοῖς ἀκροῖς τὸ θαυματόν· φωνῇ μάλα σφόδρα καλαίζει, τὸ οὐχ χρώμα εἰ μέχθιος ὅμοιον τῆς κορυδάλων, οὐ τὸν χρυσάνθανον οὐχ ορέγεται. Id est, Est autem Paffer magnus terrestris aliquis, non in arboribus, neque in domibus habitat, verum in summis virgultis desideret, voce admodum garrula, colore & magnitudine alaudæ similis est, & hyeme non appetet. Porro τὸν πρόσθιον nomine auiculas omnes in dumis versantes Galenus ferè intelligit.

Pauo, vel Pauus, ὁ Καύς. Avis nota.

Paua, fœmina Pauonis ab Ausonio dicitur, tamen Columella semper Pauonem fœminam dicit. Καύς autem (vt Athenæus ait) dicitur ἀπὸ τῆς τῷ πλεύρᾳ πάσιως. Id est, ab expandendis pennis. Galenus scribit huius avis carnem, quam Phasianorū & Attagenū duriorē fibrosiorēmque, & ad coquendum difficiliorē esse. Pauone sic delectabatur Alexander, vt eius intersectori magnā multā irrogarit.

Perdix, ὁ περδίξ, perdrus. Athenæus scribit lib. 9. περδίξ & κακκάλας dici, vnde factum est κακκαλίζειν, & verbum caccabo, quod author carminis Philomelæ apud Ouidium perdici tribuit. Huius avis caro à Galeno inter ea quæ ad coquendum facilli-
ma sunt refertur.

Phalacrocorax, id est, Coruus aquaticus, νυν Corvus. Plinius lib.20. cap. 48.

Phasianus, ὁ φασιαρος, Phaisan. Hæc avis à Phasi fluui ad nos traducta est. Martialis,
Argiuia primū sum transportata carina.

Antè mihi notum nil nisi Phasis erat.
Huius avis caro, quod ad concoctionem & nutri-
mentum attinet, gallinarum carni similis est, vo-
luptatem tamen in edendo superat.

Pica, *νίκη*, *une* Pie. Avis nota, quæ humana pro-
fert, de qua Martialis,
Pica loquax certa dominum te voce saluto:

Si me non videas, esse negabis auem.

Pica glandaria, *un* Tay.

Picus Martius, *ἀριστοτελές*, ab Aristotele, id est,
quercus percussor dicitur, *un* Pinert, *un* Pic. Nomen
habet apud Latinos à Pico Saturni filio. Iege Plini-
num lib. 10. cap. 18.

Psittacus, *ψιττάκη*, *un* Perroquet, avis est in India.
frequens, ubi tamen eam comedere religio est. Sa-
cra enim putatur, quod humanam verborum ap-
pellationem explanata oris expressione imitando
consequatur. Ælianus & Plinius lib. 10. cap. 42. &
Cato de re Rustic. lib. 3. cap. 9. & 13.

QQuerquedula, *κερχεῖς*, *un* Rasle. Refertur à Var-
rone lib. 3. de re Rustic. inter eas aves, quæ non co-
tentæ solùm terra sunt, sed aquam requirunt, ut
anseres & anates.

S

Struthiocamelus apud Plinium lib. 16. cap. 5. As-
truche. Galenus tamen affirmit *σπυριοκαμηλός* ibidem
esse vocem veteribus consuetam, qui eam auem
μεγάλως σπυρῶν semper vocauerunt. Struthiocame-
lum autem dictum opinor, quod multa camelio
similia habeat: excelsum caput & paruum, lögum
collum, tibias procerissimas, & frequētibus squa-
mulis compactas. Caro eius excrementitia est, &
ad coquendum difficilis.

*Sturnus, ὁ ψάρος, Estourneau, auis gregatim volās,
vulgò nota.*

T

Tarda, ὥπης, vel οὐπης, Houtarde; asio aliter dicitur Plinio: Latini nomen huic aui à tardo volatu in-diderunt. Nam (vt Xenophon apud Athenæum ait) volatu adeò breui vtitur, vt si quis instet, eam capere possit. Græci autem à plumis circum aures demissis, ita vt auriculas referant, ita vocauerunt. Athenæus hanc auem μυμπικὴν, id est eorum quæ homo agit, imitatricem: atque hoc modo à venato-ribus capi scribit. hi enim pharmaco aliquo καλλι-πνῶ oculos inungūt, quo cilia sibi glutinēt: quod dum imitari studet hæc auis, cæca fit, facileque ca-pitur. Caro eius inter grues & anseres media est.

Trochilus, Regulus, ὡρέσθες, quasi auium præ-ses ab Aristotele dicitur, vulgò Regaliolus, un Roytele.

Turdus, ἡ κίχλη, une Grive, ab omnibus ferè dici-tur. Huic aui quanquam Martialis primas inter aues tribuit, tamen eius caro, quām perdicis, atta-genis & columbæ (si Galeno credimus) durior est.

Turtur, ἡ τρυγάνη, Tarterelle, ex genere colubarum. Nomen apud Græcos & Latinos à sono ei aui in-ditum est.

V

Vespertilio, ἡ νυκτεῖς, Chauvesduris, mediae cuius-dam speciei inter auem & murem est, vt Mus ala-tus dici possit. Ex volucribus solus Vespertilio (vt Plinius ait) parit. dicitur autem Vespertilio, quod vespere se ad volandum proferat.

Vinago, ἡ ονάς, auis est ex genere columbarum, de qua iam dictum est, Grand colomb. Vinaginē au-tem, vel ονάδει dicta arbitror, quod vindemix tē-pore appareat. Sed locum hunc ανθονάδες apud

Aristotelem corruptum vir quidam doctissimus suspicatur, legendumque putat, in ἡτού τοῦ θεοῦ οὐρανοῦ, quod ea avis ex nervis multis, illisque validissimis constet, ut neque parari nisi detracto tergore facile possit. Hec avium pulcherrima est torque insignis, plumis versicoloribus, corpore amplio, pedibus humilibus: in Hispania frequens est.

Vireo, χλωείων, Lorion, Gallico nomine dicitur,
Vide Lutea.

Vlula, ὁ αἰγάλιος, noctu pascitur, die raro apparet, Chenesche, alii Hibon. Seruius Grammaticus ἡτού τοῦ θεοῦ οὐρανοῦ, id est, ab vlulando dictam putat.

Vpuipa, ὁ ἔπωψ, Avis cristiis è capite excuntibus galeata, Huppe. In quibusdam locis Galliae dicitur Purpur à factore. Nam nidum suum hominis stercore, luti loco illinit, ne homines ad pullos suos accedant.

Vultur, ὁ γύψ, vultour. Avis est carniuora. in hominum enim cadavera infestissima fertur, ac hominem ad moriendum vicinum, quando supremum vitæ diem agat, diligenter obseruat. Expedites etiam in bellum exercitus præsensione quadam consequitur, planè sciens, & quod ad bellum proficiuntur, & quod omnis pugna strages edere soleat. Locum futuro bello septem ante dies, quam pugna committatur, præuidet, in eamque partem, in qua alterutra pars succubet, respectat. Quāobrem reges olim speculatores solebant præmittere, qui renuntiarent ad quamnam partem vultures oculos referrent.

I N D E X V V L G A R I V M N O M I -
nūm Arborum, Fruticum, & Herberum, alio-
rūmque vocabulorum, quæ in ordine Alphabe-
ti libri non inueniuntur.

A			8
Abellina	25	amydon	8
Acetosum triphyllum	53	Αιαστενδρομαλαχη	7
achō	21	Α'φροσκόρεδον	66
acicula	66	αἰσωφίαν	3
acus pastoris	36	apium sylvestre	16
Agrimoine	35	apium risus	16
agripalma	36	Aquifolium	29
αιγιλοπῆς	5	Araba	31
aigrum perfoliatum	21	arbre portant coton	38
aiuga	23	arbricotier	48
Albucus	15	arbricots	22.60
alepine	50	argalicum	62
alisier	47	argilier	15
alisma	31	armoires	34.77
alquequenys	38	armoise	13
alleluya	53	arroche	15
alliaria	7	ἄρπιμος	13
aloe Gallica	36	arrichault	20.21.24
altercum	21	aruagas	54
alcara	40	Aspalathus	14
alon	8	asparagus Gallicus	16
aluyna	3	ἀσφάλειας	14
Amandier	8.52	aspergula	36
ambra	60	aspic	51
ambrosia	58	αἴρουθιας	44
ἀμαρυλῆς	33	Athanasia	13
ἀμαρύτης	36	auelline	15
amcos	8	aulne	7

INDEX

<i>alix</i>	7	<i>blé</i>	74
<i>avoine</i>	35.18	<i>blé barbu</i>	35
<i>avoine folle</i>	5	<i>blé de poule</i>	35
<i>aureo</i>	38	<i>blé frisé</i>	50
<i>auricula asini</i>	68	<i>blé sarrazin</i>	34
<i>Azarolum</i>	50	<i>Bonnes dames</i>	23
<i>αρροκόποδον</i>	7	<i>bonifacia Italorum</i>	40
B			
<i>Bacilles doubles</i>	61	<i>borsago</i>	18
<i>balsamina</i>	68	<i>borris</i>	19
<i>balsamum</i>	50	<i>Brisaculo</i>	71
<i>balustres</i>	16	<i>bruyere</i>	28.34
<i>baguenaudes</i>	38	<i>Bugla</i>	68
<i>baguenaudier</i>	27	<i>bugraues</i>	10
<i>barba Dei</i>	37	C	
<i>barba sacerdotis</i>	37	<i>Cacabus Veneris</i>	52
<i>barbuta</i>	40	<i>cachrys</i>	63
<i>barbotine</i>	3	<i>calendula</i>	745
<i>bardana maior</i>	11.44	<i>cameline</i>	50
<i>baselie</i>	52	<i>camomille</i>	10
<i>baselic menu</i>	5	<i>candela regis</i>	56
<i>baselic sauvage</i>	52	<i>candelaria</i>	56
<i>basfins</i>	23.62	<i>canella</i>	21.24
<i>βαρύτηκης</i>	3	<i>canna</i>	13
<i>βάννα</i>	65	<i>capenduta poma</i>	53
<i>Behen album</i>	58	<i>capillus Veneris</i>	5
<i>benionis</i>	44.68	<i>caprecola</i>	28
<i>berberis</i>	53	<i>cappres</i>	20
<i>berle</i>	11.44.68	<i>caprifolium</i>	56
<i>bere de prô</i>	46	<i>cardopatium</i>	23
<i>Biere</i>	76	<i>carduus beatæ Mariæ</i>	
<i>biria</i>	77	45	
<i>biftorta</i>	18	<i>carduus suarius</i>	23
<i>Blance</i>	35	<i>carlina</i>	23.29
		<i>carrotes</i>	20.31.55

I N D E X.

<i>carrubes</i>	68	Kλυθρος	7
<i>cartatum</i>	26	clos de girofle	20
<i>caryophyllata</i>	45	Cocq	28
<i>cauda vulpina</i>	7	coing franc	29
<i>caulis capitatus</i>	17	coingnaciere	25
<i>Centiaodia</i>	58	coignasse	29
<i>centum capita</i>	34	coloquinte	27
<i>cepa canina</i>	9	commun	30
<i>cerfeuil</i>	37	consolida maior	68
<i>cerisier</i>	22	consolida media	27
<i>cerises de dela la mer</i>	12.22	conus	25
<i>ceterach</i>	15	coquelicots	54
<i>Chamara</i>	66	coquelourdes	10.32
<i>chamæleuce</i>	74	coquille de prestre	50
<i>champignons</i>	36	coriandre	28
<i>chandelle de nostre dame</i>	47	cormier	69
<i>chanure</i>	20	corneola	46
<i>chanure sauvage</i>	7	cornu cerui	28
<i>chardonnelle</i>	21	cornuette	38
<i>chardouffe</i>	23	corrighiola	58
<i>charme</i>	21	corruda	14
<i>charpentaire</i>	65	costus Arabum	29
<i>chasse bosse</i>	46	cottonaria	37
<i>chaussetrappe</i>	73	couldre	28.52
<i>chesnète</i>	22	couleuree	8.17
<i>chiches</i>	23	courge	27.30
<i>choux cespue</i>	17	Cramoisi	26
<i>choux rouges,</i>	17	cresson alenois	20.58
<i>Cicer montanum</i>	15	cresson des ruisseaulx	68
<i>cichorea lutea</i>	40	Creta marina	16
<i>cichoree sauvage</i>	24	cresté marine	29
<i>cicutaria</i>	51	cruciata nostra	45
<i>citrago</i>	50	Cuculi brachula	12
<i>cironnier</i>	49	cucumis anguineus	30

I N D E X.

cucumis asininus	30	clercy	27
cucumis sylvestris	30	F	
cucurbita barbara	30	Faba suis	21
cuminum sylvestre	35	faba inuersa	70
cunila capitata	53	falsia aquatica	46
cverage	29	farfarum	17
Cydonie	37	fayene	35
cymbalaria	29	Fenoil	36.49
cynoglosson herbario-		fen ardente	18
rum	47	Fignes royalles	31
petit cypres	3.22	fignier	35
D			
Daucus	55	fistularia arundo	14
διαδρομαλάχιτη	48	Flambe bastarde	4
dens iconis	8.40	florata	36
dens canis	6.28	Folium Indicum	48
Diacrydion	31	fougiere	35
dinarella	29	fourment	74
Δρυπτηῖς	32	Fraize	35
E			
Εκαποκέφαλος	34	fremium	10
Enula campana	38.54	fresne	36
Ers	34.53	fresne champetre	53
eruca nobilis	34	Fume terre	20.36
Escarlate	26.41	fusaria	34
eglantier	63	G	
eglantier de bon odour	64	Galanga sylvestris	25
espargne	14	galbuli	25
liespee des bleus	76	garance	54
espargonne	13.55	garine	25
espine unire	53	jasperes	37
espurge	44	Gensil bois	32
Esula rotunda	55	germandree	22
Exacum	31	Giroflee	75
		giroflee sauvage	47
		githago	50

I N D E X.

<i>Gladiolus</i>	25	<i>herba fullonum</i>	43. 62
<i>glayen</i>	37	<i>herba de prete</i>	71
<i>glayen de riviere</i>	4	<i>herba Gallica</i>	39
<i>glouneron</i>	12	<i>herba Hicrofolymitana</i>	
<i>Gomme de lin</i>	21	8	
<i>græcanica arundo</i>	14	<i>herba Hierusalem</i>	17
<i>graine de paradis</i>	20	<i>herba sardoa</i>	16
<i>gramen Parnasium</i>	32	<i>herba solaris</i>	39
<i>gratteron</i>	10. 44	<i>herba sancti Innocentis</i>	
<i>gratia dei</i>	32	tis	58
<i>grenade</i>	61	<i>Hieble</i>	22. 32
<i>grenadier</i>	48. 61	<i>hippomanes</i>	11
<i>grenil</i>	47	<i>Horualia</i>	41
<i>grionnes</i>	22	<i>houbelon</i>	9. 47
<i>grozelier</i>	60	<i>Hungos</i>	17
<i>grozelier rouge</i>	53		I
<i>Guede</i>	37	<i>Iarum</i>	23
<i>guimauve sauvage</i>	6	<i>iasia alba</i>	52
<i>guisnes douces</i>	22	<i>iasmin</i>	41
<i>guisnes noires</i>	22	<i>Iesse</i>	24
<i>guisnes fort rondes</i>	22	If	68. 70
<i>guisnes fort rouges</i>	22	<i>ionc à faire cabas</i>	29
<i>guy</i>	61. 75	<i>iubarbe</i>	6
H			
<i>Hannebanne</i>	11	<i>Irio</i>	34
<i>haftula regia</i>	14	<i>Iris sylvestris</i>	33
<i>Hebene</i>	38	<i>Iua muscata</i>	23
<i>hedera vinealis</i>	39	<i>iugiolina</i>	67
<i>heliotrophos</i>	48	<i>iuiubæ</i>	59
<i>hepatitis</i>	35	<i>iuncus quadratus</i>	25
<i>herbe au chat</i>	19. 52	<i>iuncus triangularis</i>	25
<i>herba cataria</i>	36		K
<i>herba cruciata</i>	37	<i>Keiri</i>	45
<i>herba contra pestem</i>	28	<i>Kermes</i>	26
		<i>Kerua</i>	63

INDEX.

L		mariolaine bastarde	53
<i>Laetula capraria</i>	72	mariscus	42
<i>Laetula leporina</i>	69	marronche	49
<i>ladanum</i>	43	marrubiaſtigum	16
<i>laicheron</i>	43.72	massa	72
<i>lanaria</i>	57	mastic	49.73
<i>lanccolata</i>	58	matrifylua	56
<i>lauande</i>	51	Melamprason	16
<i>laurom</i>	5	melancranis	42
<i>lenesche</i>	46.69	melones	56
<i>Liege</i>	5	memintha	53
<i>Lierre</i>	38	mentha Sarracenica	29
<i>lignum aloës</i>	6	mercurialis	55
<i>lignum foetidum</i>	9	meure	67
<i>liliaſtrum</i>	28	meurier	51.67
<i>lilium marinum</i>	46	meuree	51
<i>lingua ceruina</i>	56	mezereon	22.73
<i>liseron</i>	68	Milium folis	47
<i>liset</i>	68	millefolium	50
<i>lisferon</i>	26	millemorbia	36
<i>Lucerna</i>	47	millepertuis	9.40
<i>lunaria</i>	55	Molle gramen	41
<i>luparia</i>	4	μολόχη	48
M			
<i>Maiorana</i>	8	morella	71
<i>μαγεύλιον</i>	42	morosycon	67
<i>mala infana</i>	49	mords a diable	37
<i>Malum terræ</i>	12	mort a chien	27
<i>mandegloire</i>	49	mourton	7
<i>manus Christi</i>	63	mourton uiobet	18
<i>marguerites</i>	68	mourron quarré	9
<i>marguerites blanches</i>	23	mousse des arbres	19
<i>grande marguerite</i>	17	grand Muguet	20.35
<i>mariolaine d'Angleterre</i>	53	muscade	51
		Myrra	51

INDEX.

N			
<i>Nasturtium Orientale</i>		<i>palmula</i>	54
31		<i>paludarium</i>	21
<i>nauet</i>	51	<i>panets sauvages</i>	31
<i>Nenuphar</i>	52	<i>panic</i>	54
<i>nerium</i>	63	<i>panis porcinus</i>	24
<i>Nielle</i>	37.49	<i>papauerculum</i>	45
<i>Noisette</i>	15	<i>pardalianches</i>	4
<i>Noix commune</i>	42	<i>parella</i>	40
<i>Nux moschata</i>	20	<i>parelle</i>	18
O		<i>parietaria</i>	38
<i>Oculus cati</i>	20.18	<i>pas d'asne</i>	17
<i>oculi populi</i>	6	<i>passenelours</i>	8
<i>Oeilllets</i>	75	<i>passe fleurs</i>	10
<i>oeillet d'Inde</i>	56	<i>passe rage</i>	45
<i>Oignon</i>	21.76	<i>pastel</i>	37
<i>oignon de bois</i>	39	<i>pastellus</i>	42
<i>oignon marin</i>	65	<i>pastenade</i>	55
<i>Oleum de Kerua</i>	63	<i>pata iconis</i>	28
<i>oliuella</i>	71	<i>pate de loup</i>	21
<i>olivier</i>	52	<i>pauerina</i>	7
<i>Orangier</i>	48	<i>pauot</i>	49
<i>orbicularia poma</i>	33	<i>Pecten Veneris</i>	65
<i>orchanetta</i>	9	<i>pedicularis</i>	70
<i>orme</i>	75	<i>persépierre</i>	33
<i>orpинum</i>	70	<i>persicaria acris</i>	40
<i>oretie</i>	76	<i>persil</i>	11
<i>Osmunda regalis</i>	32.56	<i>persil bastard</i>	21
<i>ostrutium</i>	11	<i>persil d'asne</i>	51
<i>Oxalis</i>	44	<i>pertigona</i>	60
<i>oxyschoenos</i>	42	<i>peruенche</i>	26.75
<i>oxytriphyllon</i>	74	<i>pes columbinus</i>	51
P		<i>pes coruinus</i>	36
<i>Palma Christi</i>	29.63	<i>peschier</i>	48
		<i>petit mourron</i>	9

INDEX.

<i>petrocelinum</i>	<i>Macedo-</i>	<i>porrum vineale</i>	9
<i>nicum</i>	11	<i>portulaca</i>	5
<i>paplier noir</i>	5	<i>portulaca aquatica</i>	22
<i>Piatamana</i>	18	<i>portularia</i>	52
<i>pimpinella hirsuta</i>	21	<i>pourpié</i>	5.60
<i>pis sauvage</i>	57	<i>Prunier</i>	60
<i>pisasse</i>	56	<i>prunes de damas</i>	60
<i>pinastellus</i>	56	<i>Psilothrum</i>	8
<i>piper Indicum</i>	57	<i>pfora</i>	65
<i>piper aquaticum</i>	40	<i>Pulegium montanū</i>	26
<i>pisse en lict</i>	8	<i>pulicaria</i>	27
<i>Plane</i>	58	<i>pulicaris herba</i>	61
<i>plantain</i>	13	<i>Rymane</i>	17
<i>un plat</i>	58		
<i>Poirier</i>	57	R	
<i>poirrone</i>	60	<i>Radix pontica</i>	62
<i>poyure</i>	57	<i>ragalisse</i>	62
<i>poyurette</i>	28	<i>rapistrum</i>	12
<i>polypodiū quercinum</i>		<i>rapistrum campestre</i>	32
	35	<i>ράφανος</i>	61
<i>polytrichon</i>	73	<i>rave</i>	61
<i>poma Syrica</i>	59	<i>Rebulus</i>	10
<i>pomelea</i>	18	<i>Ribes</i>	53
<i>pommeles</i>	45	<i>ricinus</i>	29
<i>pommier enté</i>	48	<i>Roquette</i>	34
<i>pommier franc</i>	48	<i>rosa frumenti</i>	12
<i>pommier sauvage</i>	48	<i>rose nostre dame</i>	55
<i>pommier de deux portees</i>	48	<i>roseau</i>	13
<i>pommes d'amours</i>	49	<i>Rubia minor</i>	10
<i>pommes de capendu</i>	33	<i>rubis</i>	10
<i>pommes poires</i>	57	<i>ruta vinacea</i>	8
<i>ponceau</i>	54		
<i>poree</i>	17	S	
<i>poree rouge</i>	17	<i>Saccharin</i>	28
		<i>saffran</i>	29
		<i>saffran bastard</i>	15.26

INDEX.

<i>Saligors</i>	73	<i>suscus</i>	4
<i>Saluaris herba</i>	57		T
<i>Salmonde</i>	37	<i>Tamariscus</i>	70
<i>Saluia montana</i>	69	<i>tanacetum</i>	13
<i>Saluia sylvestris</i>	58	<i>taraxacon</i>	40
<i>Sanne</i>	43	<i>Testiculus canis</i>	30
<i>Saponalis</i>	26	<i>Tigne</i>	53
<i>Saponaria</i>	62	<i>tinearia</i>	59
<i>Sarriette</i>	30.65	<i>tiqua</i>	30
<i>Saxifragia</i>	67	<i>Tormentilla</i>	40.55.61
<i>Scipouille</i>	65	<i>tortella</i>	34
<i>Oxepoddy</i>	7	<i>coute bonne</i>	41
<i>Scrofularia</i>	36	<i>touzella</i>	68
<i>Scrota sacerdotum</i>	35	<i>Trembla</i>	5
<i>Sebeftæ</i>	60	<i>tremula</i>	60
<i>Senegré</i>	18.22	<i>trenfle</i>	74
<i>Serapinum</i>	65	<i>trenfle blanc</i>	74
<i>Sermontain</i>	67	<i>trenfle jaune</i>	74
<i>Serpentaria</i>	31	<i>trifolium</i>	74
<i>Serpoulet</i>	66	<i>trio</i>	34
<i>Sigillum Salomonis</i>	58	<i>trionum</i>	34
<i>Sinapi rusticorum</i>	71	<i>trique madame</i>	6
<i>Solatrum dormitorium</i>		<i>troesne</i>	46
69		<i>Turbith</i>	74
<i>solea,piscis</i>	18	<i>turpetum</i>	57
<i>sonches</i>	25		V
<i>soncie</i>	20	<i>Valeriane</i>	74
<i>Spelta</i>	76	<i>valeriana maior</i>	56
<i>Spinachia</i>	15	<i>Verart</i>	33
<i>Sternutamentaria</i>	61	<i>verbena communis</i>	75
<i>Stoechas citri</i>	33.70	<i>uermeillon</i>	26
<i>Stoechas citrina</i>	8	<i>vermicularis</i>	6.73
<i>sunneia</i>	8	<i>vermiculum</i>	35
<i>Surpepon</i>	56	<i>vernigo</i>	41

I N D E X.

<i>veronica</i>	71	<i>virile sacerdotis</i>	33
<i>veruena</i>	75	X.	
<i>seffe saumage</i>	10	<i>Хилюфилъ</i>	50
<i>sefferon</i>	12.75	Y.	
<i>Vinciboscuna</i>	56	<i>Yuraye</i>	6
<i>sionne</i>	9	Z.	
<i>virga pastoris</i>	42	<i>Zambacus</i>	41
<i>virile canis</i>	13	<i>Zizipha</i>	59

I N D E X N O M I N V M G A L L I -

corum & vulgarium piscium, ac earum distinctionum, quæ in ordine alphabeti non reperiuntur.

A

<i>Able</i>	78
<i>Aigrefin</i>	77
<i>aiguille</i>	77
<i>Aloſe</i>	77
<i>Anchois</i>	78 88
<i>anguille</i>	77
<i>Antoniæ Drusii muræna quantum in deliciis</i>	84
<i>Aſtaci</i>	79
<i>Aulbourne</i>	78

B

<i>Balene</i>	78
<i>barbatulus.</i>	83
<i>bárbuia</i>	85
<i>bastonaca</i>	86
<i>βάνς</i>	87
<i>Beuf de mer</i>	87
<i>Broches</i>	82

C

<i>Caballus marinus</i>	81
<i>calamarium</i>	82
<i>cancer</i>	79
<i>cancri</i>	79
<i>cappæ longæ</i>	80
<i>carabasi.</i>	85
<i>caragolus</i>	84
<i>carides</i>	79
<i>Celerinus</i>	83
<i>cephalo</i>	79
<i>cete</i>	79
<i>Chieppa</i>	77
<i>Citharus quomodo</i>	si-
	milis rhombo
	79
<i>Cobio</i>	81
<i>cochus</i>	79
<i>cœchus</i>	79
<i>cocu</i>	79
<i>congre</i>	78

INDEX.

<i>coniac</i>	77		1
<i>καρχηδίας</i>	80	<i>Imbrices</i>	80
<i>Crabes</i>	79	<i>imperator piscis</i>	81
<i>crapault de mer</i>	86		L
<i>creac</i>	88	<i>Lacertus</i>	88
<i>crocus refugitur à cro-</i>		<i>lamproye</i>	82
<i>codilo</i>	79	<i>lampuga</i>	78
		<i>laetæ murænarum</i>	84
D		<i>Lendola</i>	81
<i>Δάκτυλοι</i>	80	<i>Limandes</i>	86
<i>Daurade</i>	77	<i>limasson</i>	80
<i>Delphin φίλανθρωπος</i>	80	<i>limasson de mer</i>	80.85
<i>Digiti</i>	80	<i>lingulaca</i>	88
E		<i>Loches</i>	81
<i>Eticius</i>	81	<i>loligo & sepia in quo</i>	
<i>Estragon</i>	80	<i>differant</i>	82
<i>escrueisse de mer</i>	81	<i>loup</i>	82
<i>esturgeon</i>	83	<i>loutre</i>	83
F		M	
<i>Flex</i>	85		
<i>flute</i>	84	<i>Maquereau</i>	80
G		<i>Merlus</i>	77
<i>Gammari</i>	79	<i>Morue</i>	82
<i>gathes</i>	77	<i>moules</i>	83
<i>Gloriense</i>	86	<i>Muler</i>	83
<i>Gobio</i>	81	<i>murænæ altiles</i>	84
<i>gobiones qui ἀλιγύρηο-</i>		<i>mus marinus</i>	89
<i>φοι dicantur</i>	81	<i>mus terrestris</i>	89
<i>gobius</i>	81	<i>musculi</i>	83
<i>Gramphus</i>	89	<i>mustela</i>	82
<i>Gutta gramma</i>	89		N
H			
<i>Heliogabalus</i>	84	<i>Næere</i>	84
<i>Hirpinus</i>	80	<i>Nerite</i>	84
O			
		<i>Elmôdes</i>	89

I N D E X.

<i>camer</i>	81	Serui proiecti in viua-
<i>Orata</i>	77	ria murzinarum 84
<i>O'spiracōlēp̄m̄t̄</i>	89	Silurus 88
<i>ostrea altilia</i>	85	Soles 85
<i>P</i>		Gr̄ā̄m̄s λε̄̄c̄x̄z̄ 85
<i>Paguri</i>	79	sp̄m̄bos 80
<i>Pectines quomodo di-</i>		
<i>cantur volare</i>	86	Tanche 89
<i>perebe</i>	86	taprobana 89
<i>ρεπίωνας τοχλίας</i>	80	zanne 82
<i>Pleza</i>	85	Tetra 79
<i>p̄les</i>	85	Thunnus 89
<i>Poles</i>	85	Triga 83
<i>poupre</i>	87	triglia 83
		τοχλίας 88
<i>Q</i>		
<i>Quardos</i>	85	Turbo 80
<i>R</i>		zanne 85
<i>Rave</i>	83	Tutte 79
<i>Rhombus</i>	87	
<i>Rouget</i>	83	<i>V</i>
		Vedus Pollio 84
<i>S</i>		Via 81
<i>Scorpio</i>	83	victaria cochlearum 80
<i>Scorpius</i>	83	Vimbrina 90
<i>Scorpius</i>	83	Vitula 90
<i>Scorpius</i>	77	
<i>scorpius</i>	90	<i>Z</i>
		Zaphirus 77

INDEX NOMINUM GALLI-
corum & vulgarium avium, ac eorum voca-
bulorum, quæ ordine alphabeti digesta non
sunt.

A		E	
Aigle	92	Espreuier	98
Alouette	91.93.96	estourneau	101
Austruche	100		F
B		Foulque	95
Battemare	94	Francolinus	93
Becquefigue	95		G
bequasse	96	Galericulus	91
beree	95	Geline	96
Bucor	98	geline d'Aphrique	97
buzare	93	Graille	96
C		grue	96
le roy et mere des Cailles	98		H
cane, ou canard	91	Harondelle	97
Chardonneret	91.93	Heron	92
chathuane	98	Hibou	93.98
chanuesouris	101	Houtarde	101
cheuesche	102	Huppe	102
chouette	97		I
Cochenius	91	Iecur anseris fartilis	92
cocou, ou concon	95		L
cormorant	99	Ligurinus	91
corneille	94	Lorion	102
corbeau	95	Lafemelle du Lorion	97
cocq	96		M
Cygne	98	Martinetus	92.95
D		Merle	97
Disbolus	95	grand merle	93
		mesange	

INDEX.

<i>petroselinum</i>	<i>Macedo-</i>	<i>porrum vineale</i>	9
<i>nicum</i>	11	<i>portulaca</i>	5
<i>papplier noir</i>	5	<i>portulaca aquatica</i>	22
<i>Piatamana</i>	18	<i>potularia</i>	52
<i>pimpinella hirsuta</i>	21	<i>pourpié</i>	5.60
<i>pin sanguine</i>	57	<i>Prunelier</i>	60
<i>pinaffe</i>	56	<i>prunes de damas</i>	60
<i>pinastellus</i>	56	<i>Psilothrum</i>	8
<i>piper Indicum</i>	57	<i>pfora</i>	65
<i>piper aquaticum</i>	40	<i>Pulegium montanū</i>	26
<i>pisse en liét</i>	8	<i>pulicaria</i>	27
<i>Plane</i>	58	<i>pulicaris herba</i>	6x
<i>plantain</i>	13	<i>Pymane</i>	17
<i>un plat</i>	58		
<i>Poirier</i>	57	R-	
<i>poitrons</i>	60	<i>Radix pontica</i>	62
<i>poyvre</i>	57	<i>ragalisse</i>	6x
<i>poyurette</i>	28	<i>rapistrum</i>	12
<i>polypodiū quercinum</i>		<i>rapistrum campestre</i>	32
	35	<i>ράφαρος</i>	6x
<i>polytrichon</i>	73	<i>rave</i>	6x
<i>poma Syrica</i>	59	<i>Rebulus</i>	10
<i>pomelea</i>	28	<i>Ribes</i>	53
<i>pommeles</i>	45	<i>ricinus</i>	29
<i>pommier enté</i>	48	<i>Roquette</i>	34
<i>pommier franc</i>	48	<i>rosa frumenti</i>	12
<i>pommier sauvage</i>	48	<i>rose nostre dame</i>	55
<i>pommier de deux portees</i>	48	<i>roseau</i>	13
<i>pommes d'amours</i>	49	<i>Rubia minor</i>	10
<i>pommes de capendu</i>	33	<i>rubis</i>	10
<i>pommes poires</i>	57	<i>ruta vinacea</i>	8
<i>ponceau</i>	54		
<i>poree</i>	17	S-	
<i>poree rouge</i>	17	<i>Saccharin</i>	21
		<i>saffran</i>	29
		<i>saffran bastard</i>	15.26

I N D E X.

<i>saligore</i>	73	<i>sufcas</i>	4
<i>faluaris herba</i>	57		
<i>salmonde</i>	37	<i>Tamariscus</i>	70
<i>faluia montana</i>	69	<i>tanacetum</i>	13
<i>faluia sylvestris</i>	58	<i>taraxacon</i>	40
<i>fanue</i>	43	<i>Testiculus canis</i>	30
<i>saponalis</i>	26	<i>Tigne</i>	53
<i>saponaria</i>	62	<i>tinearia</i>	59
<i>farrette</i>	30.65	<i>tiqua</i>	30
<i>saxifragia</i>	67	<i>Tomentilla</i>	40.55.61
<i>Seipouille</i>	65	<i>tortella</i>	34
<i>exopoddy</i>	7	<i>toute bonne</i>	41
<i>scrofularia</i>	36	<i>touzella</i>	68
<i>scrota sacerdotum</i>	35	<i>Trembla</i>	5
<i>Sebeste</i>	60	<i>tremula</i>	60
<i>senegré</i>	18.22	<i>treufle</i>	74
<i>serapinum</i>	65	<i>treufle blanc</i>	74
<i>sermontain</i>	67	<i>treufle jaune</i>	74
<i>serpentaria</i>	31	<i>trifolium</i>	74
<i>serponlet</i>	66	<i>trio</i>	34
<i>Sigillum Salomonis</i>	58	<i>trionum</i>	34
<i>sinapi rusticorum</i>	71	<i>trique ma dame</i>	6
<i>Solatrum dormitorium</i>		<i>troesne</i>	46
	69	<i>Turbith</i>	74
<i>solea,piscis</i>	18	<i>turpetum</i>	57
<i>souches</i>	25		
<i>soulcie</i>	20	<i>Valeriane</i>	74
<i>Spelta</i>	76	<i>valeriana maior</i>	56
<i>spinachia</i>	15	<i>Verart</i>	33
<i>Sternutamentaria</i>	61	<i>verbena communis</i>	75
<i>stoechas citri</i>	33.70	<i>uermeillon</i>	26
<i>stoechas citrina</i>	8	<i>vermicularis</i>	6.73
<i>sunfueia</i>	8	<i>vermiculum</i>	35
<i>Surpepon</i>	56	<i>vernigo</i>	43

I N D E X.

<i>veronica</i>	71	<i>virile sacerdotis</i>	23
<i>veruena</i>	75	X	
<i>seffe sauvage</i>	10	<i>Xiphiopterus</i>	50
<i>sefferon</i>	22.75	Y	
<i>Vinciboscuna</i>	56	<i>Yuraye</i>	6
<i>sionne</i>	9	Z	
<i>virga pastoris</i>	42	<i>Zambacus</i>	41
<i>virile canis</i>	13	<i>Zizipha</i>	59

I N D E X N O M I N V M G A L L I -

corum & vulgarium piscium, ac earum distinctionum, quæ in ordine alphabeti non reperiuntur.

A		C	
<i>Able</i>	78	<i>Caballus marinus</i>	81
<i>Aigrefins</i>	77	<i>calamarium</i>	82
<i>aiguille</i>	77	<i>cancer</i>	79
<i>Aloſe</i>	77	<i>cancri</i>	79
<i>Anchois</i>	78.88	<i>cappæ longæ</i>	80
<i>anguille</i>	77	<i>carabasi</i>	85
<i>Antoniae Drusi muræna quantum in deliciis</i>		<i>caragolus</i>	84
<i>Aſtaci</i>	84	<i>carides</i>	79
<i>Aulbourne</i>	79	<i>Celerinus</i>	83
		<i>cephalo</i>	79
		<i>cete</i>	79
B		Chieppa	
<i>Balene</i>	78	<i>Citharus quomodo similis rhombo</i>	77
<i>barbatulus</i>	83	<i>Cobio</i>	81
<i>bârbua</i>	85	<i>cochus</i>	79
<i>bastonaca</i>	86	<i>cæthius</i>	79
<i>βάρνες</i>	87	<i>cœcius</i>	79
<i>Beuf de mer</i>	87	<i>cœgre</i>	78
<i>Broches</i>	82		

INDEX.

<i>cocles</i>	77		1
<i>καχλίας</i>	80	<i>Imbrices</i>	80
<i>Crabes</i>	79	<i>imperator piscis</i>	81
<i>crapault de mer</i>	86		L
<i>creac</i>	88	<i>Lacertus</i>	88
<i>crocus refugitur à cro-</i>		<i>lamproye</i>	82
<i>codilō</i>	79	<i>lampuga</i>	78
		<i>lactes muranarum</i>	84
D		<i>Lendola</i>	81
<i>Δάκτυλοι</i>	80	<i>Limandes</i>	86
<i>Daurade</i>	77	<i>limasson</i>	80
<i>Delphin φιλανθρωπος</i>	80	<i>limasson de mer</i>	80.85
<i>Digiti</i>	80	<i>lingulaca</i>	88
		<i>Loches</i>	81
<i>Etricius</i>	81	<i>loligo & sepia in quo</i>	
<i>Estargot</i>	80	<i>differant</i>	82
<i>escrueisse de mer</i>	81	<i>loup</i>	82
<i>esturgeon</i>	83	<i>louvre</i>	83
			M
<i>Flez</i>	85		
<i>flutæ</i>	84	<i>Maquereau</i>	80
		<i>Merlus</i>	77
G		<i>Morue</i>	82
<i>Gammari</i>	79	<i>moules</i>	83
<i>garthes</i>	77	<i>Muler</i>	83
<i>Gloriensē</i>	86	<i>murænæ altiles</i>	84
<i>Gobio</i>	81	<i>mus marinus</i>	89
<i>gobiones qui ἀνιγόνται</i>		<i>mus terrestris</i>	89
<i>φοι dicantur</i>	81	<i>musculi</i>	83
<i>gobius</i>	81	<i>mustela</i>	82
<i>Gramphus</i>	89		N
<i>Gurna gramma</i>	89		
		<i>Nære</i>	84
H		<i>Nerite</i>	84
<i>Heliogabalus</i>	84		O
<i>Hirpius</i>	80		
		<i>Elmudæs</i>	89

I N D E X.

<i>omer</i>	81	Serui proiecti in viu-
<i>Orata</i>	77	ria murzinarum 84
<i>Οσπαχόδερμος</i>	89	Silurus 88
<i>ostrea altilia</i>	85	Soles 85
P		Θφάπτως λαΐζεξ 83
<i>Paguri</i>	79	σρόμβος 80
<i>Pectines quomodo di-</i>		T
<i>cantur volare</i>	86	Tanche 89
<i>perche</i>	86	taprobana 89
φερέοκος κοχλίας	80	tautre 82
<i>Pleza</i>	85	Testart 79
<i>plies</i>	85	Thunnine 89
<i>Poles</i>	85	Triga 83
<i>poupre</i>	87	trigla 83
Q		τειχίδες 88
<i>Quarlets</i>	85	Turbo 80
R		turbots 85
<i>Raye</i>	88	Truye 79
<i>Rhombus</i>	87	V
<i>Rouget</i>	83	Vedius Pollio 84
S		Viua 81
<i>Sardes</i>	83	viuaria cochlearum 80
<i>sardines</i>	88	Vmbrina 90
<i>saulmon</i>	83	Vrtica 90
<i>Scarus</i>	77	Z
<i>σκιαρής</i>	90	Zaphirus 77

INDEX. NOMINUM GALLI-
corum & vulgarium avium, ac eorum voca-
bolorum, quæ ordine alphabeti digesta non
sunt.

A		E	
Aigle	92	Espreuier	98
Alouene	91.93.96	estourneau	101
Austruche	100		F
B		Foulque	95
Battemare	94	Francolinus	93
Becquefigue	95		G
bequasse	96	Galericulus	91
beree	95	Geline	96
Butor	98	geline d'Aphrique	97
burare	93	Graille	96
C		grue	96
le roy et mere des Cailles	98	H	
cane, ou canard	91	Harondelle	97
Chardonneretus	91.93	Heron	92
chathuante	98	Hibou	93.98
charnefouris	101	Houtarde	101
chenesche	102	Huppe	102
chouette	97	I	
Cocheuis	91	Iecur anseris fartilis	92
cocom, ou concon	95	L	
cormorant	99	Ligurinus	91
cornieille	94	Lorion	102
corbeau	95	La femelle du Lorion	97
cocq	96	M	
Cygne	98	Martinetus	92.95
D		Merle	97
Diabolus	95	grand merle	93
		mesange	91

INDEX.

Milan	97	R	
Moineau	99	Ramier	98
motacilla	94	safle	100
Mus alatus	101	Regaliolus	101
O		Roytelec	101
Oye	92	roßignol	97
P		S	
Perdrix	99	Sacer ales	91
perroquet	100	Scolopax	56
Phaisane	99	T	
phanier	98	Tarinus	91
Pic	100	Tarterelle	201
pie	100	V	
Plonges	97	Vaultron	102
Poule	96	Verdon	95
Parpur	102	Vinage	98.101
Q		F I N I S.	
Quercerella	94		

Digitized by Google

